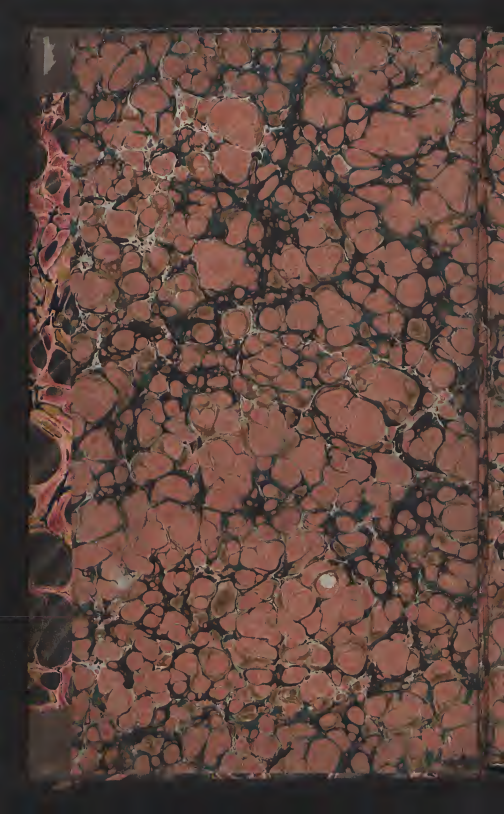
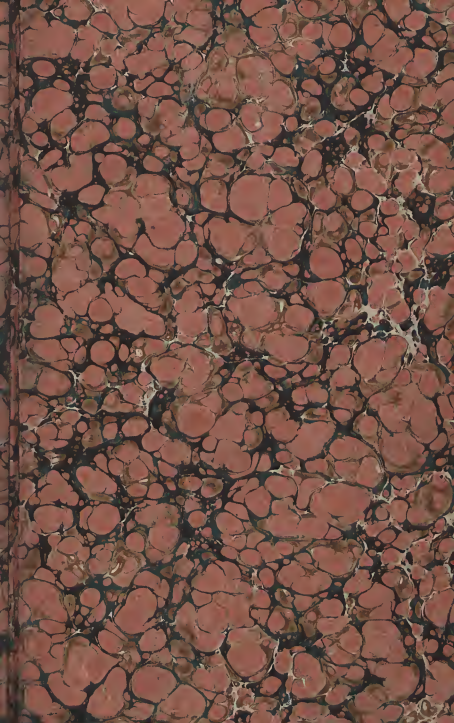
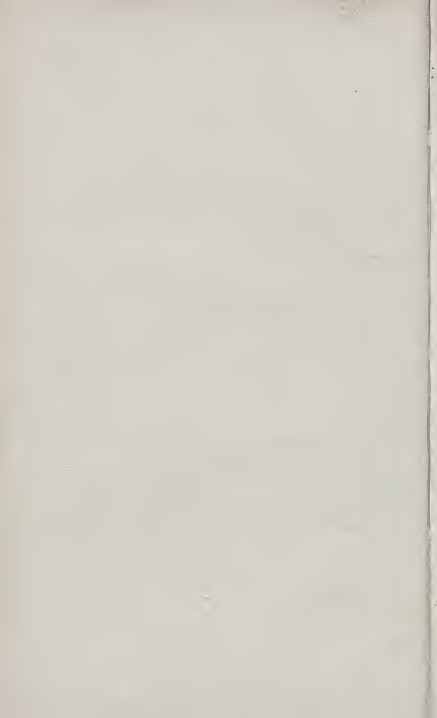
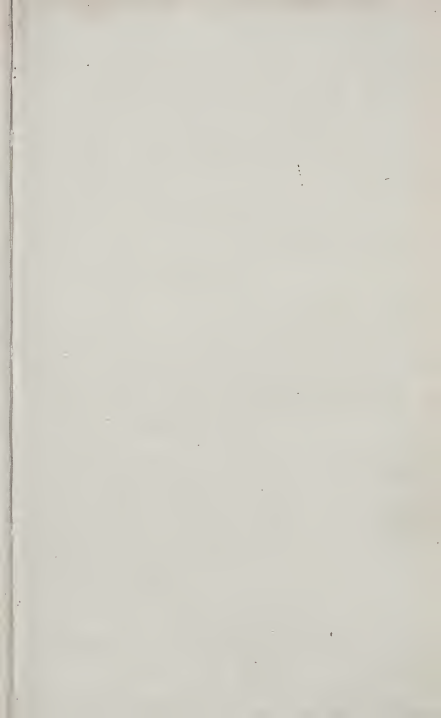

819.3

Sva

SVARFDÆLA SAGA
OK
VALLALJÓTS SAGA.

EPTIR GÖMLUM HANDRITUM

ÚTGEFNAR

AT TILHLUTUN

HIINS KONÚNGLIGA

NORRÆNA FORNFRÆÐA FÉLAGS.

Landsbókasafnið

KAUPMANNAHÖFN.

PRENTADAR HJÁ S. L. MÖLLER.

1830.

Sérllagi prentaðar úr öðru Bindi
ÍSLENDÍNGA SAGNA.

SVARFDÆLA SAGA er prentuð eptir pappírshandarriti Nr. 161 í arkarf. (A), með settleturshendi Síra Jóns Er-
lendssouar í Villingaholti, en kapitula fyrisögninni er seinna
viðbætt; réttitunin í bók þessari er á þannu veg, að lík-
ligt er hún sé rituð eptir allgóðri skinnbók. Í handriti
þessu eru nokkrar eyður í sögunni, og tvær þeirra mestar
í niðurlagi 9da kap. og inni í þeim 10da, og er þar mikið
úr fallið; hinar í 10da, 11ta, 14da og 25ta kap. skerða litt
meininguna; en ekkert handrit það, er tilfækkst, bætti í skörðin.
Að visu hafði Herra Prófessor Rask á ferð sínni í Islandi eign-
aht uppfylling til beggja aðaleyðnanna, er hann af ljúfinennsku
sinni læð hefir við útgáfuna, og er sú uppfylling orðrætt prent-
uð eptir eginhandarriti hans aptanvið söguna; en bæði bera
margar orðaskeytingar í henni og líka einstök orð merki þess,
að hún er sjálfri sögunni mikið yngri, enda má og sjá af sam-
anburði við Landnámu, að höfuðatriðin eru þaðan tilfengin,
en hinu viðbætt eptir ágizkun, og því, sem sá, er úrbætti, hefir
helzt ráðið af efni sögunnar að hlýða mundi; hefir hann því
og tvisvar (bls. 83, 84, sbr. bls. 27, 28) sett mannanöfu þan
milli aðgreiningar strika, er sjálf sagan telur síðar öðruvis enn
Landnáma, en haldið þó Landnámu-nöfnumum; má það og ein
sjá og segja, að trausta hefir sá, er úrbætti, annað viðhaft til upp-
fyllingar sinnar, enn Landnámu, og líka það, að enn vantar nokk-
uð í innihaldið, er þó verður að hafa staðið áðrn í sögunni, þar sem
manna er getið eptir seinni eyðna (t. d. Griss), sem hvorki
uppfyllingin, eða það, sem til er af sögunni, nefnir hvörninn
ástandi. En því þótti hæft að láta uppfyllingu þessa, sem svo
er ástátt, fylgja sögunni, að svo má strax sjá aðalefni þess,
sem glatað er. Glöggt má sjá af eyðunum og öðru, að öll
handritin, sein tilfengust af sögunni, og saman hafa verið
borin við A, eru skrifuð annaðhvort eptir sömu skinnbók sein A-
bókin, eða þó heldur flest eptir sjálfri henni; eru það: papp-
írbók í 4blf. Nr. 484, með fljótaskriftarhendi (B); þá
pappírbók Nr. 144 í arkarf. með settlettri (C), á henni eru
fleiri Íslendinga sögur; þá pappírbók í arkarf. (flugelsbindis-
bókin) Nr. 160 (D), á henni eru og margar Íslend. sögur;
þá pappírbók í 4blf. Nr. 483, með látinn lettri (E); þá

pappírsbók úr viðbæturnum Nr. 27 í arkarf. (F), á henni eru allmargar Íslendinga sögur. Að síðustu er og samanborin pappírsbókin í bókasafni konungs í Stokkhólmi, Nr. 68 í arkarf. með settlettri (S); framan á henni stendur, að hún sé skrifuð eptir gamalli skinnbók.

VALLA-LJÓTS SAGA eða Sagan af viðskiptum þeirra Svarfdæla og Guðmundar ens ríka er prentuð eptir pappírshandritinu Nr. 161 í arkarf. (A), sem nú var lýst við Svarfdælu, en í sögu þessari er aungri kapitula fyrirsögn viðbætt í handritinu. Handrit þau, er saman hafa verið borin við það eð nú nefnda, eru mjög samhljóða því, og líkliga annaðhvort skrifuð eptir því, þar sem flest þeirra eru því yngri, eða upprunnin af sömu skinnbók sem það, eins og áður var viðgetið um nokkur þeirra við Svarfdælu; eru það: pappírsbókin Nr. 496 í 4blf. (B) með snarhendi, hefir hana átt Þorlákur Skálholts biskup; þá pappírsbókin Nr. 158 í arkarf. (C) með fljótaskrift; þá pappírsbókin Nr. 558 A í 4blf. (D) með fljótaskrift; þá pappírsbókin Nr. 558 B í 4blf. (E) með fljótaskrift; þá pappírsbókin Nr. 27 í arkarf. úr viðbæturnum (F); henni er pappírsbókin Nr. 4 C í viðbæturnum samhljóða; og að síðustu, pappírsbókin Nr. 68 í arkarf. úr konungsins bókasafni í Stokkhólmi (S), sem fyrr var getið.

Handrit þau, sem hér hafa talin verið, og eigi er viðgetið hvaðan séu, eru úr handritasafni Árna Magnússonar á Sivala-turni í Kaupmannahöfn.

Að afskrift frumritsins, samanburði handrita og leiðréttingu prófarka sagna þessara, hafa í sameiningu starfað tveir af meðlimum fornritanefndar Félagsins, Cand. ÞORGEIR GUÐMUNDSSON og ÞORSTEINN HELGASON.

KAUFMANNAHÖFN, DAG 28 JAN. 1830.

SVARFDÆLASAGA.

Svarfdælasaga.

ÞAT er upphaf at þessi sögu: Haraldr kon-
úngr hinn hárfagri ræð fyrri Noregi. Í þann
tíma hafði sá maðr forræði fyrri Naumudölum,
er þorgnýrr¹ hét; hann átti tvo sonu, ok hét
þórólfr hinn ellri, en þorsteinn hinn yngri;
þeir uxu upp með föður sínum, þartil er þeir
voru frumvaxta; þeir voru ólíkir í skaplyudi.
þórólfr var mjök við alþýðuskap, vitr maðr ok
forsjáll, vinsæll, ok gjörðist kaupmaðr ok fór
landa í milli, ok þótti hinn beztu drengur; [hann
var ekki mikill maðr, en² vel á sikkomin, vænn
at álitu³. Þorsteinn var eigi⁴ við alþýðu, mik-
ill vexti; hann bygði eldahús, ok fèkk mikit ást-
leysi af föður ok móður, ok öllum frændum
sínum; en þórólfr fèkk því meiri virðing, sem
hann flutti meira heim; þorsteinn var því leið-
ari [föður sínum⁵, sem hann fagaði þá iðn
lengur, ok eigi vildi þorgnýrr láta hann sinn son

¹) Þorgeir, *E allstaðar*. ²) þannig *S*; ok, *A, B, C, E*.
³) frá [*vantar í D*. ⁴) þannig *D*; nær, *hin*. ⁵) v. í *B, D, S*.

kalla. Fór nú svá, þartil sem þeir voru rosknir menn; þá var þorsteinn svá mikill, at hann¹ lá milli setstokka sem hann var lángur til; öskuhaugur var á aðra hönd hönum, en eldr á aðra hönd, ok fëllu menn um fætr honum.

Þorsteinn rís úr fletinu.

2. Þessu nærst er þat sagt, at þórólfr kom heim í land til föður síns með mikinn fjárhlut ok margar gersimar, ok gerði faðir hans veizlu ímóti honum með svá marga menn, sem honum þótti sinn sómi² meirri enn áðr. Nú fór þórólfr heim með föður sínum, þat var sið um kvöld; gekk hann inn einnsaman, því honum voru gaung kunnig, en leið hans lá um eldhúsit, þar þorsteinn, bróðir hans, lá í. Í þann tíma dags var þorsteinn vanr at leggjast til svefns. Þórólfr gengr nú um eldahús; þorsteinn lá í milli setstokkanna; þórólfr gekk at, ok ætlaði trèdrumb vera, en þar barst svá at, at hann lá fallinn um þorstein, ok hraut á öskuhauginn öðrumegin, en þorsteinn skeldi upp, ok hló; ok þá mælti þórólfr: til ills höfum vèr þik uppdregit, er þú hlær at óförum vorum. Djarfr ertu, sagði þorsteinn, at þú krytr³ um, þóat þú hafir fallit um fót mèt, þar sem (ek) get eigi, þótt þú farir með eigu okkra alla, ok hafir sem þú egir; [skaltu þat vita, at (mèt) þikkir þú einn eyða því, sem við egum báðir⁴, ok kaupir þèr með því orðlof ok vinsæld. Þórólfr segir: vittu þat fyrri víst, at ek vilda gefa minn eyri til, ok risir þú upp or fletinu, ok færir á brutt úr þessu

¹) náði ok, b. v. C. ²) sonr, C. ³) kriter, C. ⁴) v. i D.

húsi. Þorsteinn sagði: seint ætla ek mik fyriláta¹ húsit, fyrir því, at ekki fær ek mēr æðri athöfn, enn liggja hēr í fletinu. Þórólfr segir: Þat vilda ek, at þú gerðir fyrir mín orð, ok skal ek þēr því meirri² vera, sem ek á meira kosti enn aðrir frændr þínir, ef þú lætr at orðum mínum. Þorsteinn segir: engi þökk get ek at föður þínum sè á fleipri þessu, en mēr lítil, því mēr er meiri von, at hann gjaldi þēr fjandskap fyrir, þvíat hann vill mik eigi sinn frænda láta kalla fyrir ástleysis sakir við mik. Þórólfr segir: engu þikki mēr varða, hvort honum þikkir veð eðr illa, fyrir því, at mēr þikkir ekki undir, hvort ek er hēr lengr eða skemr; hinu mun ek heita, sem ek skal efna, at við þik mun ek aldrei skilja, meðan við lifum báðir. Þorsteinn segir: von þikki mēr, bróðir! at þú munir þat efna, er þú heitir, fyrir því, at þú ert reyndr at drengskap, en þó vil ek fyriskilja um þat mál, ef við kaupum saman. Hvat er þat? segir Þórólfr: ek mun til vinna flest, þat er þú beiðir, ef þú gjörir nú minn vilja. Þorsteinn sagði: kynligt mun þēr þikkja, hvörs ek beiði: vil ek einn ráða, ef okkr skilr á, jafnan. Þórólfr segir: kynligs hlutar beiðist þú, frændi! ok þikki mēr þat meirri vandi enn virðing, en þó vil ek þat gjarna til vinna, at þú mættir sæmdarmaðr verða. Svá er þó, segir Þorsteinn, at ek hygg mik þat mæla meirr í þína þörf, enn mína, ok munu við nú þessu kaupa, ef þú vill þessu játa, en grunr er mēr á, at þú munir þetta eigi efna þá mēr þikkir

¹) fyrilíta, *D.* ²) vin, *b. v. S.*

mestu máli skipta. Þórólfr segir: eigi ætla ek at vanvirða svá orð mín, því þat hefir ek aldri gjört áðr. Hvörsu sem þat ferr, segir Þorsteinn, þá munu við nú þessu kaupa; hann tekur þá upp hnakk sinn, ok gengr út með, ok brýtr í sundr, segir, at eigi skal konum gagn at verða. Þórólfr gekk til móður sinnar, ok bað hana kerlaug gera. Hún spurði, hvat skyldi. Þórólfr segir: Þorsteinn son þinn ris nú upp úr fletinu, ok vill hafa kerlaugina. Góðu heilli! segir hún; ok nú færir hún Þorstein af klæðum, vararvoðar stakki ok hökulbrókum þeim, er hann var vanr at vera í; var honum nú þvegit ok kembt hár hans ok skorit; kom Þórólfr nú með klæði, ok bað hann í fara; klæddist Þorsteinn nú skjótt. Eptir þat tók Þórólfr af sèr seilamöttul, þat var skarlats möttull, ok undir gráskinn, ok lagði yfir Þorstein; en er hann stóð upp, tók hann honum eigi meirr enn á bróklinda; tók hann þá af sèr skikkjuna, ok bað hann sjálfan með fara, en bað hann fá sèr aðra yfirhöfn, þó hún væri eigi jafngóð. Þórólfr fèkk þá eina loðkápu, ok bað hann í fara; hann steypir yfir sik kápuunni, ok var hún hvorki síð, nè ofstutt. Þá tók Þórólfr af sèr sverð, ok gaf honum, þat var góðr gripr ok vel búit; Þorsteinn tók við sverðinu ok brá þegar, tók blóðrefilinn ok dró saman milli handa sèr, svá uppi lá blóðrefillinn við hjöltin, þá lét hann aptr hlaupa, ok var þá úr allr staðrinn; seldi hann þá Þórólfi aptr sverðit, ok bað hann fá sèr annat vopn sterkara: ok skal mèn ekki sneis þessi. Þórólfr tók við sverð-

inu, ok þótti spillt; bað hann þá gánga til vopnakistu sinnar um morguninn, ok kjósa þar af þat vopn, er honum þætti vænligast. Eptir þat gengu þeir til borðs, ok settist þórólfr nærst föður sínum, en þorsteinn á aðra hönd honum. Þorgnýrr sèr þá bræðr, ok lætr síga brún á nef, ok kvaddi þorstein engu; en þórólfr orti orða á hvern mann, ok var hinn kátasti. En um morguninn gengu þeir bræðr til vopnakistu þórólfs, ok fann þorsteinn þar bolöxi þá, er honum þótti við sitt skap vera, ok færir hana á breiðöxar skapt, gekk síðan til lækjar, ok hvatti hana; þessa öxi bar hann síðan at vopni.

Þeir bræðr fara í vikingu.

3. Nú eptir þetta sátu þeir með föður sínum um vetrinn; en um vorit spurði þórólfr þorstein, hvat hann vildi ráða sinna; en hann bað þórólfráða: þikki mèr vel, at þú sjáir (fyrir) hit fyrsta sinn, er við förum báðir saman. Bjó þórólfr þá skip sitt, ok ræð til háseta. Síðan hèldu þeir skipi sínu til kaupstaða, er þat eigi sagt, í hvörja þeir hèldu, en hitt er greint, at þeir kvomu heim at hausti; tók þorgnýrr við þórólfi eptir vana virkta vel, en hann lét sem hann sæi eigi þorstein, ok ekki höfðu þeir viðmæli á hinum fyrrum misserum, síðan hann reis úr fletinu; þar voru þeir þann vetr, ok var samt með þeim feðgum, þorgný ok þorsteini, svá fátt, at aldrei mæltust þeir við. Nú lagðist engi mannavirðing á þorstein, meðan svá búit var. Þá spurði þórólfr þorstein bróður sinn, hvat hann vildi athafast um sumarit: mèr virðist

svá, sem þér þikki lítit gaman at kaupferðum. Rét getr þú, segir Þorsteinn, þikkja mér kaupferðir vera manni meirr til þrýði ok ágætis, enn til hreysti. Þá sagði Þórólfr: hvat skulu við þá fyrir okkr leggja. Þorsteinn sagði: hugsat hefir ek nokkut til þess: ek vilda at þú keyptir okkr lángskip 2, en þú heldir knerri okkrum í kaupstaði¹, sem þú ert vanr. Annat ætla ek fyrri, segir Þórólfr, því þat skal ek enda, sem ek hefir heitit, at við þik mun ek aldrei skilja, meðan við lifum báðir. Þorsteinn sagði: þetta gjörir þú illa, því faðir þinn mun svá virða, ef þú kemr eigi aptr, sem ek hafi setit um líf þitt, ok er þat mikill skaði, ef þér verðr nokkut, en alls enginn um mik, en þetta er mikil háskaferð. Eigi at síðr keypti Þórólfr 2 lángskip, ok seldi knörrinn, hældu þeir þeim í hernað, ok varð gott til fjár um sumarit, hældu heim um haustit, ok höfðu 5 skip; ekki er getit hvar þeir herjuðu. Svá fór fram 3 vetr, ok höfðu þeir þá 12 skip ok auð fjár.

Þorsteinn leitar Ljóts.

4. Svá er sagt, at hit þriðja haust gekk Þorgnýrr ímóti Þorsteini, ok heilsaði honum fyrri; hann tók vel föður sínum, ok voru þeir þar um vetrinn bræðr, en hásetar vistuðust annarstaðar. Þorgnýrr bauð þeim bræðrum, at þeir tæki við búi ok fjár forráðum; en þeir bræðr sögðu báðir sem einum munni, ok kvóðust ekki vilja fylgja nema hans ráðum, meðan hann væri til: enda höfum við enn ekki reynt okkr,

¹) kaupferðir, C.

segir Þorsteinn, í einvígum eða víkingu, ok mun-
um enn freista lengr; vilda ek, faðir! þú vísaðir
okkr til víkings nokkrs þess, er mēr væri nokkr
fræðð í, ok biðja ek annathvort bót eða hana, ok
væri mín síðan getit at nokkru. Þat er líkast ok,
segir Þorgnýrr, at þat fáir þú, þegar þú beið-
ist, ef þèr þikkir allmikit undir at deyja skjótt;
nú mun ek vísa þèr til þess manns, at uppi mun
vera, meðan heimrinn stendr, ef þú sigrar hann.
Lúk heill munni í sundr! segir Þorsteinn, ok
vísa mēr til hans sem skjótast. Svá skal vera,
segir Þorgnýrr: Ljótr hinn bleiki heitir maðr,
hann er austr í Svíaskerjum við Gautland, ok
hefir 15 skip, ok dreka þann, er jární er varðr
allr ofan, hann siglir í gegnum hvört skip, kall-
ar hann drekann Járnbarða; Ljótr er mikill maðr
vexti, vænn at álitu; enn segja sumir menn, at
hann býti eigi vopn. Nú hefir þú vel sagt,
sagði Þorsteinn, ok skal ek annathvort biðja hel,
eðr hafa feldan Ljót at hausti. Bjó Þorsteinn
þegar skip sitt or landi, en keypti knör einn,
svá Þórólfr vissi eigi. At sumri bjuggust þeir
til ferðar; ok er þeir kvomu til skips, sagði Þor-
steinn Þórólfi fyrirætlun sína: knör þenna, er
ek hefi keypt, ætla ek at þú skulir halda í kaup-
ferðir í sumar, en ek mun fara í hernað. Þór-
ólfr segir: hví viltu, bróðir! at við skiljum, þar-
sem ek hefir því heitit, at við skyldum aldrei
skilja? Þorsteinn segir: nú er þar komit, frændi!
at ek vil ráða, eptir því sem ek hefi skilit fyrir,
þvíat mörgum mun þikkja mikill skaði um þik,
ef þèr verðr nokkut til meins, en alls enginn um

mik, þó ek komi eigi aptr. Þórólfr segir: ekki þarftu at mælast undan þessu; mér þíkkir verra líf enn hel, ef ek skil við þik. Þorsteinn segir: fór sem mik varði, at þú mundir eigi efna þat, er þú hëzt, en þó mun ek eigi láta letjast ferðarinnar, ok segir mér svá hugr, at við munum eigi báðir aptr koma, ok eigi örvænt, at hvorgi komi. Þórólfr segir: engi má komast yfir¹ sitt skapadægr, þíkki mér meiri sæmd at deyja með þèr, enn lifa við skömm ok hneisu eptir. Þú munt nú ráða, sagði þorsteinn; ok hëldu síðan skipunum til Gautelfar, ok gáfu nú engan gaum at víkingum. Þeir sigldu at skerjunum, ok sá þar kastala einu; þorsteinn bað þá þar at leggja; þetta var sið um kveld, er þeir lögðu undir skerin, þar sem kastalinn var uppi á; þorsteinn bað þá hljóða vera, ok tjalda yfir sèr. Þorsteinn bað menn sína nokkra fara um þvert skerit, ok vita, ef þeir sæi tíðendi nokkr. En er þeir kvomu uppá skerit, sá þeir hvar drekahöfuð kom upp, var sem á gull eitt sæi; þar töldu þeir 15² skip hjá drekanum, ok var tjaldat yfir svörtu, ljós var undir tjöldum, þar sátu menn við drykkju; síðan fóru þeir aptr, ok létu ekki verða vart við sik, sögðu þeir þorsteini slíkt, er þeir höfðu sèt. Þá skulu vèr (kvað hann) í starfi í nótt, ok færa varnað allan af skipi, ok grafa niðr nokkut, en flytja út grjót í staðinn, fyri því, at ek ann þeim einskis eyris at njóta, ok þegar skulum vèr leggja at þeim, er vígljóst er.

¹) fyri, C, D. ²) 12, B, E, S; 14, D.

Fall Ljóts víkings ok Þórólfs Þorgnýssonar.

5. Þá er ljóst var um morgininn lagði Þorsteinn farm sinn, ok lét greiða atróðr, ok sagðist vilja tala við víkinga; en er þeir kvomu at þeim, stóð upp maðr á drekanum, ok gekk útá borðit, sá var í rauðum skarlatskirtli ok heklu blá yfir sèr, hlaðbúna húfu á höfði; sá kallaði [af drekanum¹, ok spurði, hvern þar gjörði svá gyldan atróðr. Þorsteinn sagði til sín: eðr hvern spyr at? Sjá heitir Ljótr, sagði hann. Þat er vel, segir Þorsteinn, at við höfum hèr fundizt, þvíat þín hefir ek lengi leitat. Ljótr mælti: hvat hefir þú mèr nú hugat? hefir ek þik eigi sèt fyrri, en heyrð hefir ek þín getit. Þorsteinn segir: skjót eru eyrendi við þik: ek vil gera við þik fèlag. Ljótr spurði: hvorsu er fèlagsgjörð sú? Skjótr er kostur, sagði Þorsteinn, þú skalt gánga á land upp, ok hafa vopn þín ok klæði, en menn þínir í skirtu ok línbrókum. Ljótr segir: újafnligur kostur lizt mèr þessi, eðr hvern er annar? Sá er annar, segir Þorsteinn, at við skulum berjast. Ljótr sagði: hvar² er liðskostur sá, [er þú hefir til þess, at þú megir mèr slíka afrkosti gera? Hèr er liðskostur sá³, er ek hefi, sagði Þorsteinn, þessi 10 skip. Þá brosti Ljótr, ok mælti: allúlíkligt þikki mèr þetta, ok vil ek miklu heldr eiga bardaga við þik, enn láta fè mitt svá skammsamliga. Þá leggi fram skip öll, segir Þorsteinn, móti mínum skipum! Ljótr sagði: eigi uni ek við þann kost, at

¹) þannig S; á drekanum, A og hin. ²) hvöðr, hin. ³) v. í B, C, D, E, S.

láta fleiri skip til enn þú, því þat hefir ek aldrei fyrr gert, heldr hefir ek jafnan haft færri skip, ok hefik þó sigr haft. Þorsteinn sagði: eigi þarftu at spara mik til þess. Ljótr segir: eigi mun ek þó fleiri framleggja, enn jafnmörg, en ef þú vill berjast við liðsmun, þá mun ek láta annat til, þá annat er hroðit, meðan til eru. Svá skal vera, segir Þorsteinn. Brugðu þeir nú tjöldum, ok leggja saman skipum sínum, 10 hvorir; tóku þeir til bardaga; gekk fyrst grjóthrið mikil af skipum Þorsteins, en hvörr steinn, er Þorsteinn sendi, gekk annathvort í gegnum skipin eðr hafði mann; börðust þeir nú þann dag allan. En frá lyktum er þat at segja, at þá hafði Þorsteinn hroðit 14 skip af Ljóti, en 5 (voru hroðin) af Þorsteini, ok margir mjök sárir, en sumir drepnir; voru þá sett grið í millum þeirra til morgins. Ljótr bað Þorstein burtu færa öll þau skip, sem hann hafði fengit um daginn af honum: ok ertu svá frækinn maðr, at enginn hefir mæð svá á bug ekit, sem þú, ok mun engi þér þetta til ámælis leggja. Þorsteinn sagði: eptir munu þó enn gripir góðir nokkrir á drekanum, ok ætla ek annathvort, at eignast allt, eða liggja hær eptir. Ljótr mælti: dulinn ertu at þér, at þú hyggir at vinna drekann með 5 skipum, þar sem mæð þætti mitt vænna, þó at þú legðir at með 10 skip, ok fýsi ek þik frá at leggja. Þorsteinn sagði: sè ek, at þú þorir eigi at berjast við mik, ok far þú leið þína, ok ber niðingsorð hvar sem þú ferr! Ljótr sagði: verða beiðist þú, enn þú átt kosti, enda skaltu

Þat hafa, at þú liggir hær eptir, áðr annat kvöld komi, ef ek má ráða. Fór þorsteinn nú til lands með skip sín ok tjalda yfir sèr, ok bundu sár sín, gengu síðan til borðs eptir þat. Þá mælti þorsteinn: eigi megum vèr í kyrðum sitja í nátt, ef vèr skulum geta unnit drekann á morgun; skulu vèr leggja at eyju þeirri, sem hær er nær oss, hún er skógi vaxin; vèr skulum höggva stór trè ok fella á annat borð drekanum, get ek at hann hallist við, ok má vera at vèr komumst þá uppá drekann. Ok nú gera þeir svá, ok leggja at drekanum ok veita harða atsókn; en er þeir höfðu fellt viðuna á drekann, þá hallaðist hann eptir, en þeir á drekanum skutu skjaldborg. Nú fór sem at þorsteinn gat, at þeir gengu á annat borð drekans, þeim megin, sem sóknarinnar var at von, lèt þá skipit eptir, var nú eigi ofhátt at vega. Þat er sagt, at þorsteinn komst fyrst uppá drekann ok þórólfr bróðir hans; tókst nú harðr bardagi af hvorumtveggjum. Þá kastaði þorsteinn öxi sinni, ok þótti hún of seinfeng til vopns, en liðsmunr mikill, greip hann þá ásstubba einn ok barðist með. Þórólfr bróðir hans gekk fram á aðra hönd honum, ok hlífði þeim báðum, því þorsteinn sá fyrir engu öðru, enn drepa allt, sem fyri verðr; þeir börðust allt til kvölds; var þorsteinn nú kominn aptr at lyptingu. Ljótr sèr nú hvar komit var, ok fleygir frá sèr sverðinu til þeirra bræðra, en ætlar at steypa sèr útbyrðis, ok sèr þá eigi undanbragð annat; en þorsteinn lýstr hann niðr við skipborðinu með ásstubbanum svá hart, at höfuð ok

herðar fèll útbyrðis, en fótahlutrinn inní skipit; þá var svá myrkt af nótt, at hvorki mátti ryðja skipit blóði nè búkum. Þá svipaðist Þorsteinn um, ok sá eigi fleiri menn upp standa af liði sínu enn 12; ok eptir þat ræru þeir til lands, ok ætluðu til herbúða sinna. En er þeir voru skamt frá ströndu komnir, þá tók Þórólfr til orða: nú mun ek gjöra lykkju á leiðinni, ok nenni ek eigi at gánga lengra. Þorsteinn segir: ertu sárr, bróðir! Ekki dyl ek þess, sagði Þórólfr, þvíat þá er Ljótr kastaði sverðinu, stefndi hann á þik meirr, ok brá ek við skildinum ok var ek þá berr fyrir, ok bar sverðit at kviðnum fyri neðan bríngspölu, ok hljóp á hol, svá út fèllu iðrin; sveipaði ek þá at mèr klæðunum, ok svá hefir ek gengit síðan, mun nú ok lokit minni gaungu. Þá segir Þorsteinn: þá hefir farit sem ek gat, at annarhvor okkarr mundi eigi aptr koma, ok vilda ek hafa gefit til mikit, at við hefðum för þessa aldrei farit. Þórólfr segir: ekki má nú sakast um þat, fyri því, at engi getr komizt yfir sitt skapadægr, ok þikki mèr betra at deyja við góðan orðstýr, enn lifa við þá skömm, at hafa eigi fylgt þèr, sagði hann, en þó vil ek biðja þik bænar, ef þú vildir veita, ok kennir þat metnaðar. Hvat er þat? frændi! segir Þorsteinn. Þórólfr segir: þat mun ek segja þèr: mèr þikkir nafn mitt eigi til lengi hafa uppi verit, ok mun þat falla niðr sem sína, ok mun mín at engu getit, þegar þú ert liðinn, en ek sè, at þú munt auka ætt vora ok lifa lánган aldr, muntu verða hinn mesti heillamaðr, vilda ek, ef

Þær yrði sonar auðit, at þú 'lètir Þórólf heita, en allar þær heillir, sem ek hefir haft, vil ek honum gefa, fyri því þá væntik, at mitt nafn muni uppi, meðan heimr er byggðr. Þorsteinn segir: Þetta vil ek veita þær gjarna, því ek væntir at þat sè vor sæmd, ok góð heill mun fylgja nafni þínu, meðan í vorri ætt er. Þórólfr mælti: nú þikkjumst ek hafa beidt þess, sem mēr þikkir á ligga.

Þorsteinn fór á fund Herrauðs jarls.

6. Eptir þetta andast Þórólfr. Binda þeir nú sár sín, ok sofa af náttina; en um [dagingn eptir¹ fóru þeir til drekans, ok ruddu hann búkum ok blóði, en fluttu fjárlut í kastalann; þar voru þeir viku, ok græddu sár sín. Þeir gerðu kistu at líki Þórólfs, kvað Þorsteinn hann þar eigi jarða skulu. Þá er þeir þóttust færir, tóku þeir eina róðrarskútu, ok höfðu af fè þat, er honum þótti bezt; hældu síðan til Svíþjóðar, ok höfðu lík Þórólfs með sèr, en allr þorri fjárins var eptir í kastalanum. Þeir komu þar við land í Svíþjóð, er jarl einn ræð fyri, sá Herrauðr er nefndr, hann var skamt á land upp. Þorsteinn gekk á land upp, ok til hallar jarls með ellefta mann, ok kom þar at dagverðardrykkju. Dyrverðir sögðu þat engan vana, at úkunnir menn gánga þar inn með vopnum í drykkjustofu jarls. Þorsteinn kvaðst ekki þat hirða: ok högg ek þar hvörn sem kominn er, ef þið farið eigi frá. Þeir fóru skjótt frá dyrunum, því þeim sýndist maðrinn ógrligr, ok

¹) morguninn, S.

Þorðu eigi fyrir at standa. Síðan gekk Þorsteinn inn með alvæpni fyrri jarl, ok þeir 11 saman. Þorsteinn kvaddi jarl; hann tók vel kveðju hans, ok spurði, hvern hann væri; hann kvaðst Þorsteinn heita, ok vera Þorgnýsson, norðan or Naumudölum. Jarl sagði: heyrst hefir ek þín getit, at þú sèrt ágætr maðr, ok mun tíðendum gegna um þínar ferðir, ok gakk til sætis, ok drekkum báðir saman í dag, ok seg mèr tíðendi, ok sit gegnt mèr í öndvegi! Þorsteinn gjörir nú svá, ok drekka um hrið. Jarl spurði, hvar Þorsteinn hafði herjat um sumarit. Þorsteinn segir: ekki hefir ek víða herjat í sumar, en við Ljót hinn bleika hefik nú barizt fyrri skemstu, ok látit fyrir honum alla mína menn, utan þessa 11, ok þarmeð Þórólfr, bróður minn, er ek mun aldrei bætr biða. Sliks var vâ, segir jarl, ok er þat mikil gæfa, at þú komst undan heill, því engan veit ek þann verit hafa annann, enn þik. Þorsteinn segir: ek bið, at þèr ljáið mèr höll yðar ok mínum mönnum, vil ek drekka erfi eptir bróður minn, ok heygja hann hèr með yðru lofi, skal ek kosta fè til, svá yðr skaði ekki í því. Jarl kvaðst þat gjarnan vilja: af því at ek hyggr mína höll eigi betr skipaða, enn þó þú skipir eða þínir menn.

Frá Molda berserk.

7. Þorsteinn tekr nú til haugsgerðar ok hans menn; gekk þat skjótt; var Þórólfr í haug lagðr ok nokkrt fè honum til sæmdar. Síðan bjó Þorsteinn veizlu, ok bauð til jarli ok mörgum

öðrum dýrum mönnum; sátu menn at henni 3 nætr, sem siðr var til, leysti þorsteinn menn á hurt með góðum gjöfum, ok aflaði sèr svá vinsælda. Jarl spurði nú þorstein, hvat hann vildi ráða sinna: því nú er mjök sumar liðit, en þú átt farveg lánan. Þorstein sagði: ek veit eigi hvørs ek á kost. Jarl segir: til reiðu er yðr hær veturvist, ef þèr villð, ok kann ek yðr þökk fyr. Þorsteinn sagði: þetta er vel boðit, herra! ok skal gjarnan þiggja; er þorsteinn þar um vetrinn, ok hans menn, í góðu yfirlæti; virðir jarlinn hann fram yfir hvörn mann, ok svá gerðu aðrir eptir. Nú leið at jólum, ok gjörðist skipan á lund manna; þar hafði verit glaumur ok gleði mikil, en nú tókst þat af, ok gerist hljóðlæti mikit í höllinni, var þat af því, at jarl gerði svá fyr. Þat var einn dag, at þorsteinn spurði hirðmann einn, hvat til bæri um ógleði manna. Hirðmaðrinn segir: vorkunn mun þèr á þikkja, ef þú veizt, en þó þikki mèt þú héraðsdauftr maðr, er veizt eigi hvat til berr. Ekki hefik at því hugat, segir þorsteinn, en stórtiðendum þætti mèt ega at gegna, er tignir menn lata sèr svá mikils fá. Hirðmaðr sagði: gesta egu vèr von at jólum, þeirra sem oss er mikil óþurft í. Hverlr eru þeir? sagði þorsteinn. Hirðmaðrinn segir: maðr heitir Moldi, hann er víkingr eðr hálf-bersekr, ef svá vill kalla, þeir eru 12 saman, ok hafa komit hær tvisvar áðr; Molda bita eigi járn; þeir vaða eld

¹⁾ svá vera ok, b. v. B, C, D, E, S.

ok bíta í skjaldarrendr. Þorsteinn segir: hvörja kosti gera þeir jarli? Hirðmaðr segir: Moldi vill mæla til mægða við jarl, en til samfara við dóttur hans Íngibjörgu, elligar býðr hann honum á hólmi þrim náttum eptir jóla, en ráðast skal hvat jarl vill; mundi hann skjótt kjósa, ef hann væri úngr maðr, en nú er hann or bardögum fyrir aldrs sakir. Þorsteinn segir: engi vorkun þikki mér á, at honum fái slíkt svá mikils. Þessu var svá snúið, at Þorsteinn hefði boðizt til at gánga á hólmi fyri jarl. Ok litlu síðarr fundust þeir jarl ok Þorsteinn, ok spyr jarl, hvort þat gengdi nokkru, at hann hafði boðizt til at leysa hann undan, ok gánga á hólmi við Molda. Þorsteinn sagði: við því geng ek eigi, en þat sagða ek, at mér þætti líkligt, at maðr mundi til verða at leysa þik undan hólmgangu, ef þú leggur nokkr gæði til við hann. Þat hefik talat, segir jarl, at þeim manni munda ek gipta dóttur mína, er þenna mann gæti afráðit. Þorsteinn segir: ekki spurða ek þessa af því, at ek ætli mér þetta, heldr fyri þat ek veit fleiri munu til verða, svá sem fleiri vita. Hætta þeir nú þessu tali, ok liðr at jólum; gladdist jarl nú heldr við orð Þorsteins; lét jarl búast við veizlu fjölmennri, ok bauð þángað frændum sínum ok vinum, ok öllum hinum beztu mönnum í háns ríki. Atfángadag jóla drífa flokkarnir at bænum. Jarl lét auðt 12 manna rúm utar frá öndvegi; gleði var mikil í höllinni. En þá eldarnir voru sem bjartastir, var jarli sagt, at Moldi riði at höllinni ok menn hans; en er þeir kvomu,

stigu þeir af baki, gengu síðan inni höllina 12 saman, ok vóðu þegar eldana, ok bitu í skjaldarrendr. Moldi gekk fyrri jarl, ok kvaddi hann vel ok virðugliga. Jarl tók vel kveðju hans, ok bað hann ganga til sætis. Hann kvaðst ekki mundu þiggja veizlu at honum: ok er mēr jafnt í hug við þik, sem fyrr. Jarl sagði: ek mun nú ok segja þér: ek vil, at þú drekkir með mēr um jólin, en ek leita við menn mína, hvort nokkr vill mik undan leysa þessu vannkvæði. Moldi segir: vil ek þá at þú leyfir mēr at ganga um höllina fyrir hvern mann, ok spyrja, hvort nokkr þikkist mēr jafnsnjallr, ok er þat mikil gleði, at skemta sèr með því, en eigi mun ek þat til þín tala, jarl! því ek vil ekki þat mæla, er þér þikkir metnaðarskarð í vera. Jarl kvaðst eigi mundu banna honum þat, at mæla slíkt, er hann vildi ok honum þætti gaman at. Síðan gengr hann utar frá öndvegi fyrir hvern mann, ok spurði, hvort nokkr teldist honum jafnsnjallr, þartil er hann kom fyrir öndvegis mann, sá lét draga fætr af stokki, ok hafði breiddan feld yfir höfuð sèr. Moldi segir: hvörr sá herkinn (væri), er þar lægi, en sæti eigi upp, sem aðrir menn í öndvegi. Þorsteinn kvað hann engu skipta. Moldi segir: þú ert drjúglátr, eða telst þú jafnsnjallr mēr? Þorsteinn sagði: eigi nennik því, at kallast jafnsnjallr þér, því ek kalla þik þess kvikendis læti hafa, sem gengr á fjórum fótum, ok vèr köllum meri. Moldi segir: þá skora ek á þik til hólmgöngu 3 nóttum eptir jól. Þor-

steinn segir: at heldr eptir jól, at mēr þikkir því betr, sem við berjumst fyrr, ok þó þú vilir þegar í stað. Moldi segir: ekki vil ek spilla goðahelginni, ok er mēr ekki óðt um þetta; síðan gekk hann í brott, ok þeir allir úr höllinni, ok stigu á hesta sína, ok riðu í braut.

Viðbúningr Þorsteins til hólmgangu.

8. Nú þakka menn Þorsteini fyrir, er hann tókst þessa hólmgangu á hendr, ok urðu menn fegnir, drukku nú glaðir ok kátir um jólin. Eptir jólin fjölmennti jarl mjök til hólmostefnunnar, ok kvomu þeir Þorsteinn fyrr til hólms, ok settust niðr á völlinn. Þá spyr jarl Þorstein, hvar sverð þat væri, er Þorsteinn ætlaði at berjast með. Þá brá Þorsteinn undan skikkju sinni einu sverði, ok sýndi jarli, ok mælti: hēr er sverð þat, er ek mun hafa. Jarl brá sverðinu ok leit á, ok mælti: hvörsu komstu at sverði Ljóts hins bleika? Þorsteinn segir: hann gaf mēr þat á deyjanda degi með öðru gózi sínu. Jarl segir: segir þú mēr hann dauðan? Þorsteinn segir: dó hann um sinn. Jarl mælti: þessa varði mik eigi, ok seg mēr: hvörsu fóru ykkir skiptin? Þorsteinn sagði: sem farit hafði. Jarl mælti: frægðarmaðr ertu mikill, Þorsteinn! en sverð þetta dugir þēr eigi við Molda, mun ek sýna þēr hvat þat dugir; tók í blóðrefilinn ok dró (saman), svá oddrinn lá í hjöltunum, lét síðan hlaupa aptr, var þá or staðrinn. Jarl mælti þá: hēr er sverð, Þorsteinn! er ek vil gefa þēr, þetta skaltu bera ímóti Molda, ok taka eigi fyrr upp, enn þú ert búinn at högga, en haf hitt til sýnis, er þú

berr, áðr. Þorsteinn tók við, ok brá sverðinu, ok sýndist riðfrakki einn verra. Jarl bað hann fá sèr; hann gerði svá; jarl laust niðr hjöltunum á stein, ok fèll af rið allt, var þá bjart sverðit sem silfr. Þetta sverð mun bita Molda, sagði jarl, en hann deyfir hvört vopn, er hann sèr, fyrri því skaltu gæta, at eigi verði hann varr við, fyrr enn þú höggr til hans.

Þorsteinn fellir Molda á hólmi.

9. Þorsteinn tekur nú við sverðinu, ok reið Moldi þá at með flokk sinn, ok mælti: eigi hefir svá tekizt fyrr, at ek hafi orðit seinni á þetta leikmót, enn aðrir, heldr hefir hitt verit, at ek hefir vorðit nokkrum mun¹ skjótari. Þorsteinn segir: því seinna skaltu í burtu komast, sem þú komst síðarr, ok sprettr upp eptir þat. Jarl bauð at halda skyldi fyrri þorstein; en hann sagði, at enginn manna skyldi sik í hættu hafa fyrir hann: mun ek sjálfr bera skjöld minn. Síðan gengu þeir þartil, sem þeir skyldu berjast, ok kveðst Moldi mundi segja upp hólmgangulög: því ek hefir á þik skorat: sínum feldi skal hvorr okkarr kasta undir fætr sèr, skal hvorr standa á sínum feldi, ok hopa eigi um þveran fingr, en sá sem hopar, beri niðings nafn, en sá sem framgengr skal heita vaskr maðr, hvar sem hann ferr; 3 mörkum silfrs skal sik af hólmi leysa, sá er sárr verðr eðr úvígr. Þorsteinn segir: þó þar liggi 6 merkr (við), heldr enn 3, þá þikki mér því betr, sem ek tekur meira. Ekki er þèr því heitit, sagði Moldi, fyrri því, at ek hefir þat opt-

¹) þannig B, D, E, S; mönnum, A, C; munum, F.

arr átt at taka, enn gjalda. Þorsteinn segir: eigi mun nú svá þó. Nú kasta þeir feldum undir fætr sèr, ok gánga þar á. Þat er vandi vorr, segir Moldi, at 3 skjöldu skal taka hvorr, ok hlifa sèr með, ef höggvir verða; eðr hvörsu er sverð þat, er þú ætlar at vega með? Þorsteinn seldi honum sverðit; en hann tók við ok brá því; hann mælti: hvörsu komstu at sverði Ljóts hins bleika, bróður míns? Þorsteinn segir: Ljótr sendi þèr kveðju á deyjanda degi, ok þat með, at honum þótti þú líkastr til at hefna hans. Moldi segir: segir þú mèr liflát Ljóts bróður míns, ok at þú hafir verit hans skaðamaðr? Ekki má þess dylja, sagði Þorsteinn, ok muntu nú vilja hefna hans, ok fresta eigi lengr. Moldi segir: mèr þikkir mikill skaði, at drepa svá vaskan mann. Þorsteinn segir: Þat er þó satt at segja, at eigi má geta til; þat var sagt, at þú kynsir ekki at hræðast, hver ógn sem þèr væri boðin; nú skil ek, at þú villt bera bleiðiorð fyri mèr, hvar sem þú ferr. Eigi skaltu þess bíða¹, segir Moldi, ok högg nú þegar, því mèr er annt at drepa þik, síðan þú villt ekki annat, enn deyja. Þorsteinn hjó til hans með [sverðinu jarlsnaut², ok klauf skjöld hans allan niðr í munðriða; Moldi hjó ímóti til Þorsteins, ok klauf skjöld hans, . . .³.

Þorsteinn fær Íngibjargar jarls dóttur.

10. Þat var einn tíma, er þeir voru tveir

¹) segja, D. ²) þannig S; sverði, A og hin. ³) Hér vantar í öll handritin, ok er þar eyða í fleirstum, sem samauvarar prentaðri blöðsibu.

á tali, jarl ok þorsteinn, ok spurði jarl, hver laun þorsteinn vildi hafa fyri þat mikla þrek-virki, er hann hafði¹: ok er oss orðin mikil sæmd at því öllu. Þorsteinn sagði: þat vilju vèr at yðr þiggja, sem þèr vilð frammi láta, en varla er von, at vèr fáum þat, sem hug-inn stendr til fyri mannvirðingar sakir, sagði hann. Jarl mælti: raun mun mjök undir þèr vera, hvers þú beiðist, því þat skal til reiðu af mèr, sem þú beiðir. Þorsteinn segir: auðkveðin eru þá launin, ef ek skal ráða: þat er Íngibjörg dóttir yðar, með þvílíkri heimanfylgju, sem [henni sómir² ok yðr úti at láta. Jarl sagði: fyrir laungu vissa ek þat, ok hefir lengr frestast enn ek hugða, skal ek allt efna við þik, þat ek hefi heitit, en þó vil ek mæla nokkut mínu máli þar um ok þínu: mun ek auka þína sæmd í því, at [þú takir jarlsnafn ok³ þú ráðir ríki þessu eptir minn dag, ok komir aldrei til Noregs. Þorsteinn sagði: því vil ek heita, at vera hèr 3 vetr, en eptir þat vil ek kjósa hvort ek vil hafa jarldóm, fyri því þá mun ek sjá, hvort ek þá þikkjunst mega halda ríkit eðr eigi. Vitrliga er kjörit, segir jarl, ok mun ek því samþykkr verða, ef Íngibjörg vill sem ek; þorsteinn kvaðst eigi mundu bekkjast til þess, ef henni væri eigi ljúft. Þeir gengu nú til tals við hana, ok sögðu henni sína fyrirætlan, ok spurðu, hvörsu henni væri um gefit; en hún sagði, at faðir hennar skyldi

¹) unnit, b. v. C, D, E; gjört, b. v. S. ²) þannig D; þeim s., A, B, C, E; henni s. viðtaka, F; þeim s. at meðtaka, S.
³) b. v. S.

fyrí ráða, kvað sèr þat vel mundu gegna; var þetta nú at ráði gert, ok var búin til sæmilig veizla, ok mörgum mönnum til boðit; sátu menn at veizlu, til þess at lokit var; leiddi þorsteinn menn í burt með góðum gjöfum, ok varð hann af því vinsæll ok viðfrægr. Nú sitr þorsteinn þar um vetrinn, ok gátu þau sèr barn, þegar þat mátti verða; ok er at þeirri stundu kom, sem hún skyldi lèttari verða, ól hún sveinbarn, ok var hann vatni ausinn, ok kallaðr þórólfr; hann vóx þar upp, ok var allbráðgjörr, ok likr hinum fyrra þórólfi. En er þorsteinn hafði þar verit 3 vetr, sagði hann jarli: nú hefir ek hèr verit alla þá stund, sem ek hefir heitit ok mèr er hugr á. Jarl sagði: ekki megu vèr halda á þèr, ef þú villt burtu fara, ok far þú, hvört er þú villt. Þá lèt jarl búa skip með þeim farmi¹, sem þorsteinn hafa vildi til Noregs, ok leiddi (dóttur) sína út með sæmdum miklum. Þorsteinn mælti: þess beiðir ek yðr, herra! ef svá berr við, at yðar missi við, at mínir erfingjar, af dóttur yðvarri tilkomnir, taki lönd ok lausa aura eptir yðr, ef ek sendir þá til. Jarl segir, þat skulu svá vera, sem hann vildi at væri, * * *² ok höfðu menn engi vopn, nema lurka, ok börðust þeir³; þar voru sumir drepnir, en sumir lamdir, þar fèllu 17 menn; þar heitir Stafsholt síðan, en dalrinn Deildardalr. Uni hèldt til lið-

¹) förum, B, D, E, S. ²) Hèr er eyða í öllum handritunum; í A, D eru rúmar 2 arkir auðar; í B, E, S stendr ritað: í því, sem þetta var eptirskrifat, stóð: hèr vantar ark í söguna; í C, F, er 1½ bls. auð. ³) með þeim, B, D, E, S; þeir svá ok, F.

veizlu þar sem Ljótólfr var, en þeir bræðr þar sem þeir Karl ok Þorsteinn eru, því Uni er¹ jafnskildr Ljótólfi, sem þeir bræðr Þorsteini, ok er þess síðarr getit í sögunni. Nú er at segja, hverlr til liðs snèrust með Þorsteini: Ólafr or Ólafsfirði, [Hèðinn or Hèðinsfirði, þeir voru bræðr², ok Svarthöfði . . .³, er⁴ druknaði, ok heita þar Svarthöfða steinar, er hann druknaði, því Siglunes, at þar rak seglit, því Siglufjörðr at þar rak siglutrèt; Hèðinn átti son, er Svarthöfði hèt; Ólafr átti 2 sonu, Þórð⁵ ok Vermund⁶; þessir hnigu allir til liðs við Karl hinn rauða ok margir aðrir göfugir menn. Sá maðr bjó í dalnum, er Höskuldr hèt, hann var lögmaðr; þar voru jafnan þing, ok má enn sjá þar merki; hann átti þann son, er Ögmundr hèt; þessir hníga enn til⁷ með Þorsteini ok Karli, ok slíkir bægja þeim Ljótólfi, ok leggja undir sik allan dalinn öðru megin, því þá var dauðr Bárðr⁸ digri, afi Ljótólfs. Þorsteinn svörfr⁹ fór nú millum fjalls ok fjöru, ok lagði undir sik allan dalinn öðru megin, er¹⁰ hann ferr til fjalls, ok gerir þar kennimark, sem hann kom fram-arst, ok braut þar í sundr kamb sinn, ok kastaði niðr kams brotunum, ok lætr eptir silfr í þremr stöðum, hálfa mörk í hvörjum stað, ok er sá rimi kallaðr at Kambi; ok nefnir Þorsteinn sèr vátta, ok fellir¹¹ hann með því dalinn sèr til

. 1) var, D, F. 2) v. í S. 3) hær er eyða fyrir einu eða tveim orðum í A, C, F. 4) síðan, b. v. S. 5) er með nýari hendi skrif-at í A, B; en bil fyrir orði í C, E, F, S. 6) Vermund, E, S. 7) liðs, b. v. S. 8) þannig; í hinum stendr einasta B. 9) á-giðk.ð; garpr, líkl. rángt lesið, öll. 10) en, hin. 11) þannig B, E, S; fyllir, hin.

vistar, ok gaf af sèr nafn, ok kallaði Svarfaðardal. En þó fátt hefði verit með þeim þorsteini ok Ljótólfi, þá var nú í dattu efni komit, svá at þeir leggja fèlag með sèr¹, þorsteinn, Ljótólfr Nefglitason, Bárðr greipr frá Hrauni² ok þorkell Skeggjason af Skeggjastöðum, ok Ögmundr Höskuldsson; þat var fèlagsgerð þeirra, at þeir gera skip, ok hafa í ánni, ok veiða fyrir hvörs manns landi fiska. Þetta var kært fyrir Höskuldi lögmanni, hvörsu þeir ætluðu at fara. Hann sagði: at land skal taka fjórðung veiðar, þar sem þeir veiddu; [en þeir³ sögðu⁴ engum til, ok tóku þat hrafnar, en menn höfðu þá eigi, heldr enn áðr, ok þóttust þeir þá gjalda mundi álit⁵, sem Höskuldr hafði dæmt⁶. Þá tóku þeir upp leika í dalnum, ok vildu reyna hnáleik⁷ sinn, ok var Karl hnástr⁸; óx nú sundrlindi í dalnum af nýu.

Gríss færir þorsteini börnin.

11.⁹ Í þenna tíma kom sá maðr í dalinn, er Gríss hét, ok fyrr var getit; hann var nýkominn út, ok ferr hann til vistar með Ljótólfi, frænda sínum, ok var þar um vetrinn; um vorit fór hann til Steindyra, ok setti þar bú saman, ok hafði mjök skapast um byggðir síðan, meðan hann hafði burtu verit; urðu flestir at leita til vináttu þar sem voru aðrirhvorir, þorsteinn eða Ljótólfr. Nú leitar Gríss þar til, sem þor-

¹) einn, b. v. A; allir, b. v. F; enn, b. v. B, E, S. ²) Hruni, B, D. ³) þannig S; ok, A, B, C, E; þeir gjörðu nú svá, skiptu, ok skildu eptir landhlut, ok, D; v. í F. ⁴) þeir þá, b. v. F. ⁵) þess, b. v. F, S. ⁶) hér stendr útá iðunni í S: vantar litit; í hinum er hér engin eyða. ⁷) knáleik, D. ⁸) knástr, D. ⁹) hér sleppr kapitula iðlunni í öllum handritunum, svo eigi má víta, hve marga kapitula hér að framan vantar.

steinn er; en hann tekr honum ekki fljótt, en sagði þó, ef Gríss kynni hóf sitt, at hann mundi ekki amast¹ við [bygð hans²: en þó er mēr litit um bygð [frænda Ljótólfs³ þessu megin ár. * * *⁴ Gríss var vel til Asgeirs rauðfelds. Ásgeirr hafði selför þat sumar * * *⁵ hafði kona hans þar umsýslu búss ok smalaferðar. Sá atburður varð, at hún varð lættari í smalaferðinni, ok fæddi sveina 2 í Vatnsdals hólum þeim, er Víðihólmar hétu⁶; heim kom hún með sveinana um kvöldit, ok tók Íngölfr⁷ dóttir hennar við þeim, ok vann sveinunum beina⁸, ok fann at öðrum blæddi, ok hafði þar komit við króklykill, er hún hafði haft á sèr; þat varð henni á munni, er hún sá þetta: sjá þen markar spjóti spor. Þessir sveinar vaxa þar upp, ok hét sá þorleifr, er þenina hafði fengit, en hinn Olafr. Eptir þetta ferr Gríss af landi burt, ok var um vetrinn í Þrándheimi; en eptir um vorit bjó hann skip sitt til Íslands, ok gekk honum eigi lengra, enn út til Niðáróss, ok lá þar um stund. Kona kom til fundar við Grís, ok hafði 2 börn meðferðar, ok beiddi Grís, at hann mundi flytja börnin til Íslands. Hann segir: hvat ega börnin þar, segir hann. Hún kvað móðurbróður barnanna í því héraði, sem hann átti bú: ok heitir þorsteinn svörfr. Gríss mælti: hvat heitir þú? Ek heiti þórarna. Eigi mun ek þat gera

¹) ankast, S. ²) honum, C; hann, B, D, E. ³) Ljótólfs frænda, C. ⁴) hér er eyða fyrir tveim línum í A, B, C, F; en heil blaðsíða auð í D; vantar litit, steudr á spágunni í S. ⁵) hér er bil fyrir tveim orðum í A, C, F. ⁶) heita, D. ⁷) þannig A, F; Íngvölfr, B, E; Íngvölfr, hin. ⁸) b. v. D; v. í hin.

vitnalaust, segir Gríss. Hún vatt þá undan yfirhöfn¹ sinni kefli, ok seldi honum, voru þar á mörg þau orð², er kend voru þorsteini svörf. Frekr mun þær ek þikkja til fjár, segir Gríss. Mæl ok slíkt, er þú villt, sagði hún. Fjögur hundruð silfrs, segir hann, af allgóðu silfri, ok skaltu þó sjálf fylgja börnunum. Þess er ekki at leita, at ek fylgi þeim (segir hún), en greiða mun ek fè þat, sem þú beiddir; ok þá sagði hún honum nafn barnanna, ok hèt sveinninn Klaufi, en mærin Sigríðr. Gríss mælti: Því ertu svá dálíg orðin af svá góðum ættum? Hún segir: ek var hertekin af Snækolli Ljótssyni, ok hann á börn þessi við mæ, síðan rak hann mik frá sèr nauðga. Þegar gaf Gríss byr, er hann hafði börn þessi í skip tekit, ok sigldi til Íslands, í sama ós, sem hann var vanr; ok þegar hann var landfastr, færði hann af hendi bæði börnin, svá engvir vissu fyrir hans komu. Á því kvöldi kom hann á Grund til þorsteins, ok tók hann forkunnar vel við honum, ok kom þat mest til, at Karl son hans hafði utan farit á því móti³, er Gríss hafði utan verit, ok vildi hann spyrja at ferðum hans. Gríss var fárr heldr. Þorsteinn spurði, hvort hann hefði þýngd nokkra. Gríss segir, at honum kvaðst eigi þikkja örvænt, at honum þætti nokkut at um tiltekjur hans, því ek hefir flutt hingat systurbörn þín 2. Hvörsu má þat vera, sagði þorsteinn, ok geng ek ekki við frændsemi þeirra vitnalaust. Þá sýnir Gríss

¹) kápu, C. ²) b. v. D; verk, b. v. S; v. í A og hin.

³) misseri, B, D, E, S.

honum keflit, ok kennir Þorsteinn þar orð sín, þó langt hafi verit síðan; hann sagði þá: lítit mun ek at þessu gera kvöldlángt, en við mun ek gánga frændsemi barna þessara. Um morgunin, er þeir sátu undir borðum, bað Þorsteinn færa sér börnin, ok gerði hann meyjunni þann þykk, at hún grèt þegar, en sveininn læk hann miklu harðara, ok þagði hann. Gríss mælti: nú þikki mér, sem þú hafir viðgengit frændsemi barnanna. Þorsteinn mælti: þér ætla ek börn¹ at annast ok fulla fúlgu með; ek mun láta fylgja meyjunni 20 hundruð, en með sveininum 4 tigi hundraða. Gríss segir: því gjörir þú svá mikinn mun barnanna? Þorsteinn segir: kjós við þik, ok annast hvort þú villt. Þá steypiti Þorsteinn silfri or sjóði, en Gríss taldi sér 40 hundruð. Þorsteinn lýsir kaupi með þeim undir votta, ok bað Grís ábyrgjast fyri Klaufa orð ok verk. Gríss kvaðst vildu þrælka Klaufa. Þorsteinn kvað þat vel vera, ef hann kæmi því við. Ferr Klaufi heim með Grís; var hann þá tvævetr, en Sigríðr fjöggra.²

Frá glímu þeirra Klaufa ok Þórðar.

12. Nú verður þess at geta, hvörsu Ljótólfr lét laust skipit fyrir Karli, þat sem þeir áttu báðir saman; en skip þat hafði gjört verit uppi í túngunni, ok var þar högginn viðrinn, því þar var skógr³ þykk; en til kjalarins var höfð eyk sú, er stóð niðri í Eykibrekku fyrir ofan Bláðsgerði⁴, ok færðu eykina í síki þat, sem suður er

¹) börnin, D. ²) hér er því nær ein blaðsíða auð í D; hér vantar kanske nokkuð, stendr í B; vantar litið, st. í S. ³) mikill ok, b. v. B, C, D, E, S. ⁴) Blóðsgerði, S.

ok ofan frá Grund, ok lá hún þar þá¹ vetr, ok er þat kallat Eykisík síðan, en skip þat var kallat Íslendingr. En er skipit var algjört, var þat alfært² ofan eptir ísumum vetrinn gegnt Hofi, ok létu þar standa skipit ok skorðuðu, heitir þar Skorðumýr síðan, ok á því skipi hefir Karl utan farit. Sá maðr var á vist með Ljótólfi, er Þórðr fángari hèt. Ekki hefir gjörst til tíðenda í dalnum síðan Klaufi kom, ok til þess nú er komit sögunni, ok er Klaufi nú á ellefta vetr. Þat varð til nýlundu, at Þórðr fángari bauð Klaufa til glímu með ragmæli, ok var sá maðr sendr til Klaufa með rúnakefli, er Heklu-skeggi hèt, en Skeggi var vinr Klaufa; hann tók við keflinu ok varðveitti. En um morguninn kallar Klaufi til öxar við Grís, ok fèkk eigi, fyrr enn hann ógnaði honum til; þá ferr hann á Grund, ok ræðst um við Þorstein frænda sinn, hvort hann skyldi glíma við Þórð. Þorsteinn segir: þat vil ek, at þú ráðir sjálfr, er þèr kunnugra afl þitt enn mèr. Klaufi segir: þó ek sè úngr aldri, þá er mèr þó leiðt at liggja undir ragmæli þræls þess, ok vil ek, at þú farir með mèr, ok prófum hvörsu gengr. Þorsteinn sagðist þat mundu veita honum. Ok eptir þat stefna þeir fjölmennan fund at Hofi, því Þórðr vill hvergi glíma nema þar, ok fylgja þeir Klaufa Gríss ok Þorsteinn. Þeir takast fangbrögðum ok glíma lengi, þartil ambátt ein kom í stofudyrnar, ok kallar þetta ambáttafáng, er hvorgi fèll, ok bað þá kyssast ok hætta síðan. Klaufi reiddist við þetta, ok tekr Þórð uppá

¹) þann, C; v. í B. ²) þannig, A, B, C, F, S; fært, D; atfært, E.

bringu sèr, ok keirir niðr fall mikit, svá allir ætluðu hann meiddan; eptir þat girðir Klaufi hann svá fast, athèldt við meiðsl. Kellingein sat í stofuhorni, ok lèt allvel yfir þessu verki. Gríss mælti: nafn mun ek gefa þèr, Klaufi! ok kalla þik Baugju, ok skaltu hafa glófa at nafnfesti. Þórðr komst til bekkjar með fulltingi annarra manna. Þá drífa menn út. Ok er Klaufi kom út, mælti hann: illa kann sá feginn at verða, er hann lætr eptir handagiörvi sína, þó hann þiggi aðra; gekk hann þá inní stofu, ok sá hvar Þórðr sat; hann færði þá öxina í höfuð honum, ok fèkk hann bana. Klaufi gekk út þegar. Þorsteinn spurði því öxin væri blóðug. Klaufi mælti: ek bannaði Þórði, at bjóða fleirum mönnum fáng. Þá urðu menn þegar vísir vígsins, ok leituðust um, hvern svara ætti sökinni, en Grísi bárust bætrnar, ok galdthann 6 hundruð silfrs. Fóru menn nú heim, ok er kyrt þat sem eptir var vetrarins.

Klaufi vegr 3 menn.

13. Þessa menn nefnum vèr til sögunnar: Þorvald í Þorvaldsdal, ok sonu hans, Vigfús ok Þorvald. Sá maðr var undir hans vernd, er Hrani hèt, hann bjó í Birnunesi; hann var bróðir Birnu¹, er Birnunes er² viðkennt; en Þorkatla hin gamla var móðir Hrana, er Kötlu-fjall³ er viðkennt, því Helgi hinn magri deyddi hana þar, ok kól hana í hel svá: hann sat henni þar mat þar til hún dó. Sá hinn sami Hrani bauð ójafnað mikinn bónda þeim, er bjó á Hellu, ok Þórarinn hèt; hann beitti upp engjar hans

¹) Brin, C. ²) Brimnes, C. ³) Kötluvell, C.

ok akra; en fyri því, at þórarinn var skildr mjök Klaufa, þá sendi hann honum orð, ok ferr Klaufi þegar inn þangat, ok fundu þeir Hrana á akri þórarins með fèt sitt, ok sat hann á hesti sínum með alvæpni; en er Klaufi fann hann, sækir Klaufi þegar at Hrana með vopnum, svá hann hefir ekki at gjöra nema hefjast undan, þartil er hann fèkk bana; þar heitir síðan at Hranareki¹, er hann var veginn. Heim fara þeir þórarinn² ok Klaufi, því þeir vilja gera fúlguföll Grísi í brautvistinni. En er Klaufi fór heim þá fann hann mann, ok reið sá hrossi Gríss, ok drap Klaufi hann; sá maðr hèt Örn ok var húskarl Höskuldar lögmanns, náfrændi hans. Nú fór hann, ok mætti Gríss honum, ok spurði, því öx hans væri blóðug ok klæði. Mat minn vil ek, sagði Klaufi, en ekki hirði ek um þetta. At liðnu matmáli Klaufa riða 12 menn at garði; kendu þeir þar þorstein svörf, ok með honum Hávarð or þorvaldsdal, ok mæla eptir Hrana. Gríss var þá til andsvara, ok galdt hann 12 hundruð fyri vígit hans Hrana. Í þann tíma kom Höskuldr lögmaðr, ok heimti fyri víg frænda síns, ok varð Gríss at gjalda 6³ hundruð fyri víg Arnar; síðan fóru hvorutveggju heim. En Klaufi var nú miklu verri viðreignar enn áðr, ok hældt þá Grís hræddum; en eigi at síðr kvaddi Gríss hann til fiskiveiðar í ána ok ferr Heklu-skeggi með honum; þórðr átti hálfa ána, ok veiðina við Grís. En er Klaufi kom

¹) þannig B, E, S; Hranaríki eða Hranaríki, A, C, D, F.

²) þannig B, D, E, F, S; Þorsteinn, A, C. ³) 7, B, D, E, S.

til ok Björn húskarl Þórðar, þá greindi þá þegar á, því Klaufi vildi hafa alla ána til veiðarinnar. Björn hleypr á Klaufa þveran, ok ætlar at fella hann útá ána, því hann var bæði mikill ok sterkr; en Klaufi leitar nú eptir, en Björn undan, ok finnast¹ með því, at Klaufi drepr Björn, ok ferr síðan heim. Ok brátt kom Hrólfr nefglita, ok beiddi bóta fyri Björn, ok varð Gríss enn at gjalda 6 hundruð silfrs.

Þeir Klaufi ok Karl finnast.

14. Á þessu sumri bjó Gríss skip sitt til utanferðar. Klaufi spurði: hvern skal hér fyri búi sjá meðan? Gríss mælti: þér hefik þat ætlat, segir hann. Eigi ætla ek þat þó, segir Klaufi, því ek vil utan með þér. Gríss ferr nú, ok hittir Þorsteinn svörf, ok spyr hvörsu með slíku skál fara? Þorsteinn segir: þat legg ek til, at þú flytir hann, því hann á alla kynslóð austr þar, þætti mér af því líkligt, at hann mundi ekki fýsast út² hingat. Gríss tók þessu vel, ok varð Klaufi í ferð með honum. Þorsteinn bað þá frétta at Karli syni hans: því lángan tíma hefir ekki frétst til hans. Nú hældu þeir skipi til hafs, ok kvomu til Þrándheims, var Gríss þar um vetrinn; en um sumarit bjó hann skip sitt til Íslands, ok gekk eigi lengra enn til Niðaróss, lögðu síðan út undir Sólskel³, ok gaf nærst byr af útnorðri, ok mælti Klaufi með allillu skapi, at þeir mundu sigla suðr með landi. Gríss sagði, at afglapi sá skal ekki því ráða, at ek

¹) skiljast, S. ²) aþtr, b. v. S. ³) Sólskel, B, D, E, S.

sigli svá langt afleiðis. Klaufi svaraði: svá skal sigla, sem ek vil, eða siglir þú aldrei hëðan lífs; ok Klaufi varð at ráða; ok sigla nú suðr með landi, þartil þeir koma at einum hólmi; þar lágu 2 skip, ok voru aungvir menn á; þeir hlupu uppá annat skipit. Klaufi mælti: segðu, Gríss! hvern skipi þessu hefir stýrt, því hër eru rúnir þær, er segja. Gríss kvaðst eigi vita þat. Þú veizt þat, sagði Klaufi, ok skaltu verða at segja. Nú verðr Gríss at segja hvort hann vill eðr eigi; en svá segja rúnir: Karl rëð þá skipi, at rúnir voru ristnar. Hljóp Klaufi þegar í bát, ok rëri at landi; svá var hann þá reiðr, at hann rak öxi sína í jörð niðr svá stóð á hamri; þá reif hann upp mikla kylfu, svá at aungvum sýndist hún vopnhæf, nema honum einum. Þeir heyrðu þá manna mál mikit, ok kvomu þar at, at 12 menn voru bundnir, en fjöldi manns var þar hjá, ok leystu menn or böndum, ok var hvern höggvinn, sem leyst var; þeir menn, sem í böndum voru, var Karl hinn rauði ok hans fèlagar. Einn maðr gekk mest at berbrynjaðr at höggva fólkit, hann reiddi sverð um öxl alleiguligt; þar snèri Klaufi at þeim manni, ok spurði hvern hann væri. Sá maðr svaraði allstórmannliga, ok kvað hann þat engu skipta. Klaufi snèri at honum, ok barði á báðar hendr * * * ¹ allvel at hlaupa fyrir Atla² nokkra hrið; svá hèt víkingr sá, er barizt hafði við Karl; en þá er Klaufi náði til hans, þá hlífði hann honum eigi, heldr enn öðr-

¹) Hër er eyða fýri fám orðum í A, B, C, E, F, S; en í D hálft blaðstæa. ²) þannig D, F; Atli, A og hin.

um, ok gekk af honum dauðum, tók síðan sverðit ok hjó á tvær hendr, allt til þess, er Gríss kallaði hátt, ok mælti: Klaufi! Klaufi! kunn þú hóf þitt; þá gjörðist Klaufi svá úhnárr, at hann gat eigi valdit klumbu¹ þeirri, er áðr barði hann með. Þeir Karl voru nú leystir; varð þar mikill fagnafundr. Um vorit eptir fara þeir Gríss ok Klaufi í hernað, ok eru í víkingu 3 sumr, ok fengu jafnan sigr; ok þá er þeir leggja af hernaðinn, halda þeir til Noregs, ok sigla í Þrándheims mynni, ok eru þar svá um vetrinn. En um vorit búa þeir Klaufi skip sitt til Íslands, ok fóru á því skipi Karl ok Ögmundr; koma þeir í þær stöðvar, sem þeir Gríss áttu vanda til, ok lögðu skipit undir Melshöfða, ok fóru allir heim á Grund, ok fengu þar góðar viðtökur. Þá mælti Gríss til Þorsteins: misjafnt verða fórnir til manna. Klaufi mælti: kenn þú þèr þat ekki, skræfan²! er þú veldr engu um, en Karl má þar nokkut af segja, með hvörjum atburðum hann er heim kominn. Karl sagði sem farit hafði. Þorsteinn þakkaði Klaufa, frænda sínum. Vel samir at segja frá yfirlitum Klaufa: hann var þverrar handar ok 5 álna hárr, armleggi hafði hann bæði lánga ok digra, kinnr miklar ok þrekligar greipr; hann var úteygðr ok ennisbrattr mjök, munnljótr ok neflitill, háls-lánger ok hökumikill, skolbrúnn ok skarpleitr, lágu hátt kinnarbeinin; manna var hann svartastr bæði á brýn ok hár; hann var opinnmynt, ok sköggðu

¹) kumlu, B, E. ²) skræðan, B, D, E, S.

2 tennr fram or höfðinu, ok allt var hann at álitu, sem hann væri kreptr ok knýtt. Nú fara þeir heim Gríss ok Klaufi, ok er hann nú 18 vetra. Þenna vetr bar ekki til tíðenda, nema þat, at maðr kom til Hofs eitt kvöld, sá er Skíði var nefndr; hann hafði stokkit undan annars manns ánauð, þess er Þorgrímr hinn grái hét, hann bjó á Áslandi¹ í Skagafirði. Skíði bað Ljótólf veita sér traust nokkrt. Ljótólfr kvaðst mundu veita honum fyri sakir Una, frænda síns. Skíði bar þræls nafn; eigi bar hann þat nafn af því, at hann hafði til þess ætt eðr eðli; hann var manna mestr ok friðastr; Ljótólfr skipaði hann fyri verkstjóra ok manna forræði. Um vorit eptir kom Þorgrímr vestr með 30 manna at vitja þessa manns, ok sömdu þeir Ljótólfr² svá ok Þorgrímr: at Ljótólfr galdt fè fyri þat hann hafði haldit Skíða um vetrinn, ok kölluðust sáttir; ok hafði Þorgrímr með sér þrælinn at sinni, þvíat Ljótólfr hafði fámennr heima³ verit. Þá komu 60 manna til móts við Ljótólf, ok snýr hann þá málinu öllu til heimsóknar; þetta voru ráð Hrólfes nefglitu, ok kreptu þeir svá at Þorgrími, at hann varð at selja Ljótólfi sjálfðæmi, ok lét laust bæði fèr ok þrælinn, ok fór heim við þat.

Gríss dregkr brullaup sitt til Sigrlðar.

15. At liðnum vetri, þá er menn voru á vorþingi á Höskuldsstöðum, varð mönnum viðrædt mjök um kvomu Karls. Þá gekk Gríss til tals við Ljótólf frænda sinn, ok mælti: vel samir

¹) Óslandi, *hio*. ²) Ljótr, *hær rángt í A*. ³) *v. í B, D, E, S*.

nú at tala um launin skipsins við Karl hinn rauða, því nú eru margir góðir menn við. Skiði var þar viðstaddr, ok mælti: hygg at því, Gríss! at þú leggir þat eina til með mönnum, at þá sè eigi verr með mönnum eptir enn áðr. Ok eptir þat spyrr Ljótólfur Karleptir, hvat hann vill leggja at launum fyrir skipit, þat þeir létu gjöra báðir saman. Karl mælti: ek hygg at þú megir þar engvar heintur fyrir hafa, því þú baðst mik ráða verðinu. Gríss mælti: gott þætti oss hær at gera [Ljótólf þær at vin¹, ok leggja² fram fè nokkut. Karl mælti: ekki mun framkoma fyrri þín orð, ok einskis annars at þessu sinni; ok svá varð. En þeir frændr Karl ok Klaufi heimtu at Grís fjögurra ára³ forgift, ok þá greiddi hann fúlgu hans, ok fengu þeir⁴ land til ábúðar, ok ekki skildu þeir um ábyrgð verka hans þaðan í frá, ok fór hann bygðum til Mela, ok sat þar um sumarit. Þá vorulögrættir úti Túngunni⁵, ok ráku fèit til réttarinnar feðgar tveir úr Teigsfjalli, hæt annar Björn, en annar Sigurðr, ok míslíkaði Klaufa fjárrekstrinn, því hann átti á eina með, ok líkaði honum illa, er hún var elt afvega⁶; ok er þeir komu gegnt honum, hljóp Klaufi til allillu skapi, ok drap þar hvörn, sem kominn var, ok fór með þat til réttanna, ok mætti þar Karli⁷ frænda sínum, ok hlupu þeir á réttargarðinn. Ljótólfur spyrr, hvat hann sæi til þeirra manna, er fèit ráku. Klaufi sagði: sá ek um stund hvar

¹) L. þær at um, B, S; v. í D. ²) legðir, D. ³) h. v. C, E, S; fè þat með Klaufa var lagt, hefir D í staðinn fyrri: fjögurra ára forgift. ⁴) þat, B, C, E, S. ⁵) Túngunum, B, D, E, S. ⁶) af haga, C. ⁷) Halli, B, D, E, S.

Þeir ráku fèit; en nú far þú, ok vit hvar hvorr hefir staðar numit; þá varð víst, at Klaufi hafði drepit þá báða. Eptir þetta varð Klaufi laust at láta Mela land, ok fèkk Karl honum nú aptr aðra [ok 20 hoscarga¹, ok reistu þar bæ fyrri neðan ána uppí dalnum, þar sem nú heitir á Klaufabrekkum, er þá hèt fyrst í Klaufanesi, því þat stóð fyrst niðr við ána, ok þótti þar kominn illa, því mjök bar á hann stórum, sem síðarr bar raun á. Ok eptir þetta gjörðist fullr fjandskapr með mönnum í dalnum. A þeim vetri vænti hvorutveggi sèr liðs norðan or dalnum² af sínum frændum, Kolbeini ok Una³, þvíat sundrþykki þeirra var þá sem mest, en [þvi fórst⁴ þat þó þau misseri, ok var þá kyrt at kalla í dalnum. En at liðnu sumri bað Griss konu til handa sèr, Sigríðar Snækollsdóttur⁵; Þorsteinn svörf var þar til andsvara, ok veik hann öllu til Klaufa. Þá fór Griss at finna Klaufa, ok bað hann konunnar. Klaufi svaraði skjótt: mun þá eigi hraust kona illum manni gefin? en þó læt ek þat mitt ráð, sem frændr hennar vilja fyrirsjá. Griss mælti: koma muntu til boðs míns, ef þeim sýnist at gipta hana. Koma mun ek víst, segir Klaufi; ok síðan var þessu keypt, ok var Ljótólfr ekki við þessa ráðagjörð. Nú var boðit búit á Grund, ok kom ekki margt manna, en þó⁶ var sem mest vinfengi þeirra Ljótólfs ok Asgeirs rauðfelds, þvíat Íngölðr⁷ fagrkinn var

¹) þannig A, C, F; hoscaga, B, E, S; frd [v. í D. ²) dölunum, F. ³) þannig B, D, E, S; Uni, hin. ⁴) fyrifórst, F. ⁵) þannig F; Klaufadóttur, rángt, A, B, C; Kl. systur, D, E, S. ⁶) þá, B, E, F, S. ⁷) Íngvelðr, C, D; Íngvoldr, hin.

frilla Ljótólfs, ok var aungum boðit frá Brekku; varð mönnum skipat í sæti á Grund; sátu allir hinir ellri menn á annann bekk, enn Þorsteinn svörfr ok Karl son hans, ok Klaufi frændi þeirra, á annann. Gríss tók þá til orða: vel samir þat í svá góðu samsæti, at tala mest, þat eptir megi hafa, ok strengja heit, eða taka sèr jafnaðarmenn. Þorsteinn sagði þat úvitrliga tillagit: ok mun þaðan jafnan margt koma, sem Gríss er. Eigi at siðr halda þeir á þessu tali, ok hóf Karl hinn rauði þat fyrst, ok tók sèr jafnaðarmann Ljótólf goða, ok strengdi þess heit, at hann skyldi hafa heimilat ragmæli á hendr honum á þriggja vetra fresti. Gríss tók sèr jafnaðarmann, ok nefndi til þess Skíða, ok strengdi þess heit, at hæfa þá höfn, sem hann vildi, hvört sinn¹, er hann siglði landa í milli. Ögmundr sagðist eigi mundu þá sigla lengra, enn um þverran hroptann². Klaufi tók sèr jafnaðarmann Ólaf Ásgeirsson, ok strengði þess heit, at koma í sömu rekkju Íngvöldi fagrinn, án vilja Ljótólfs goða. Gríss mælti: ekki vita slík orð lítls, ok ekki mundi þreklausir menn slíkt tala, ok látum þetta nú eigi at engu verða, ok förum þegar úti Brekku eptir Íngvöldi fagrinn, ok setjum hana á brúðbekk hjá Sigríði. Þeir gera svá; standa upp 18 saman, ok ganga út til Brekku. Gríss settist á tal við Íngvöldi ok Þórhildi, móður hennar; en þeir Karl tala við Ásgeir bónda, ok báðu þau öll samt koma suðr síðarr dagsins, ok fóru þeir heim fyrir³, ok mættu þeim manni fyrir heima, er Þórðr

¹) þannig B, F, S; sem, A og hin. ²) hrottan, C. ³) eða fyrri, A.

gapa hèt. Gríss gekk at honum, ok mælti í eyra hljótt: allíllt er þat, at hann Karl er svá matsparr, at hann býðr eigi slíkum mönnum, sem þú ert; far nú til Hofs, ok svá muntu eigi hafa þar verri viðtöku, ef þú segir, hvat hær er í ráðagjörð. Þórðr hljóp þegar. Karl þekkti þegar, at maðrinn hljóp frá veizlunni, ok bað hlaupa eptir honum, ok elta hann; en hann hljóp á ána undan, ok lètti eigi fyrr, enn hann kom til Hofs, ok sagði, hvat í leikum var. Ljótólfur brá þegar við, ok safnaði at sér mönnum, ok reið vestr yfir ána til Brekku. Maðr sá var úti á Grund, er hjó eldivið; hann hljóp inn, ok sagði, at 20 menn riðu yfir ána ok til Brekku. Þá standa þeir upp 18 saman, ok fóru út til Brekku, ok urðu við þat varir, at margir menn voru í húsunum, en byrgðar dyr. Þá kom Karl at, beiddi Ljótólf út gánga. Þá heyrðu þeir hlátr mikinn inní bæinn, [er þau hlóu¹ Íngöldr ok Hrólfur nefglita. Íngöldr fagrinn gekk þá fyrir dyrnar; þá gekk Klaufi upp at dyrunum, ok kvað vísu:

Hygg ek at hėti²
 Hrólfur nefglita
 sá býðr Klaufa
 kvon at verja;
 munattu³ böggur
 brúðar njóta,
 ve⁴ nefglita⁵
 væmir⁶ lífi.

¹) þanning hín; eru þau hóg, A. ²) heiti, B, D, E, S.
³) máttu, B, D, E, S; nú máttu, C. ⁴) b. v. B, E, S; v. í A og hín. ⁵) víst þó, b. v. F. ⁶) ræmir, D; væminn, E.

Ok enn kvað hann:

Hlær mest at því
Hrólfir nefglita,
nærgi¹ er greppi
gjöldum þeirra.

Þá gekk Karl hinn rauði at dyrunum, ok kvað visu:

Veit ek at seggir sátu,
slíkt er minniligt, inni²,
ræðir sá er lof leiðir³,
Ljótólfir, fyrir óskjóta;
brims⁴ get ek enn at ýmsir
elskir⁵ dauðar⁶ verði,
hlátr skal hirði njótum
hegna brögðum fegnar⁷.

Karl brá þá sverði, ok setti í dyrustafinn, ok nefndi sèr votta, ok heimilaði ragmæli á Ljótólf goða, er hann vildi eigi út gánga, ok fylldi svo orð sín, er hann hafði talat á Grund; hann bauð Ljótólfi enn útgaungu: ok munu vèr gánga frá dyrunum, segir⁸ Karl. Ljótólfir vill eigi út hætta mönnum sínum, ok fór Karl heim, ok sátu þeir at boðinu. Eptir þat fór hverr til sinna heimkynna; var þá kyrt í dalnum þann vetr.

Þau Klaufi ok Íngveldr gánga í eina rekkju.

16. En um vorit eptir ætluðu hvorutveggju til liðs við þá Una ok Kolbein, sem þeir höfðu hit⁹ fyrri vorit. Ljótólfir varð fyrri búinn, enn Karl, ok fóru synir Ásgeirs með Ljótólfi. Þá

¹) nægara, S. ²) meirr, b. v. B, E, S. ³) leyfir, B, E, S.
⁴) búins, B, E, S. ⁵) elsku, D, E. ⁶) dauðir, C, E; dátt, D.
⁷) þegnar, B, E, S. ⁸) sèr, B, D, E, S. ⁹) þannig: ht, A, B, E, F, S; haft, C; heitit, D.

spurði Þorsteinn svörfr Karl, son sinn, því hann lèti svá seint við um ferðina. Karl kvaðst eigi hirða, þó þeir bryti snjó fyrir honum um heiðina. Í þann tíma hafði Ásgeirr farit uppi dalinn at rýja gemlinga. Ok nú ferr Karl til heiðarinnar, ok kemst eigi lengra, enn uppi heiðina. Þá varð þat til tíðenda, at Klaufi fèll af baki; þá drápu þeir hross eitt, er laust hljóp með þeim, ok flóu af skinn, ok þöndu um Klaufa, ok bundu hann um þvert bak á hrossi, ok snúa við þat ofan eptir dalnum; ok fundu Ásgeir fyrri neðan Vatnsdalsá. Ásgeirr spurði, því þeir færi svá hverft. Sjá máttu, sagði Karl, at vèr förum hèr með Klaufa veginn. Eigi er þat illa, sagði Ásgeirr, því hann hefir mörgum manni mikinn ójafnað sýnt, meðan hann lifði. Karl segir: eigi þarftu at hrósa því svá mjök, þvíat nú skaltu láta lif þitt, eða fastna Íngvöldi, dóttur þína, Klaufa vegnum. Þat kjöri Ásgeirr, at rætta fram höndina; ok nú sprettir Karl til handar Klaufa, ok verður Ásgeirr þar í at taka, ok fara festar fram; þá kom kveðlingr úr húðinni:

Mál er í meýjar hvílu,
mjök emk styggiliga högggr,
flýgr í¹ faðm mèr eigi
fögr drós² gala mögrum³;
munat oss um þrá þessa,
þat kvóðu hjú, batna,
rètt þau er reisa áttu
rauð⁴ þinn⁵ hana inni⁶.

¹) or, B, S; á, E. ²) rós, D. ³) mögum, B, E, S;
mögr, D. ⁴) rann, B; í rann, D. ⁵) þeim, B, C, D, E, S.
⁶) manni, B, D, E, S; meiri, C.

Þá mælti Ásgeirr: segir þú Klaufa dauðan? Karl svaraði: þat segi ek eigi, en þat sagðik, at hann væri veginn. Ásgeirr segir: við því átta ek ekki gjört, at þú færir með prettum eða ráðkrókum, eða lýgi. Eigi lang ek, sagði Karl, þótt ek segða hann veginn, því þat er sagt vegit, sem reidt er. Ok nú fara þeir ofan til Brekku, ok færir Karl þau i eina sæng, Klaufa ok Íngvöldi fagrinn, en Ásgeirr hafðist við uppi dalnum, á meðan þetta fór fram.

Bardagi þeirra Klaufa ok Ljótólfs.

17. Nú halda þeir vestan, eptir þingit, Ljótólfr ok hans menn, ok hafði Þorgrímr hinn grái mjök verit ímót þeim Ljótólfi ok Una. Ok nú koma þeir í dalinn í þann tíma, er þeir Karl ok Klaufi fara neðan¹ með konuna. Ásgeirr var þá kominn í för með Ljótólfi, ok hafði sagt honum þat, sem í hafði gjörzt, ámeðan þeir voru vestr. Nú fara þeir Ljótólfr yfir ána hjá Teig-arhöfða, en þeir Karl ok Klaufi neðan eptir eyrunum at Urðarhúsum², var Ljótólfr við 30sta mann, en Karl við 15da mann. Karl hrópaði mikit á Ljótólf, ok bað hann heyra til þess, er hann talaði: hær er Íngölfr frilla þín í för með mér! Ljótólfr lætr eigi sem hann heyri, ok ferr heim við svá búit; var Karl með Klaufa, svá at um þat voru almæli um dalinn, at Karl bæri ægishjálms yfir Ljótólfi, en þó má kalla kyrt um sumarit. Geta verðr þess, hversu fór með þeim Una ok Kolbeini, [at Uni hlaut þat³, er

¹) undan, E. ²) Viðarhúsum, B, C, D, E, S. ³) þannig leiðrétit í A; um hlut, hin.

Þeir deilda um, því allir voru ímóti Kolbeini; ok svá varð Kolbeinn reiðr, at hann stökk á skip ok sigldi í haf, ok braut skipit við klett þann, er liggir í útnorðr undan Grímsey, ok tyndist Kolbeinn þar, ok er eyinn við hann kend, ok kölluð Kolbeinsey; en Hjalti sitr þar eptir, ok mínkar ekki virðing sína. Um haustit eptir tókst deila með þeim Klaufa ok Ljótólfi; þótti Klaufa menn Ljótólfs óskilsamliga reka fê þeirra þorsteins svörfs ok Karls. Klaufi bað Karl fara uppí dalinn til réttanna; en Karl kvaðst verða at fara útá Strönd til rétta. Klaufi riðr út eptir dal, en Karl útá Strönd. Ekki er sagt frá ferðum Klaufa, fyrr enn hann kemr upp at Krókamelum gegnt Búrfellshúsum, ok þar er hann fyrir fjallmönnum við vaðit. Nú er fêit rekit at vaðinu, en Klaufi verr vaðit, ok er við 5ta mann, en réttamenn margir, ok tekst þar bardagi; en lögrèttin var á Hæringsstöðum, ok bjó þar Hæríng; hann sèr at fêit dreifist þar við ána, ok hleypr heiman með 10da mann, ok komast þeir eigi yfir ána, þvíat Klaufi ræðst ímóti, ok var þá kominn at honum berserksgánger, ok berjast þeir nú fyrir austan ána. Í þann tíma kom Ljótólfr at með 3ðja mann, ok snýr at með Hæríngi. Klaufi lætr nú, sem ekki sè annat at sækja, enn Ljótólfr, ok hopar Klaufi nú undan útá ána, ok berjast þeir nú á miðri ánni. Í þessu bili ríða 9 menn utan eptir eyrunum hvatliga, var þar kominn Karl hinn rauði; hann kallar hátt: Klaufi frændi! kunn þú hóf þitt. Klaufi mælti: illra heilla komstu mèr, þvíat nú hefða ek sigrast ok drepit Ljótólfr, ef þú hefðir eigi komit, ok

hefðu við þá einir ráðit dal þessum. Þat skaltu eigi mæla, frændi! sagði Karl, þvíat Ljótólfr á marga frændr göfga um allt Ísland, ok mundu við sitja fyrir afarkostum, ef honum væri nokkut til meins gjört, ok sel honum nú sjálfðæmi fyrir allansaman ójafnað þann, sem þú hefir gjört honum. Klaufi reiddist þá, ok kvaðst þat aldrei skyldu gjöra. Eru þeir nú skildir, ok var Hæringr fallinn ok 15 menn aðrir, ok skildu við svá búit.

Dráp Klaufa.

18. A þessu sama hausti sóktu þeir litgrös bræðr or¹ Brekku, synir Ásgeirs, uppá Klaufahlíð, er móðir þeirra sendi þá eptir, ok kvomu þeir heim í Klaufanes, er þeir höfðu sókt grösín, ok vildu finna Íngöldi systur sína, ok lögðu niðr úti baggana, meðan þeir dvöldust, var annat verja, en annat hit mikil. Þá kemr Klaufi at, ok saxar í sundr baggana með páli, ok gekk í burt síðan. En er þeir bræðr kvomu út, sáu þeir, at belgirnir voru ekki tiltækir, ok fara þeir heim, ok mæta móður sinni. Hún spurði, því þeir hefði ekki með at fara. Þá varð þorleifi vísa á munni:

Belg hjó fyrri mēr
böggver snöggvan,
en fyrir Ólafi
ál ok verju;
svá skal verða,
ef vær lifum²,

¹) til, B, C, S. ²) b. (líkliga: bræðr) ofaukit í öll.

við böl búinn

böggver¹ höggvinn².

Þat var eitt sinn, at Íngöldr fagrinn settist í knè Klaufa, ok var við hann allblið, ok bað hann lofa sèr at fara ofan til Brekku ákynnis³ ok kvaðst eigi lengr skyldu í burtu vera, enn hann vildi, [ok bað, at Heklu-Skeggi skyldi fara með henni. Klaufi leyfði þat. Hún fór síðan, ok var eigi lengr í burtu, enn hann leyfði⁴. En er hún kom heim, settist hún í knè honum, ok var blið við hann, ok mælti: eigi ætla ek, at önnur kona sè betr gefin, enn ek, en þat líkar mèr illa við bræðr mína, er þeir hafa drepit yxni mitt, er mest gersemi var, ok vilda ek gjarna, Klaufi minn! at þú lètir þèr þetta mislíka, ok sæktir yxnit, þar sem þat liggr, tilgjört í húðinni, gegnt dyrum í Brekku niðr. Klaufi svaraði: hvat mun þat varða? eigi mun þik hèr mat skorta. Hún svarar: eigi varði mik þess, at þú mundir vilja vera ræningi bræðra minna. Klaufi spratt þá upp, ok girði sik sverðinu Atlanaut, ok var hinn reiðasti, ok gekk ofan í Brekku, ok kom ekki á Grund, ok fann þegar húðina liggja í dyrunum, ok tók upp allt saman yxnisfallit, ok kastaði á bak sèr, ok hugðist mundu gánga út með, en þat gekk eigi, þvíat við nam dyrigættinni, ok frá hafði hann þau öll saman, ok gekk með þau suðr at⁵ garði, ok hristi þar af sèr dyrigættin öll, ok þar hurðina með, ok gekk síðan heim. En er hann kom heim, var langt af nótt,

¹) böggvi, *F.* ²) höggum, *D.* ³) þannig, *A.*; at kynni, *F.* v. í hin. ⁴) frá [*v. í B, D, E, S.* ⁵) úr, *B, D, E, S.*

var þar borinn mjök snjór at dyrunum; gekk hann þá inni snjóbyrgit; þá kom Íngölfr ímót honum, ok var allblið við hann, ok svá rann Klaufa þá reiðin, at hann gat þá þeim bagga eigi valdit, sem hann hafði áðr lengi borit. Hann laut mjök í dyrunum, er hún fagnaði honum, ok rendi sverðit Atlanaut fram með¹ slíðrunum, ok tók hún þat, ok kastaði úti snjóbyrgit ok mælti: neyti sá, sem neyta þorir! Hún dvaldi fyrri Klaufa, þartil at hann var laginn ígegnum, svá hann fèkk þegar bana; þessu verki ollu þeir Ásgeirssynir², ok tóku þeir Klaufa, ok dróu undir heygarð at húsbaki. Íngölfr fór þá í rekkju sína, en þeir bjuggust burt. Þegar kom Klaufi til sængr Ínguldar, er þeir voru burtu; hún lét þá kalla á þá bræðr, ok hjuggu þeir þá af honum höfuð, ok lögðu neðan við iljarnar. Þeir bræðr kvomu heim um kvöldit í Brekku, ok spurði faðir þeirra þá, hvat þeir hefði annazt. Þorleifr kvað þá vísu:

Rauð ek á³ randa gæði
 rítorms sakar víti
 meiðr í málma þiðri⁴
 mens, tók sverð at grenja⁵;
 svá at hættliga í hringa⁶
 hnitsól⁷ ara fitjar
 felli guðr⁸ meðal fjalla
 fetils trölfi hlóð ek þollr⁹.

Ásgeirr segir: finn ek nú, hvat þið hafið gjört,

¹) úr, D, F. ²) Ásgrímssynir, D, E. ³) v. í D. ⁴) þyðr, C; fiðri, D. ⁵) geyma, C; glansa, D. ⁶) huga, B, C, D, E, S. ⁷) hvitsól, E. ⁸) guðs, B, E, S; gnað, D. ⁹) þollar, C.

en ekki ber ek traust til at halda ykkur hér, ok fari þið til Ljótólfs. Þeir fóru þegar til Hofs, ok gjörðu Ljótólfi kunnigt, hvat þeir höfðu gjört. Ljótólfir tók því verki allvel, ok bað þá fara til Gríss: því vèr vitum allir saman þessi ráð; ok tók Gríss því allvel, en þó treystist hann eigi til at geyma þá, svá at Sigríðr vissi eigi, kona hans, ok var hún nú vör við gjör, hvat til tíðenda var orðit, ok mælti [hún kaup til, at¹ leyna þeim, ok bað selja sèr sverðit Atlanaut til geymslu, ok kvaðst eigi mundi segja til þeirra, fyrr enn nokkr segði annar, ok þat varð nú kaup þeirra.

Bardagi ok sátt þeirra Karls ok Ljótólfs.

19. Þat var á öðru kvöldi, at Karl hinn rauði sat við eld ok fylgdarmenn hans 8; þeir heyra at nokkut nauðar á húsinu, ok kom kviðlíngur:

Sitk á hús,
sè ek til þess,
hèðan munu vèr
oss hefnda vænta.

Karl mælti: alllíkt er þetta róm þeim, er Klaufi frændi vorr hafði, þá er vèr heyrðum til hans, ok má vera, at hann þíkkist nokkrs mikils viðþurfa; fellr mèr svá í geð kveðskapr sjá, at víst er þetta fyrri tíðendum, hvort sem þau eru framkomin eðr eigi; ok fara þeir út eptir þetta alvopnaðir, ok ætla at snúa yfir² til Hofs; þá sá þeirekkilitinn grepp suðr við garðinn, ok var þar Klaufi, ok hafði höfuðit í hendi sèr ok mælti:

¹) hvör kaup til at leggja eðr, B, D, E, S. ²) suðr, C.

Suðr er, ok suðr er,
svá skulum¹ stefna.

Þeir snúa þángat eptir Klaufa, ok fara til þess,
er þeir koma til Steindyra; þar nam Klaufi staðar
ok laust höfðinu á dyrnar, ok mælti:

Hèr er, ok hèr er,
því² skulum lengra?

Karl snýr at dyrunum, ok voru þær opnar, ok voru inni eldar, trapiza³ stóð á gólfinu, en mikit slátr var fært upp ok soðit. Gríss stóð upp í móti þeim, ok fagnaði Karli vel: ok sezt niðr, mágr! ok tókum snæðing. Karl svarar: annara er oss at tala um tíðendi þau, sem orðin eru. Gríss sagði: engi koma ný tíðendi at oss, eðr hvat kantu segja? Þat er víst, segir Karl, at ek hygg Klaufi sè veginn ok dauðr. Hvat mun til vor koma annat, enn láta illa yfir því, segir Gríss. Karl segir: þik hyggjum vèr vita, hvörir unnit hafa verkit; ok sezt Karl nú niðr, ok semr nú heldr með þeim, ok snæða sumir menninnir. Gluggr var á húsinu sunnan, ok skildu þeir þar við sitja Ásgeirs synir⁴, ok sjá, hvat komit væri; þeir eru nú við glugginn; ok þá er þeir Karl eru komnir, þá mælti Þorleifr: glöggst þikkjumst ek sjá, hvörsu hèr mun tilætlat: sendt mun eptir Ljótólfi, ok munu þeir ega at veita Karli atgaungu, en ek þoli þat aldrei, at svá ágætr maðr sè svikinn. Þorleifr kvað vísu:

Kveðar⁵ sendir mik mundu

¹) skuluð, D. ²) hvat, D. ³) þannig, C; leiðrétit í E, F; trapíra, A og hin. ⁴) Asgrímssynir, D. ⁵) kveðjur, D.

mund hýrr rekast undan¹
 dyggr sá er hyggr² mun eggja
 [dólgr mín rúm sína³;
 ok blóðreyndan⁴ brandi
 blóðorm um knè góðan
 hræfa⁵ gífrs⁶ með hreifum
 heggr í bur á skeggi.

Ok enn kvað hann:

Hèr svík ok hvetk hvassan
 hlymbrand⁷ jóru randa,
 meðan úvinir orir
 oss leiðar matveiðar⁸;
 egum bernskligt báðir
 ból þat, er lítt⁹ nýtr¹⁰ sólar,
 oss hlægir þat eigi,
 útum hellis skúta.

Þetta heyrir Karl, ok kennir mál þorleifs, ok
 kvað hann vísu þessa:

Hèr gelr hvass á húsi
 hyrlunds mikils styrjar,
 fleinhriðar¹¹ vegr¹² fæðir¹³
 ferð, sá er hræddr skal verða;
 því munu ljóð, en leiðar
 linnsvegir rendu eigi,
 bið þú gunnstara¹⁴ grennir¹⁵
 Grís hætt er ek vætti¹⁶.

Ok nú sprettr Karl upp; en Sigríðr Klaufa systir

¹) undir, *B, D, E, S.* ²) hyggin, *B, E, S.* ³) v. í *D.*
⁴) blóðreyndum, *D.* ⁵) hæfa, *E.* ⁶) geifrs, *E, S.* ⁷) hlin-
 brand, *D;* hlinibrand, *E, S.* ⁸) matreiða, *D;* matreiðar, *E, S.*
⁹) litri, *D;* litui, *E.* ¹⁰) v. í *D.* ¹¹) fleinhriðar, *B, E, S.*
¹²) eða vegr *A;* vekra, *B, E, S;* vekja, *D.* ¹³) flæði, *D.* ¹⁴)
 gimstara, *C.* ¹⁵) geymir, *B, E, S;* greinar, *D.* ¹⁶) mætti,
B, E, S.

gekk at honum, ok fèkk honum sverðit Atlanaut; hann tók þegar við sverðinu, en kastaði á¹ öxl sèr umgiörðinni. Gríss var þá úti, ok bar flot á spjótskefti þeirra. Karl hljóp þá at Grísi, ok hjó hann sundr í tvo hluti með sverðinu, ok mælti: svá brytjum vèr grísina² Grundarmenn³, aldrei meirr, enn í tö⁴. Hann sá, at floti var ryðit á öll spjótsköptin; hann tók spjót sitt, ok rak í skaflinn, ok dró út at fjöðrinni⁵, ok þerði þannveg í snjónum, ok svá gjörðu allir, ok snúa síðan út or garði, ok sá fara mikinn grepp gagnvart sèr, ok var þar Klaufi kominn; hann kvað þá vísu:

Gánga hèr fyrri garð fram
gunnhlaut⁶ enni⁷,
eruð vanir vígum,
sem vær fyrri⁸;
sèt höfum sólheim,
sjá munum annann,
eruð þèr, sem vèr,
alls um duldir⁹,
alls um duldins¹⁰.

Í urð ætla ek nokkrum í kvöld, Karl frændi! sagði Klaufi; ok sjá þeir fara 15 menn frá Bakka-vaði. Þeir mætast þar, sem nú heitir Kumla-teigr, ok var þar kominn Ljótólfr goði; voru engar kveðjur; hlupust menn þegar at, ok varð

¹) um, B, D, E, S. ²) grísana, B, C, D, E, S. ³) grimdarmenn, C. ⁴) þannig (tav) A, C, F; tvo, hin. ⁵) þannig B, C, E, F, S; fjöðrinni, hin. ⁶) gunnhlut, E. ⁷) ein, D, E, F, S. ⁸) fyrra part vísunnar v. í C. ⁹) dulir, D. ¹⁰) duldins, B, C, E, S; dulir, D.

hinn harðasti bardagi; ok er þeir höfðu barizt um hrið, þá mælti Ögmundur Höskuldsson við Karl: gættu þín vel, Karl! eptir standa skór þínir í fönninni, ok mun ek standa fyri þèr, meðan þú kippir á þik. Karl kvað þá vísu:

þoku sè ek upp, við ekka
oss hlífir sjá, drifa
kols¹ at Klaufa hvoli²,
kornèl gjörit³ vèlum;
nærgi er þeyrr⁴ af þeirri⁵,
þat er⁶ mannligra, einu⁷
ræð ek þóat rigni blóði
randells⁸ í böð⁹ standa.

Þá kom Klaufi í bardagann, ok barði blóðugu höfði sínu á tvær hendr, bæði hart ok tíðum; þá kom flótti í lið Ljótólfs. Því var líkast, þá er Klaufi kom til bardagans, sem þá er vargr kemr í sauðadun¹⁰. Þeir Ljótólfr hèldu nú undan 9, [en 15 hèldu til¹¹, en hinir voru 6, en 2 fallnir, ok ætlar Ljótólfr at snúa ofan Bleikjudal fyrir utan Bakkagarð, en þess var eigi kostur, þvíat Klaufi var þar fyrir, ok bannaði þeim þar at fara út; snúa þeir undan, ok ætla út Nafarsdal, fyrir utan teginn; eigi var þess kostur, því Klaufi var fyri; þá bar Karl at, ok tókst bardagi í annat sinn. Undan varð Ljótólfr at halda, þá þeir höfðu skamma stund barizt, því Klaufi var í bardaga; þá voru þeir Ljótólfr 8, er þeir

¹) karls, E, S. ²) hveli, F. ³) gjört við, F; gjört, hin.
⁴) þeir, C; þyrr, D; þeggi, E, S. ⁵) þerri, S. ⁶) rein, D.
⁷) einum, C, E, S; enju, F. ⁸) randelds, D, E, S. ⁹) baug, D. ¹⁰) sauðahnaup, D; sauðadaun, F. ¹¹) v. í D; af þeim 15, er til hèldu, F.

hèldu undan, en hinir 4. Fór Ljótólfr nú allt til þess, er hann kom at garðinum at Hofi; eigi var kostr, at fara í hliðit, því Klaufi var þar fyrir. Þá bar Karl at, ok urðu þeir at berjast hit þriðja sinn, þegar þeim laust saman. Þá kvað Klaufi visu:

Dynr er um allan
dal Svarfaðar,
eru vinir vorir
vals of fyldir;
knýum, knýum
karls um liðar¹⁾,
látum liggja
Ljótólf goða
í urð, ok í urð.

Þá mælti Ljótólfr, at þeir skyldu æpa upp allir, ok mun Skíði heyra, ok koma til liðs við oss með þá menn, sem hann hefir til. Skíði heyrði ópit, ok hljóp úti garðinn með þriðja mann, ok átti hann þó eigi kost á, at fara til bardagans, því Klaufi var þar fyrir, ok varði honum stiginn. Heim fór Skíði, ok fèkk sèr eldibrand, ok vaðði at næfrum, hljóp síðan úti garðinn, ok við þetta stökk Klaufi til bardagans; Skíði hljóp ok þángat við þriðja mann, ok sá á grundunni gölt ok hvítabjörn, ok gengust þeir at. Skíði skildi menn, ok lét eigi kost, at berjast lengr; þá voru 2 hvorir; Ljótólf hófst undan, ok hlífði Skíði honum ok þeir 3 förunautar, en horfinn var þá göltrinn ok svá bessi. Nú fara þeir svá, þartil er þeir Ljótólf náði dyrum á

¹⁾ lyðar, B, E, S; liðu, D.

útibúri sínu, því er hann átti þar í túninu; þeir voru með Ljótólfi synir Ásgeirs rauðfelds. Karl bar þá at dyrunum, ok var hann við annann mann, ok átti eigi kost inngaungu, því Skiði var þar fyrri. Karl eggjar Ljótólf útgaungu, ok lét honum eigi annat sinn vænna til afburðar. Ljótólfr kvaðst nú svá mundu vera láta at sinni; ok ferr Karl heim eptir þetta, ok Ögmundr með honum. Þorsteinn svörfr fagnaði vel Karli frænda sínum, ok mælti: sezt niðr, frændi! ok seg frá tíðendum, ok þikkjumst ek eigi vita, því erfiði þetta hefir svá á mik gengit, sem ek hafa verit í bardaganum með yðr, ok eigi má ek hêðan gánga. Karl mælti: vissu ek, faðir minn! at þú varst í bardaganum, ok veittir oss lið. Þá voru bundin sár þeirra Karls ok Ögmundar. Þorsteinn svörfr var borinn til hvílu af vanmætti, ok lá hann þá nótt alla; en um morguninn eptir veitti hann Karli syni sínum mörg heilræði, ok bað hann bregða búi sínu á Grund, ok fara til Upsa: þess vil ek ok biðja þik, son minn! at þú sèrt vinfastr við þá menn, sem þèr eru hollir í sveitinni. Nú mátti kalla kyrt um hrið. Þeir kvomu nú til fylgdar við Karl, Vermundr ok Þórðr ok Svarthöfði Hèðinsson. [Eptir um vorit lèzt Þorsteinn svörfr¹, ok var hann grafinn² niðri á melunum, gegnt Blakksgerði³. Eptirandlát Þorsteins svörfs⁴ gjörði Karl veizlu á Grund, ok bauð til Hávarði ok sonum hans, ok öllum vinum sínum innan dals. Þat tóku menn til ráðs,

¹) þannig D; Svarfherar, A, B, E, F. ²) frá [v. í C.
³) Blakksgerði, S. ⁴) svarfaðar, B, C, E, S.

er þar voru komnir margir góðgjarnir [menn, at leita um sættir með þeim Ljótólfi¹; Karl varð því samþykkr um síðir, ok fóru menn til Hofs eptir veizluna, ok leituðu um sættir við Ljótólf, ok gekkst þat svá við, at hvorutveggju fundust á Grund, ok mæltu mál sín, ok var Ljótólfr í öllu útreğari at sættast, enda voru mjök öll mál dregin undir Karl; þeir urðu utan at fara synir Ásgeirs. Skiði gekk þá at², ok beiddi Karl, at hann legði til við Ásgeir rauðfeld hagjörð nokkra, því sú er fjarlæg, er hann á; Karl gjörði sem Skiði bað, ok gaf Ásgeiri miklar hagmýrar. Sú varð sætt, at Ljótólfr hlaut at gjalda Karli 3 hundruð silfrs. Í Siglufirði stóð skip uppi, ok fóru þeir á því Ásgeirs synir. Svá gengu sættir saman, sem nú var sagt, ok má nú kalla kyrt í dalnum, ok ferr Karl bygðum til Upsa.

Hrakningr Skíða.

20. Þessu nærst er þat at segja, at Ljótólfi er kona ætluð innan frá Möðruvöllum, þórðis, dóttir Guðmundar hins gamla. Þat bar til, at skip braut í Fljótum, ok komst ekki mannsbarn af, svá at alþýða vissi. Einn morgun var þat, at Heklu-Skeggi kom inn at Steindyrum; hann var á vist með Sigríði Klausa systur; hann sá, at 2 menn höfðu vaðit yfir ána, sá hann því glöggt, at snjóföl var fallit, ok kallar³ hann á Sigríði, ok kendu þau sporin, at Ásgeirs synir höfðu farit þar, þvíat táin hin mesta var miklu meiri á Ólafi, enn á öðrum mönnum. Hún bað

¹) þannig F; v. í A, C; menn, með þeim Ljótólfi ok Karli sættum á at koma, B, D, E, S. ²) út, B, D, E, S. ³) kalsar, C.

hann fara til Upsa, ok segja Karli; hann gjörir svá. Þegar bregðr Karl við, ok ferr til Hofs við hinn 18da mann, en Ljótólfr var ekki heima, ok var hann farinn inn til fjarðar. Þau voru fyri búi Ragnhildr ok Skíði, þar var ok Ingöldr fagrinn. Skíði gat litit för þeirra. Nú voru sveinarnir þá nýkomnir, synir Ásgeirs, ok stóðu hjá Skíða, er hann ók á völl; ekki sá hann annat fangaráð, enn þeir settust í hauginn, ok drap at þeim mykju, er frosit hafði; síðan mokaði hann at blautri myki; síðan fór hann suðr á völlinn, ok bar þá Karl þar at, ok frétu hann at, hvat manna komit væri til hans. Ekki er þat í mínu viti, sagði Skíði, at neinir menn sèu hær komnir. Leyndu eigi, Skíði! sagði Karl, því hær eru komnir synir Ásgeirs. Sagt er allt, þat ek man, sagði Skíði. Förum heim, sagði Ögmundr, ok þæfum ekki Skíða, ok ransökum bæinn, ok svá gjörðu þeir. Fyri sunnan hús lèzt Ögmundr sjá rauðan kyrtil hánga úti á ási, ok dýglaði niðr úr, ok drap í munn sèr, ok kendi, at salt var; hljóp síðan suðr um húsinn, ok dró eptir sèr kyrtilinn, ok tók þar tók eina, ok hjó af höfuðit, ok færði búkinn í kyrtilinn, ok lèt taka strjúpann or höfuðsmáttinni, ok dró at dyrunum, þar sem þær voru inni Ragnhildr ok Ingöldr; hann mælti: hær megí þið sjá, hvat vèr höfum fundit; illa hefir sá, er svá ótrúan vin hefir, sem Skíði er, því hann hefir sagt til þeirra bræðra, ok megí þið hær sjá annann þeirra; en þær lētu, sem þær heyrðu eigi. Þeir hlaupa nú suðr á völlinn, ok var þar Skíði fyri. Karl hljóp at

Skíða, ok tekr hann, ok keirir niðr fall mikit, ok mælti: seg nú, ef þèr er nú betra enn fyrr! vísir eru vèr nú orðnir, at þeir eru hèr Ásgeirs synir. Skíði mælti: þat segi þeir, sem vilja segja, sagt hefir ek þat ek man. Þá tók Karl reip, ok rendi rúmsnörum at fótum Skíða, ok hnýtti í tagl hestinum, ok stè á bak, ok reið fyrir ofan um Skorðumýri¹⁾; Skíði dragnaði eptir, ok var þá eydt skóginum, ok stóðu stofnarnir eptir; þar hlaut at nötra um, til þess er Ögmundr hjó í sundr taglit í hestinum, ok mælti: illa munu vèr þat, er faðir þinn mælti, er vèr kveljum Skíða, því hann var vinr hans. Þeir sáu þá, hvar riðu 30 manna utan at Hofi. Skíði var mjök meiddr, því honum blæddi víða; höku-beinit var rifit ok hakan með, or tennr tvær. Þeir fara þá²⁾ yfir ána; allt var jafnskjótt, at Skíði kom í tún ok Ljótólfr, ok spurði, því hann væri svá illa leikinn. Skíði sagði: enginn veldr því, nema haldinyrði mín. Þeir Karl búast nú við á hólminum gegnt Grundar húsum, en hinir riða þángat at með 30ta mann³⁾ ok 2 umfram. Þeir synir Ásgeirs voru með Ljótólfi. Venda þeir nú yfir ána at Karli, ok tekst þar bardagi, ok lýkr svá, at fèllu 8 menn af Ljótólfi, en 2 af Karli. Bárðr sterki lypti Ljótólfi í söðul upp, ok bað hann undan riða, ok svá gerði hann, ok skildust við svá búit; fór Karl heim. Þat varð Ljótólfi á munni, er hann sá Skíða: kjóstu sjálfr laun fyrir haldinyrði þin. Skíði svarar: þú

¹⁾ Skriðumýri, B, S. ²⁾ þar, B, E, S. ³⁾ þrjá tigu manna, B, C, E, F, S.

skalt gjöra sæmd mína slíka, sem þú villt, en laun eru auðkjörin, ef ek skal kjósa. Hver eru þau? sagði Ljótólfr. Ek vil at þú egir hlut at, segir Skíði, at ek fái Íngöldar fagrkinnar, þikkjumst ek makligastr at njóta hennar fyrir hrakning þann, er Karl fèkk mèt. Ljótólfr svarar: því beiðir þú þess, sem mik varði eigi, ok ætlak¹ þèr þat ekki at verða. Skíði svaraði: hvörsu sem þat ferr, þá vil ek þetta verðkaupit hafa, en þú ráð sjálf, hvörja sæmd þú gerir henni. Þessa skulu við leita við hana, segir Ljótólfr. Þeir ganga þá til Íngöldar, ok vekja þetta mál við hana, hvort hún vill ganga með Skíða; hún mælti til Ljótólfs: lítis þikki mèt þú virða mik, er þú villt gipta mik þræli þínum. Ljótólfr svaraði: ek mun þat bæta þèr, ek gef honum frelsi ok fè svá mikit, at þið sèuð eigi meiri menn, þó þið hafið meira. Nærr er þá, segir Íngölfr, ok mun ek þá mæla nokkut mínu máli. Ljótólfr spurði, hvat þat væri. Hún sagði: hann skal hafa fyllt skarðit í vör sinni á 5 vetra fresti, svá mèt þikki vel fullt vera; þessu játar Skíði, ok var þetta at ráði gjört, ok gaf Ljótólfr² Skíða dal þann til forræðis, er síðan er kallaðr Skíða-dalr; mörk var svá þykk upp frá túngunni, at aldrei var rjóðr í. Skíði hefir reistan bæ sinn þar, sem síðan heitir á Möðruvöllum; Ljótólfr fèkk honum búfè, svá at þau voru vel byrg. Þau Skíði ok Íngölfr áttu 3 sonu: Þorkell hèt hinn elsti, annar Björn, þriðl Grímr. Þá er Þorkell var

¹) ætla, B, E, S. ²) þeim, b. v. B, D, E, S.

nokkurra vetra gamall, býðr Ljótólfr honum til sín til fósturs, ok vex hann þar upp.

Austmaðr leitar um sætt með þeim Karli ok Ljótólfi.

21. Nú verðr þess at geta, er vèr hvurfum frá, at þá er Karl hafði heima verit eina nótt, þá riðr hann útá Strönd, en þoka var mikil; Ljótólfr hafði ok riðit útá Sand, at vitja um við, ok skyldi draga heim, fóru þeir 5 saman. Karl reið til þess, er hann kom í Holt hit ytra, ok mætti Geirdisi, er hún gekk frá goðahúsi; hún fagnaði vel Karli; hann frètti, hvort Geiri¹, son hennar, væri heima; hún kvað hann genginn at fè uppí Holtsdal. Karl reið úr garði, ok snèri uppí hliðina²; Karl spurði, ef þeir sæi nokkut manna fyri sèr; þeir sögðu, at maðr rak fè út³ eptir hliðinni; þann veg munu vèr stefna, sagði Karl. Þeir mæta Geira við gerði þat, er upp er ok suðr frá Böggstöðum; Karl lét taka Geira ok drepa, ok er þat kallat á Geiravöllum; þá reið Karl heim til Upsa. Eigi lét Ljótólfr, sem hann vissi, hvat í hafði gjörzt, ok sitja nú hvorutveggju um kyrt þrjá⁴ vetr. Ögmundr var einatt með Karli, ok Svarthöfði Hèðinsson, ok tóku mjök at eyðast fèin fyri Karli af kostnaði þeim, er hann hafði, ok gjörðist eigi hægt til bændunum, ok varð hann eigi jafnvinsæll, sem verit hafði. Eitt sumar kom skip af hafi í Svarfaðardalsós, ok hèt Gunnar stýrimaðr fyri skipinu; hann var Víkverskr maðr, ok mikill vin

¹) Geir, B, D, E, S, *allstaðar*. ²) brekku, B, D, E, S; heiðina, C. ³) utan, B, E, S. ⁴) þá, D.

Karls. Ljótólfr var á þingi, er skipit kom. Karl reið til skips, ok bauð Gunnari til vistar með sèr við svá marga menn, sem hann vildi. Gunnar tók því vel: en biðja mun ek Ljótólfs goða: er mèr sagt, at mikit missætti sè með ykkur, ok mun ek ráðast þangat til vistar, þikki mèr þá vænst, at ek komi nokkru á leið um sætt með ykkur. Karl riðr heim til Upsa, en Gunnar biðr þar nokkra hríð, ok kemr Ljótólfr eigi heim. Karl elr á málit, at Gunnar mundi til hans fara: ok mun fara at auðnu um sætt með okkr Ljótólfi. Gunnar ræðr nú til Upsa með Karli ok nokkrir menn með honum; litlu síðarr kom Ljótólfr heim; er nú kyrt um vetrinn. Austmaðr fór jafnan upp til Hofs um vetrinn, at leita um sættir með þeim Karli ok Ljótólfi, ok því kom hann á leið, at sættarfundr var lagðr með þeim niðri á brekkunum¹ hjá Grafarhúsum; til þess fundar kom Skíði ok Íngölðr fagrkinn. Ok þá er mjök var ráðin sættarstefna með þeim Karli ok Ljótólfi, þá sagði Íngölðr, at seint mundi verða fyllt skarð í vör Skíða, ef sjá sætt skyldi takast. Skíði mælti: mæl þú allra kvenna örnust ok vesölust! Gunnar svaraði: opt stendr illt af tali kvenna, ok kann vera, at afhljótist þessu tali, sem þá verst hefir afhlotizt. Nú var lokit öllu um sættina, ok skildust úsáttir².

Fall Karls.

22. Ólafr kemr nú utan or Ólafsfirði til Upsa, ok beiðir Karl, at synir hans mundu fara heim með honum, því hann mæddist mjök fyrir

¹) brekku, B, D, S. ²) þannig B, D, F, S; úsáttir, réngt í A, C.

aldrs sakir; fóru þeir nú heim með honum synir (hans), Þórðr ok Vemundr, ok voru þeir ekki með Karli síðan. Um vorit eptir þjuggu Austmenn skip sitt, þartil þeir voru búnir, en Gunnar var at Upsum. Þat var einn morgun, er þeir voru úti staddir Karl ok Gunnar, ok horfði Karl uppí himininn, ok fór annar litr í hann, en annar or. Gunnar spurði, því hann væri svá litverpr. Karl svarar: litit bragð mun á því vera, en fyri bar nokkut. Hvat var þat? segir Gunnar. Ek þóttumst sjá Klaufa, frænda minn, riða í loptinu yfir mër, ok sýndist mër hann á gráum hesti, ok dragnaði þar eptir sleði; þar þóttumst ek sjá ykkir Austmenn mína ok sjálfan mik í sleðanum, ok skögðu útaf höfuðin, ok get ek mik þá litum brugðit hafa, er ek sá þetta. Gunnar segir: ekki ertu svá mikill fyri þèr, sem ek ætlaða, sá ek slíkt allt, ok hygðu nú at, hvort ek hef nokkut brugðit lit; ekki sè ek þat, sagði Karl. En þá er þeir ræddu þetta, þá kvað Klaufi í loptinu:

Mikit¹ mun mönnum þikja,
 margr² sèr þar til bjargar,
 svá greiðik lok liða³,
 lánggr⁴ heimfjotr þángat;
 koma mun⁵ sáð um siðir,
 sið hygg ek at þat⁶ liði,
 jafnt læt ek við ský skrimta
 skin⁷ grams, ok rið framsi,
 ok rið framsi.

¹) mikil, B, D, E, S. ²) margar, B, D, E, S. ³) lýða, sum. ⁴) langar, B, C, D, E, S. ⁵) muni, B, D, E, S. ⁶) þar, B, D, E, S. ⁷) skini, B, E, S; skrið, D.

Ok enn kvað hann:

Kól aldregi ela¹
eldrauga ske vèlum
beit á seggja sveitum,
svimm² ek nú við ský grimmum,
svimm² ek nú við ský grimmum.

Ok þá mælti hann svá, at þeir heyrðu báðir: heim ætla ek þér með mér í kvöld, Karl frændi! Þá mælti Gunnar, at þeir mundu til skips um daginn. Karl mælti: ekki er annt um þat, því ekki er birligt; Gunnar lét ekki letjast. Karl gekk til þorgerðar, konu sinnar, ok sagði henni: nú mun ek flytja Austmenn mína til skips í dag, en ek mun segja þér, hvörsu háttu skal, ef ek kem eigi heim í kvöld, því eigi veit, hverjum heilli heiman ferr; hann sagði henni fyriburðinn: nú verði svá, at ek látumst, þá vil ek, at þú færir bygð þína uppá Grund, ok hefir mér allt þýngra fallit, síðan ek fór þaðan; ek vil láta færa mík yfir á þá, er hær er útá ströndinni, ef ek látumst á fundi okkrum Ljótólfs, þikki mér þar gott til-sýni, ef skip sigla út eðr inneptir firðinum; ek vil ok, at þú látir heita eptir mér, ef þú átt svein, því þú ert eigi heil kona, ok væntik, at nokkr heill fylgi. Þorgerðr svaraði: gjarnan vilda ek, at þú færir hvergi, ok er mér ekki at skapi fyrirburðr sjá. Karl svaraði: ekki verðr atgert, svá verðr at vera, sem vera vill. Ok eptir þat búast þeir heiman Gunnar ok Karl, Svart-hörði ok Ögmundr, 2 voru Austmenn aðrir, en Gunnar ok Karl var við hinn 6ta mann. Ok

¹) ala, B, E, S. ²) sveim, B, E, S.

er þeir komu ofaná hólana¹ [fyri Gervinessá², ok til dælar þeirrar, er ofan er, ok suðr er frá ánni, þá spretta þar upp fyri þeim 30 manna, ok var þar Ljótólfr; tekst þar bardagi mikill ok harðr. Þá mælti Ljótólfr: grið vilju vèr gefa Austmönnum. Gunnar svaraði: annathvort munu vèr hafa grið allir, eðr engi. Ok er þeir höfðu barizt lengi, þá geta þeir gjört Karl fráskila sínum mönnum, ok sækja 7 menn (at honum); en hann hörfar undan, þartil er hann kom til Hylltínga nausta, þar feldi hann þá alla, er hannsóktu; ok þá kom Skiði at við 12ta mann; Karl hljóp uppá naustit. Skiði mælti: þat er vel, Karl! at við höfum hèr fundizt. Eigi lastik þat, sagði Karl, ok kann ek drengskap þínum at því, at þú munt vilja sækja einn at mèr, ok er þat þá nokkr frami; en ef þú sækir mik með fleiri mönnum, þá þikki mèr þú ekki enda skildagann við Íngöldu þann, er þú hèzt, þá er þú fèkkst hennar, ok þikki mèr því at eins fullt skarðit í vör þinni, ef þú berr einn af mèr. Skiði mælti: njóta mun ek nú liðsmunar, ok mun nú verða at leggja til slíkt hverr, sem sýnist; kalli sá fullt skarð Skiða, sem þat vill, en sá öðruviss, er þat vill mæla. Nú veita þeir Karli atsókn, en hann verst vaskliga; er svá sagt, at hann Karl vegr 3 menn Skiða, en særir flesta þá, sem eptir voru. Þeir Skiði lètta nú eigi fyrr, enn þeir drepa Karl. Þeir Ljótólfr ok Austmenn berjast í öðrum stað, ok falla þeir fyri Ljótólfi allir, ok svá Svarthöfði

¹) hólmana, D. ²) Gummessá, B, E, S; Brimnessá, C; frá [v. í D.

ok Ögmundr, fylgdarmenn Karls. Þat er sögn manna, at hálfnat hafi lið Ljótólfs; ok eptir þat ferr hann heim. Ok er þetta frèttist til Upsa, þá lætr Þorgerðr færa Karl ok Austmennina upp til Karlsár, ok voru þar lagðir í skip, ok fè mikit með þeim, ok því heitir þat at Karlá síðan.

Viðreign þeirra Þorkells ok Karls.

23. Eptir þessi tíðendi færir Þorgerðr bú sitt uppá Grund, ok hefir þó annat bú at Upsum. Nú liðr af sumarit. Frá því er sagt, at Þorgerðr kennir sèr sóttar, ok elr hún sveinbarn, er sá sveinn nefndr Karl, eptir föður sínum; hann vex þar upp, ok er snemma mikill vexti; en er hann var nokkurra vetra gamall, þá uxu þó eigi mikit vitsmunir hans; hann mælti ekki orð, ok því var hann kallaðr ómáli, ok ekki maðr mikill. Þorkell Skíðason ferr þá heim til föður síns, ok vaxa þeir þar upp allir bræðr, synir Skíða, ok eru efniligir menn allir. Nú liðr svá fram nokkra vetr, at ekki gjörist til tíðenda. Ljótólfr amast ekki við bygð Þorgerðar, ok hefir einn mannvirðing alla. Karl Karlsson vex upp með móður sinni, unz hann var 12 vetra gamall, ok töluðu þat flestir, at hann væri fiðl. Þorgerði óhægðist fjárhagrinn mjök, því hún hafði mjök í kostnaði, en voru verk jafnan litil, en enginn fyrir utan stökk til umsýslu. Þat var því nærst, at hestaþing var nefnt uppi fyri Túngugerði, skyldu þeir etja hestum Ljótólfr ok Þorkell Skíðason; mörgum var þar öðrum hestum til mælt, þó þeir menn sè eigi nefndir, er þá áttu.

Á Grund voru rekin at hross um daginn, þau er menn skyldu ríða; þar var eitt hross þrèvett, ótamit, þat var svá mikit, sem þau stærst eru, ok fax á mikit. Karl ómáli var úti, er hrossin voru heim komin; hann sá hrossit ótamda, ok hleypr á, ok þrifr taglit; hann les sik fram með ok fær þrífrit hálsinn, en þat æðist við, ok hleypr víða um völlinn. Karl fylgir vel ok lèttir eigi fyrr, enn komst á bak, ok krækir fótunum niðr undir kviðinn, en heldr sèr í faxit; hrossit hleypr aptr ok fram, til þess at þeir eru búnir, sem fara ætla; þá reið Karl með þeim uppeptir hólmunum, hljóp þá hrossit ýmist fyri þeim, eðr eptir, ok gjörðu menn óp mikit at honum. Upp koma þeir til mannamótsins, ok hleypr Karl af baki rossi sínu, ok settist niðr einnsaman; þar hafði maðr kastat niðr glófum, ok þar lá hjá öx silfrrekin; Karl tekr upp, ok leggr í knè sèr hvoru- tveggja, hann strauk einatt öxina; ekki gekk hann til hestavíga; en þorkell Skiðason hafði þar niðr-kastat. Ok þá er lokit var hestvígum, þá svip- ast hann um, hvar hann hafi lagt handagjörfi sína, ok þá sá hann, hvar Karl sat, ok strauk öxi hans; þá gekk þorkell at honum, ok mælti: þikki þèr góð öxin, Karl? Hann þagði, ok leit frá hon- um við. Sjá þikkjumst ek, at þèr þikkir góð öx- in, ok ræð ek, at þú þiggir allt saman, ok glófana með, í föðurbætr. Karl spratt upp, ok kastar frá sèr öxinni, ok kom í stein, ok brotnaði or allr muðrinn, ok sezt niðr annarstaðar. En þorkell gekk til Ljótólfs, ok sýndi honum, hversu sá af-

glapi hefði leikit öxina: ok hefir hann nú sýnt, hverr fóli hann er. Ljótólfr svarar: heimskr sýnist yðr hann vera, en mër lízt hann hyggjari enn þér, ok svá mun reynast. Þetta hefir þú aldrei fyrr mælt, sagði Þorkell. Ekki hefik lagit til þess, segir Ljótólfr. Þetta skal reyna, sagði Þorkell, hvorr okkarr vitrari er: ek hefi hær 3 merkr silfrs, er ek skal bjóða honum í föðurbætr, ok hefir ek þat at marki, at hann er fífl, ef hann þegir við, en ef hann svarar, þá er hann ekki jafnheimskr, sem hann lætr. Freista máttu, ef þú villt, sagði Ljótólfr, en ráðligra þætti mër, at þér ættuð ekki við hann, meðan hann talar ekki til yðvar. Þorkell segir: freista mun nú verða um sinn; ok gengr Þorkell nú þar at, sem Karl sitr, ok hefir sjóðinn í hendi, ok rættir at honum, ok mælti: villtu fè, Karl? En Karl þagði við. Hann spurði annat sinn hins sama. Karl svaraði: villtu fè, Karl? Þorkell mælti: þat víska ek, at þú mundir mæla kunna; ek vil nú gjalda þér fè þetta í föðurbætr, 3 merkr silfrs. [Karl tók við sjóðnum, ok¹ setti hann síðan á nasir Þorkeli svá fast, at brotnaði tvær tennr or höfðinu, ok stóðu blóðbogar or andlitinu, ok gekk Þorkell burt við svá búit, en Karl fór til sinna manna; ok er Ljótólfr sèr þetta á honum, spyr Ljótólfr, því hann er svá. Hann svaraði: Karl laust mik með sjóðnum. Ljótólfr svarar: þér var engin þörf á, at eiga við hann, ok munu þið ekki jafnir menn reynast, ef þið skuluð nokkut við egast.

¹) Frá [b. v. D, F; v. í A og hin.

Karl ferr at hefna föður síns.

24. Nú hlaupa menn í tvo staði, ok riða síðan heim af hestaþinginu. Þeir Karl riða þartil, er þeir kvoma út yfir á; þá nam Karl staðar, ok mælti: hvörir munu þér vera með þingmönnum mínum, ef ek þarf nokkrs við? Þeir spurðu, hvörs hann beiddi. Hann sagði: eigi meira, enn eins dags verks, þá ek krefr yðr til, [en . .¹ ekki í skaða². Þeir svöruðu: hvat muntu framleggja at verkalaunum? Hann sagði: hundrað silfrs mun ek fá hvörjum yðrum, ok mun ek kjósa dag til, nær þér skuluð vinna mēr, mun ek þá gjöra yðr vara við. Varði oss þess, sögðu þeir, at þú mundir góðr drengr vera, en ekki kom oss þat í hug, at þú mundir svá mikit verðkaup gefa einum degi; vilju vēr þat gjarna. Hvörsu margir vilí þér vera? segir Karl. Eigi færri enn 18, sögðu þeir. Ek mun yðr afgreiða fèð þá þér vilíð, en ráðit kalla ek kaupit, segir hann. Þeir játa nú þessu, ok skildu við svá búit; ok reið Karl á Grund, ok sat þar um vetrinn, þartil voraði; þá sendi hann eptir þeim bræðrum sínum, þorgrími, þorsteini ok þorvaldi. Ok er þeir koma, þá fagnar Karl þeim vel; ok þá lætr hann breiða úti eina öldúngshúð mikla, ok steypir þar niðr á gulli ok silfri því, sem innan veggjar var, því þeir bræðr vildu skipta láta, ok þótti þeim horfa til auðnu, ef eigi væri skipt. Karl stóð hjá, meðan þeir skiptu,

¹) hér er bil fyrí tveim orðum í A, C, máske: yðr mun. ²) frá [v. í F.

ok lagði ekki til; en þá er skipt var, þá rótar Karl saman fènu, ok gekk burt þegjandi; þeir spurðu, því hann gerði svá; en hann þagði. Þeir skiptu þá enn aptr; en Karl rótaði jafnan saman. Þeir spyrja, því hann geri svá: ok vilju við, at þú skiptir, en við kjósum; [en Karl kvað hvárki vilja¹. Hvat þá? sögðu þeir. Þið skuluð gjöra annathvort: hafa fè allt, ok hefna föður vors, eður ek mun hefna hans, ok hafa allt eptir því, sem þá vill auðna tilfalla, ok skulu þið úr öllum vanda þar um. Þeir kjöru heldr, at hafa ekki af fènu, ok fara þeir bræðr heim; ok liða nú stundir frá, ok heimtir Karl at sèr þá menn, sem honum höfðu verkum heitit. Þeir brugðu við skjótt, ok ætla at þeir skulu fara til verks nokkrs, gánga at garðlagi eður hús-an, fyri því, at margt hús var komit at falli; en er þeir kvomu, tók Karl vel við þeim, ok eru þeir þar um nóttina. Um morguninn er Karl snemma á fótum, ok biður menn uppstanda; ok er menn eru klæddir, biður Karl þá gánga til dagverðar: ok vil ek [umsýsla þat oss varðar²; hann var frammi, á meðan þeir mötuðust, ok berr úti tún allskonar herklæði. Ok er þeir koma út, sjá þeir, at Karl var herklæddr; þá skaut þeim skelk í bringu, ok vildu nú gjarna hafa engu keypt, [en þó varð nú svá at vera, sem komit var³.

¹) frd [b. v. B, F; i A er bil fyrir allka mörgum orðum; nokkuð meira i C, E, S. ²) frd [b. v. B, F; eyða fyri því i A, E, S; ok svá gjörðu þeir, C, D. ³) frd [b. v. F; v. i A og hin.

Karl selr Ljótólfi á hendr forráð fjár síns.

25. Þeir stíga nú á hesta sína; veðri var svá varit, at þoka var svá mikil, at hvergi sá bæa milli. Karl riðr nú suðr or garði ok uppá hólma, ok allir þeir eptir; hann riðr, þartil hann kemr í Skíðadal á Möðruvöllu, þat var snemma morguns, ok var Íngölðr eigi upprisinn. Karl riðr at húsbaki, ok segir, at þeir skyldu biða hans þar. Karl riðr at dyrum, ok gengr griðkona ein út. Karl spurði, hvort Skíði væri heima. Hún svarar: hann er farinn upp til rétta undir hliðina, ok þar eru synir hans. Hann spyr: er Íngölðr heima? segir Karl. Hún er í rekkju sinni, sagði hún. Karl ok þeir förunautar hans riða nú upp til réttanna, ok handtaka þeir þá feðga þegar, ok leiða heim í tún; ok þá gengr Karl inni bæ, ok biðr Íngölðr uppstanda; hún stóð upp, ok vildi klæðast, ok komst eigi í fleira, enn í serk sinn; Karl tók í hönd henni, ok leiddi hana úti tún, ok setti niðr einhvörsstaðar í túninu; hún var faldlaus, ok hafði hárit bæði mikit ok fagrt. Karl brá þá sverði, ok mælti til Íngöldar: hvörsu mikit er nú skarð í vör Skíða? Nei, sagði hún: aldrei er þar nú skarð * . .¹; en hún svaraði hinu sama. Þá tók hann son þeirra hinn yngsta Björn, ok höggv höfuð af honum, gengr síðan til Íngöldar, þerrir nú sverðit eptir miðri skirtunni², ok spyr, hvort fullt væri skarð í vör Skíða. Hún sagði, at hann þyrfti ekki jafnan at klifa hins sama: ok

¹) hér er eyða fyr 5 eða 6 línunum í öllum handritunum. ²) b. v. F; eyða fyrir orðinu í A, C, D.

hefir [þat allvel¹ gróit². Þá gekk Karl at Skíða, ok spurði, hvort hann vildi þiggja líf at sèr. Hann kveðst þat gjarna vilja þiggja: þó ek þægja at miklu verra manni. Þá máttu fara hvert er þú villt, en ek mun taka bú þetta, en ek mun fá þèr fararefni, svá þú megir fara hvört er þú villt, en ekki vil ek, at þú finnir Ljótólf. Hvat leggr þú þá til? sagði hann. Þú skalt fara utan á einhvörju skipi, ek mun fá þèr fè þat, er ek vil; hann fèkk honum 2 hesta. Karl mælti: þú skalt fara upp or Skíðadal³, ok svá vestr; far, sem ek kennir þèr, ella mun ek gjöra til þín, ok drepa þik. Skíði fór, sem Karl bauð honum, til þess er hann kom suðr á Eyrar, ok fór þar utan, ok er hann or sögunni fyrst. Karl tók upp búit, ok færði á Grund; hann lét Íngöldi fara með sèr, ok setti hana hit nærsta sèr; jafnan gekk Karl með bert sverðit þat, sem hann hafði vegit sonu hennar með, ok spurði hana jafnan, hvort fullt væri skarð í vör Skíða; hún sagði þat aldrei jafnvel gjört hafa verit, sem nú. Karl sat á Grund þann vetr. Ljótólfr lét eigi sem hann vissi, hvat fram hafði farit. Ok um vetrinn rèðu þeir vinir Karls honum, at hann mundi færa bygð sína af Grund, ok þótti seta hans þar óvarlig, svá nærri Ljótólfi, ok báðu hann fara til Upsa; ok svá gjörði hann. Karl bjó at Upsum einn vetr, ok tók at þverra fjárkostr hans; móðir hans spurði hann, hversu hann ætlaði til um bú sitt; en hann gekk undan þegjandi. Um vorit einn morgun gekk Karl í burt, ok hafði heim hest

¹) þú þat allnóg, *F.* ²) þannig *C;* gjört, *A* og *hin.* ³) þannig *B., F., S;* dalnum, *C;* dal, *D;* eða í *A., E.*

sinn, ok riðr upp til Hofs; Ljótólfr var í hvílu. Karl drap á dyr, ok gekk út verkakona; hún heilsaði Karli, ok spurði, hvört hann skyldi fara. Hann kveðst eigi lengra mundu fara, ok spyrr, hvort Ljótólfr væri heima. Hún sagði hann heima: ok far þú í burtu hvatliga, því hann vill aungvan mann feigari, enn þik. Ek vil finna hann, segir Karl. Hvat er mannameð þèr? segir hún. Ek er einnsaman segir Karl, ok bið þú Ljótólf útganga. Hún gengr inn, ok kallar á Ljótólf, ok sagði, at Karl ómáli vill finna hann. Hvörsu fjölmennr er hann? sagði Ljótólfr. Hann er einnsaman, segir hún. Margir menn stóðu upp, ok vildu ganga út með honum. Eigi þurfi þèr upp at hlaupa, ek vil einn útganga, ok vita, hvat hann vill. Nú gengr Ljótólfr út, ok heilsar Karli; hann tók því vel. Hvat villtu mèr, Karl? segir Ljótólfr. Ek vil, at þú gangir á götu með mèr, því við þik er erendit. Ljótólfr mælti: eru nokkrir menn með þèr? Ek er einnsaman, sagði Karl. Skamt mun ek fara, sagði Ljótólfr, því ek á lítt vanda til, at leiða menn á götu, allra helst, ef eigi eru vinir mínir. Karl veik hestinum ofanfyrr hlaðit; Ljótólfr gekk með honum ofantil árinna, ok útmeð ánni til þingavaðs; hann kvaðst eigi mundu fara lengra: ok lúk erendum þínum. Ek vil, at þú takir við öllu fè mínu, löndum ok lausum eyri, ok haf á ávöxt, ok far með, sem þú egir, þartil sem ek kem til. Hvat ætlar þú fyrr þèr? sagði Ljótólfr. Ek ætla utan, sagði Karl. Ljótólfr sagði: margir eru aðrir menn til at taka við fè þínu, ok er eigi víst, at þú náir, þá er þú

villt. Karl svaraði: Því hefir ek þessa leitat, at mēr þikkir mitt hvergi jafnvel komit, sem hjá þèr. Ljótólfr svarar: undarligr maðr þikki mēr þú vera, en þó vil ek játa, at taka við fè þínu, ok mun þat flestra manna mál, at þú verðir heimskr af þessu. Þrjá vetr var ráðit umboð Ljótólfi, ef Karl kæmi eigi til fyrr, en laust, þegar hann kæmi til. Hann sagði móður sinni þessa ráð-agjörð. Hún svarar: Þá¹ verðr þèr illt til manna at varðveita fè þitt, ok er þat vænna, at þú náir aldrei. Karl svarar: ek sè fyrri því, en ekki þú.

Karl selr Íngöldi.

26. Þá reið Karl vestr til Skagafjarðar, ok keypti skip í Kolbeinsárósi at þeim manni, er Bárðr hèt, ok gerði fèlag við Bárð, ok ræðst til skips, þegar hann var búinn; hann lét fara með sèr Íngöldi fagrinn, ok gjörði hann þat til skapraunar við hana, en eigi fyrri ræktar sakir. Eptir þat sigla þeir í haf, ok kvomu at Þrándheimi. Bárðr spyr, hvat Karl ætlar fyrri sèr. Karl svarar: ek vil afla mēr fjár, því langt er sumars eptir, ætla ek at halda til Danmerkr. Bárðr sagði: þat líkar mēr vel, ok vil ek fara með þèr. Þeir halda til Danmerkr, ok koma þar síð um haustit; ok er þeir hafa skamma stund þar verit, koma 2 menn af landi ofan, miklir ok illiligr; ok er þeir koma í kaupstefnu, spurðu þeir, hvort nokkr maðr hefði ambátt at selja þeim. Karl spurði, hvat þeir mundu við gefa. Þat sem vill, segja þeir. Karl sagði: á ek ainhátt, ok mun ykk dýr þikkja, ok eigi veit ek, hvort þið getið þjáð hana, því hún er

¹) þó, B, D, E, S.

óvön verknaði. Þeir segjast mundu þat ábyrgjast: ok met þú hana, sögðu þeir. Karl segir: hún skal vera fyrri 3 hundruð silfrs. Þess þyrfti, sögðu þeir, at hún ynni mikit ok vel, svá dýr sem hún er, ok vilju við sjá hana. Karl gengr á skip út, ok bregðr sverði, ok spyrr Íngöldi, hvort fullt væri skarð í vör Skiða. Hún sagði þat aldrei jafnfagrt verit hafa, sem nú. Þá skaltu ganga á land með mēr, sagði hann, ok tók í hönd henni, ok leiðir hana, ok sýnir þeim ámbáttina. Þeir kváðust aungva ambátt jafnfagra sèt hafa; þeir töldu honum nú silfrit. Karl mælti: þat vilik skilja í, at kaupa hana þvilíku verði, ef mēr sýnist. Þeir segja: ekki muntu í raun koma um þat, ok er þat líkara, at vēr sjáumst aldrei. Síðan gengu þeir á land; en hún sperðist við, ok tók annar í hár henni ok leiddi hana, en annar hafði svipu í hendi ok keirði hana. Karl gengr til skips. Bárðr spyrr, hvat hann vildi at þeir legði fyrri sik. Karl segir: hēr munu við í vetr vera. Bárðr spyrr at vori, hvat Karl vildi athafast. Hann svarar: spurt hefir ek til víkings þess, er Björgólfr heitir, hann hefir lánskip ok lið vandat, þar vil ek fara í sveit með honum, ok afla svá fjár ok frægðar. Bárðr segir: þá munu við skilja fèlagit, því ek er enginn hermaðr. Karl mælti: þú skalt fara með skip okkart, sem þú egir, en er við finnumst, gjörum við sem okkr sýnist. Nú skiljast þeir góðir vinir, ok ferr Karl leiðar sinnar.

Karl ferr í víkingu.

27. Svá er sagt, at Karl fær sèr eina skútu, ok heldr suðr með landi, þartil at þeir koma

at einni eyju; þar var Björgólfr fyrir. Karl reri þar at skipunum, ok spyrr, hverr ræði fyrir. Einn maðr gekk útá vígit, ok sagði, at sá hëti Björgólfr: eðr hvat heitir þú? Ek heiti Karl. Hvaðan ertu af löndum? segir Björgólfr. Ek er af Íslandi, segir Karl. Hvört ætlar þú at fara? segir Björgólfr. Hann svaraði: ek hefi nú sókt mitt erendi, er ek hefir þik fundit, ok vilda ek ráðast í föruneysi með þèr, ok afla mër svá fjár. Björgólfr tók við honum, ok gengr Karl á skip, ok setr Björgólfr hann hit nærsta sèr. Þeir halda síðan í Suðurríki, ok herja víða umlandit, ok hafa sigr, hvar sem þeir koma; þeir liggja 2 vetr í víkingu. Þat var einu sinni, at Karl mælti við Björgólfr: nú mun ek lètta hernaði, ok fara norðr í land, til áttjarða minna. Björgólfr svarar: þú munt ráða, en gjarnan vildak, at við skildum eigi, því ek hefir engan slíkan dreng reyndan, sem þik; nú fara þeir báðir saman til Danmerkr, ok sitr Karl þar um vetrinn. En um vorit kaupir Karl knör einn, ok á einn allan farminn; ok er hann var mjök búinn, sèr hann, hvar 2 menn gánga, ok leiddu konu í millum sín; þar kennir hann kaupunauta sína ok Íngöldi, ok hëkk annar trefill fyrir, en annar á bak. Þeir sögðu Karli: hër föru við með ambátt þá, er þú seldir okkr, ok höfu við engukaupi verr keypt; við börðum hana aldrei svá, at hún vil vinna fyrir okkr, ok vilju við nú gjarna selja þèr hana aptr. Karl segir: ek vil ok nú kaupa hana; hann taldi þeim nú jafnmikit silfr, sem þeir fengu honum; hann leiddi hana til skips, ok lèt gera henni laug, ok klæddi

hana góðum klæðum, ok gjörði hana svâ sæla, sem þá hún væri sælust. Eptir þat heldr hann til Íslands, ok kemr skipi sínu í Svarfdalsárós¹, ok færir varnað sinn til Upsa; bú hans hafði þar staðit, meðan hann var utan; urðu menn fegnir mjök hans heimkomu. Þá er hann hafði heima verit um stund, gengr hann til Íngöldar, ok bregðr sverði því, sem hann hafði vegit með sonu hennar, ok mælti: hvort er fagrt skarð í vör Skíða? Hún kvað þat aldrei jafnfagrt verit hafa. Karl reið til Hofs einn dag, ok hittir Ljótólf goða. Ljótólfr fagnar honum vel, ok spyr, hvört hann ætlar at fara. Hann kveðst eigi lengra fara mundu: vil ek nú taka við fè mínu. Ljótólfr svaraði: hefir þú eigi meðtekit áðr, ok sezt í búit? Karl svaraði, at engu væri eydt at svâ búnu: ok muntu nú skipta af þínum hlut, því ek veit, at þú munt eiga búit at helmíngi, eða meirr. Ljótólfr segir: þat þikki mèr ráð, at í vor sè skipt fènu, ok vil ek, at þú farir með, sem þú egir. Karl segir: þat mun vera verða. Þeir skilja nú við þetta, ok reið (Karl) heim til Upsa, ok sat þar um vetrinn með fjölmenni. At liðnum vetri reið Karl til Hofs, ok hittir Ljótólf; hann spurði, hvat Karl vildi. Ek vil, at við skiptum fènu, sagði Karl, ok er nú óhægra, enn nærst, er ek beidda, því ek hefir eydt miklu fè í kostnaði í vetr. Ljótólfr segir: hvat ætlar þú fyri þèr, ef fènu er skipt? Ek ætla utan, sagði Karl, því mèr er lítt hendt búit. Ljótólfr mælti: hvern skal þá hafa umboð þitt, meðan þú ert burt? Karl svaraði: þèr hefik ætlat, ef þú villt. Ljótólfr

¹) Sarfardalsárós, B, E, S; Svarfaðardalsárós, D, F.

segir: Þá þætti mér eigi skipta þurfa, en kynligt þikki mér, er þú villt jafnan fá mér í hendr fè þitt, því óvíst er, at ek verða jafn drengr í hvert sinn. Hversu sem þat ferr, segir Karl, þá mun ek þér mitt umboð fá. Eigi þarf þá at skipta, segir Ljótólfr; ok tekr hann við umboðinu Karls í annann tíma.

Karl ferr utan.

28. Nú riðr Karl heim, ok lætr búa skip sitt; en er hann var búinn, leiddi hann Íngöldi fagrkinn til skips með sèr, ok voru skapsmunir hennar hinir sömu. Karl hældt í haf, ok gaf vel byri, ok tóku þrándheim, var Karl þar um vetrinn; en um vorit hældt hann til Sviþjóðar; ok er hann kom í einn kaupstað, kemr maðr af landi ofan, mikill ok illiligr, ok falar ambátt, ef nokkr væri fól. Karl segir: ek hefir at selja, ok mun þér dýr þikkja, eðr hvat heitir þú? Rauðr heiti ek, sagði hann, ok mettu ambáttina. Karl svarar: fyri 6 hundruð silfrs; ok þessu kaupa þeir; þikki mér því betr, segir Karl, sem þú gerir hana vesalli; síðan gengr Rauðr á land upp með hana. En Karl ferr í kaupferðir til ýmsra landa, ok var 3 vetr í þessari iðn. Karl var um vetr í Noregi, ok fór um vorit¹ í kaupstefnu þángat, sem Háleyri heitir. Ok einhvörn dag gengr maðr af landi ofan, ok leiðir eptir sèr konu, svá nakta, at aldrei beið á hana² riðanda³ ræxn; hún var alblóðug öll. Karl spurði, með hvat hann færi. Þetta er ambátt ill ok aum⁴, er ek keypta hinn fyrra dag, en

¹) b. v. B, E, S; v. í A, og hin. ²) henni, B, E, S.
³) rifanda, D. ⁴) örm, B, E, S.

Þessi ambátt ferr mjök at kaupum, ok þikkist sá betr hafa, er lausa lætr, enn hinn, er viðtekr, ok vilda ek gjarnan selja hana. Karl mælti: hvat heitir þú? Ek heiti Brynjúlfr. Þú munt gera ambáttina (fala), segir Karl. Brynjúlfr segir: eigi nenni ek at selja hana með afföllum, heldr mun ek kvelja hana til dauða. Karl kaupir nú ambáttina, ok telr Brynjúlfi 6 hundruð silfrs; en Karl leiðir hana til skips, ok var þar Íngöldr fagrinn; hún lagði þá hendr un hals Karli, ok grèt, en þat hafði Karl aldrei áðr sèt, at henni hefði nokkrs fengit, hvat sem at henni hafði borizt. Karl lætr gera henni laug, ok fá henni góð klæði; þá gekk Karl til tals við hana, ok brá sverði því, hann hafði vegit með sonu hennar, ok spurði, hvort fullt væri skarð í vör Skíða. Hún sagði þat aldrei fullt mundu verða. Karl segir: þá mun ek afleggja hëðan ífrá, ok svá mundak gjört hafa, ef þú hefðir þetta fyrr mælt: skal ek nú færa þik Skíða, bónda þínum, því ek veit nú, hvar hann er niðr kominn.

Karl lættir utanferðum.

29. Þegar byri gaf, siglir Karl til Írlands¹⁾, ok hefir frètt af, hvar Skíði var; hann hafði þá unnit undir sik mikinn hluta af Írlandi. Karl kom þar at landi, sem Skíði var fyrir; hann var þar genginn á land at berjast við Íra, ok ætlaði at þá skyldi til skarar skríða með þeim. Þá er Karl kom til orrostu, var Skíði búinn at flýja. Karl gengr þegar í lið með Skíða, ok hans menn, ok berjast þann dag allan, ok gekk Karl jafnan

¹⁾ Íslands, réngt. C.

í gegnum lið Íra; er ok svá sagt, at hann feldi höfðingja þann, er fyri því liði var, er Skiði hafði barizt við, ok nálíga allt þat lið. Eptir bardagann gengr Skiði at Karli, ok spyrr, hvern honum hefði lið veitt. Þessi maðr hefir verit óvinr þinn mikill, ok heiti ek Karl, son Karls hins rauða; þat var mest erendi mitt hingat, at veita þèr lið, ok bæta þèr svá sonu þína. Þá fagnaði Skiði honum vel, ok býðr honum allar sæmdir með sèr at þiggja. Skiði segir: eigi vannstu þat framarr, at drepa sonu mína, enn þú áttir, þóat þú hefndir föður þíns. Karl sagði: hèr hefir ek Íngöldi fagrkinn, konu þína. Skiði svaraði: ek vil eigi, at hún komi í augsyn mèr; ek hefir ekki verra verk unnit, enn þat, ek af henni hlaut, er ek drap föður þinn. Karl var þar um vetrinn, en Íngöldi var fengin önnur vist. Um vorit býst Karl burt af Írlandi með miklum sæmdum, er Skiði fékk honum, ok skildust góðir vinir. Karl hafði Íngöldi með sèr, ok heldr skipi sínu til Noregs, ok er þar vetr annann; síðan heldt hann til Íslands, ok kom skipi sínu í Svarfaðardalsáros; bú hans stóð at Upsum, ok annat á Grund, ok höfðu kvikfèn miklit framgengit at hvorutveggi búinu. Karl reið upp til Hofs; Ljótólfr fagnar honum vel. Karl mælti: nú er hèr komin Íngölðr fagrkinn, vil ek, at þú takir við henni, máttu nú gipta hana hvörjum, er þú villt, þvíat aungum mun hún nú ofstór þikkjast. Ljótólfr svaraði: þar er sú kona, er ek vilda aldrei sjá, því þat verk hefir ek verst unnit, er af henni leiddi til, þá

ek lèt drepa föður þinn. Karl sagði: nú vil ek, at þú skiptir fè með okkr, vil ek taka við jafnmiklu, sem þú tókst af mèt, en ek ætla þér ávöxt þann, sem orðit hefir. Ljótólfr svaraði: þat eina stendr saman at Upsum ok á Grund, at ek ætla mèt ekki af. Karl segir: gott þikki mèt, at þiggja sæmdir af þér, sè ek, at þú gefr mèt allan ávöxtinn. Ljótólfr mælti: rið nú til Upsa, ok tak þar við búi þínu. Síðan sættust þeir heilum sáttum, ok hældu vel sína vináttu; reið Karl til Upsa. Ljótólfr tók við Íngöldi fögrukinn, ok kunnu menn þat eigi at segja, hvort hún hefir gipt verit, en sumir segja, at hún hafi tortýnt sèr af óyndi. Ljótólfr bjó at Hofi, þartil er hann lèzt, ok fannst hann í óþokkadæl nokkurri á ofanverðum vellinum, ok stóð í gegnum hann saxit, er gert var úr sverðinu Atlanaut, er Klaufi hafði átt, ok Ljótólfr fèkk eptir bardaga þeirra Karls hins rauða; Ljótólfr var færðr suðr ok ofan á völlinn.

(Frá afkomendum Karls ok Ljótólfs.)

30. Yfirgánger Klaufa gerðist svá mikill, at hann meiddi bæði menn ok fènað. Karli þóttu mikil meim á um Klaufa, frænda sinn, er hann gekk aptr; Karl fór til haugs hans, ok lèt grafa hann upp; var hann þá enn ófúinn; hann lèt gjöra hol mikit á steini þeim, sem er fyrir ofan garð at Klaufabrekku, ok brennir hann til ösku; Karl lèt gjöra blýstokk, ok koma í öskunni, ok rekr á 2 járnhánka; síðan sökkr hann stoknum í hver þann, sem er fyrir sunnan garð á Klaufabrekku. Steinn sá, er Klaufi var brendr

á, sprakk sundr í tvo hluti, ok varð aldrei mein at honum Klaufa síðan. Karl sat at Upsum lengi æfi, ok er þat sumra manna sögn, at hann hafi utan farit, ok aukit þar ætt sína; en fleiri segja hann hafi átt Ragnhildi Ljótólfsdóttur, ok mörg börn með henni; Böggverr hèt son hans, er bjó á Böggistöðum¹; annar Hrafn, er bjó á Hrafnstöðum; Íngöldr² hèt dóttir hans, er bjó á Íngarastöðum³. En er eyddist fè fyrri Karli, þóttist hann eigi búa mega at Upsum fyrri kostnaðar sakir, ok sakir Ljóts Ljótólfssonar. Ljótr tók við manna forræði eptir föður sinn, ok bjó á Völlum; tók þá at greinast með þeim Ljóti ok Karli, ok vildi Karl víkja burt or dalnum, ok segja menn, at hann hafi farit til Ólafsfjarðar, ok verit þar í elli sinni, ok hefir Karl sett þar bæ, sem heitir á Karlsstöðum, ok lèt þar lif sitt, ok þótti hinn bezti drengur. Margir menn egu at telja til Karls únga. En Ljótr hafði manna forræði um allan dalinn. Böðvar hyggju vær búit hafa at Urðum, sonr Eyólfs breiðhöfða, er Urðamenn eru frá komnir; Eyólfr breiðhöfði var sonr Þorgils mjök-siglanda. Margar eru sögur af Valla-Ljóti, ok var hann hinn mesti höfðingi. Ljótr lèt drepa Eyglu-Halla, bróður Karls únga. Nú lýkr hér Svarfdæla sögu með þvílíku efni.

¹) þannig A, C, E, S; Bauggversstöðum, B, D; Baugistöðum, F. ²) Íngveldr, B, D, E, F, S. ³) Íngvarastöðum, B, E, S; Íngvöldarstöðum, D.

Uppfylling til Svarfdælu,

9da kap., niðrlags:

— taka þeir nú aðra skjöldu; höggur þá þorsteinn með sverðinu jarlsnaut; en Moldi ætlaði at slá við flötum skildinum; þorsteinn sèr þat, lætr því hönd síga, svá sverðit kemr á neðanverðan fótinn, ok tekr af kálfann ok jarkann; hopaði nú Moldi útá felderskautit, svá hann hallast við; í því slamrar þorsteinn á háls Molda, svá at hausinn fauk af; varð þá óp mikit af jarli ok hans mönnum. En þegar fèlagar Molda sjá fall hans, vilja þeir undan halda; en jarl biðr menn, at láta þá ekki ná undanhlaupi; vâru þeir allir drepnir, nema einn, sem þorsteinn kúgaði til sagna, hvar fólgt væri fè Molda; var þat [stórmikit fè¹, því Moldi hafði verit mikill hólmgangumaðr, ok hinn mesti ræningi; fèll þetta fè undir þorstein, því jarl vildi ekkert af hafa. Þakkaði jarl þorsteini sigr þenna, ok frelsi, sem unnit hefir sèr ok dóttur sinni. Varð nú þorsteinn mjök frægr af þessu öllu; halda síðan heim til hallar; lætr jarl stofna til ágætrar veizlu, ok drekka hana glaðir.

Til 10da kapitula²:

11. Eptir þat bjóst þorsteinn til brottferðar, ok fylgdi jarl honum til strandar; hann mælti þá við þorstein: svá kveð ek at orði, at þú hafir hær mestr maðr komit á Gautland, síðan ek tilvissa, get ek, at við munim eigi optarr sjást, ok

¹) heilmikill auðr, sum. ²) þegar þeir eptirfylgjandi kapitular setjast inni söguna, umbreyttist kapitula-talann við þann 10da, og verða þá alla í sögunn 34 kapitular.

er þat mikill harmr, at missa þín af ættjörðu vorri, en allstaðar muntu mesti maðr þikkja, hvar sem þú ferr, ok uppi man namn þitt, meðan heimr er byggðr, ok far þú heill ok vel! Eptir þat skildu þeir, ok hældt þorsteinn skipi sínu norðr til Norvegs, ok kom at hausti í Naumdal. Ok sem þorgnýrr vissi komu sonar síns, ferr hann ámóti honum, ok varð þar enn mesti fagnaðarfundr; bauð þorgnýrr syni sínum heim með konu hans ok alla fylgdarmenn; var þar gjör en bezta veizla, ok at henni var mest til skemtunar haft, at þorsteinn sagði frá ferðum sínum ok hreystiverkum; mátti þar heyra mörg afrekverk hans. Þorgnýrr frétti mjök um þórúlf, son sinn, hvörsu hann hefði varizt mót Ljóti; en þorsteinn sagði allt, sem farit hafði: Þótti mér, sem ek munda verða yfirbugaðr af Ljóti, segir hann, þá hann hafði felda alla menn mína, utan 12, en ek var sárr ok hlífarlauss fyrir honum. Þorgnýrr mælti: mjök var þá, sem ek gat til, at þú mundir fá þik fullreyndan fyri Ljóti bleika, ok hefir mjök atsvorfit fyrir ykkur báðum; mun ek nú auka namn þitt, ok kalla þik þorstein svarfað, ok gefa þér at namnfesti bæ þenna ok bú, ok þarmed umráð þau, er ek hefi haft yfir Naumdölum; er ek nú mjök at elli kominn, ok eigi fær til umsýslu, en þú virðist mér vel til þess fallinn fyrir hvervetna sakir. Þorsteinn þakkaði föður sínum með mörgum fögrum orðum, ok var með honum um vetrinn; en er voraði, tók hann við búi ok umsýslu, ok gerðist

brátt vinsæll ok góðr forstjóri; hann átti ann-ann son við konu sinni, enn Þórúlf, ok var sá nefndr Karl; ok sem hann eldrist gaf faðir hans honum auknemni, ok kallaði hann Karl enn rauða; dóttur áttu þau, er Goðrún hét (eða Þór-arna); öll voru börn þeirra efnilig.

12.¹ Tveim vetrum síðarr, enn Þorsteinn tók við búi, tók Þorgnýrr sótt ok andaðist. Þorsteinn lét efla haug, ok lagði þar föður sinn, ok mikit fè handa honum; síðan drakk hann erfi eptir föður sinn, ok bauð til mörgu stórmenni; ok at henni liðinni, leysti hann alla menn út með gjöfum, því hann var hinn mesti rausnarmaðr, átti hann ok gnótt fjár, síðan er hann feldi Ljót enn bleika ok eignaðist allt hans góts. Þar eptir bjó Þorsteinn nokkra vetr at föðurleyfð sinni, ok óx æ meirr ok meirr virðing hans; en er hann hafði lengi búið, þá tók Íngibjörg, kvona Þorsteins, þunga sótt, ok lá eigi lengi, áðr hún andaðist; þótti Þorsteini þat hinn mesti skaði, sem von var at; lét hann leggja hana í haug hjá föður sínum; harmaði Þorsteinn hana mjök, ok barr þar eigi yndi síðan, ok fýstist brott þaðan fyrri þá skuld. Höfðu þá margir tignir menn í Noregi flúið óðul sín undan ofríki Haralds konúgs hárfagra, ok fóru sumir vestr um haf til Hetlands ok Orkneyja, ok byggðu þar, en margir fóru til Íslands, ok tók þat nú at verða mjök fjölbyggt. Ok fyrri

¹) Í handarritinu kallast þessi kap. enn 13di, og hinir, þar eptir, hefir því kapitulum þar verið öðruvíss skipt, eða einhvern vantar hérá undan í.

Því Þorsteinn þóttist eigi verða varluta skulda-lúkningar ok hlýðni af Haraldi konúingi; Þess ok annars, at hann undi eigi eptir dauða konu sinnar; þá bjó hann skip sitt til Íslands-ferðar; börn hans voru þá fullþroskut. Ræðst Karl inn rauði til ferðar með föður sínum, en menn segja, at hann sendi Þorúlf, sun sinn, til Gautlands, ok at hann hafi tekit þat ríki litlu eptir dauða Her-rauðs, móðurföður síns, ok aukit þar kyn sitt. Ljótr inn bleiki hafði áttan sun þann, er Hafþórr (Snækollr) hét; hann var víkingr. Ok er Þorsteinn svarfaðr var búinn til Íslands-ferðar, ok at ráðstafa eignum sínum, kom hann til bæar Þorsteins, ok hertók þaðan Þórögnu, dóttur hans, ok rænti fè miklu. En er Þorsteinn kom heim, þá vissi hann eigi hvört Snækollr hafði haldit, ok varð eigi af neinni eptirförr; hældt Snækollr síðan við Þórögnu, ok átti við henni 2 börn, verðr frá þeim sagt síðarr í sögunni. Þorsteinn lét í haf eptir þetta, byrjaði honum seint, ok barr norðr fyrir Ísland, ok tóku land vestanverðt við Eyjafjörð, ok ræðu skipi sínu til hlunns.

13. Helgi inn magri, sun Eyvindar austmanns, Bjarnarsunar, Rólfssunar frá Ánu, bjó þá á Kristnesi í Eyjafirði; hann var höfðingi yfir öllu því héraði, ok mikils verðr; hann hafði komit út hingat vestan um haf; var hann upp-alinn í Suðreyjum, ok síðan á Írlandi af móðurföður sínum, Kjarvali, Íra konúingi; en þá hann var í Suðreyjum at fóstri, var hann sveltr, ok

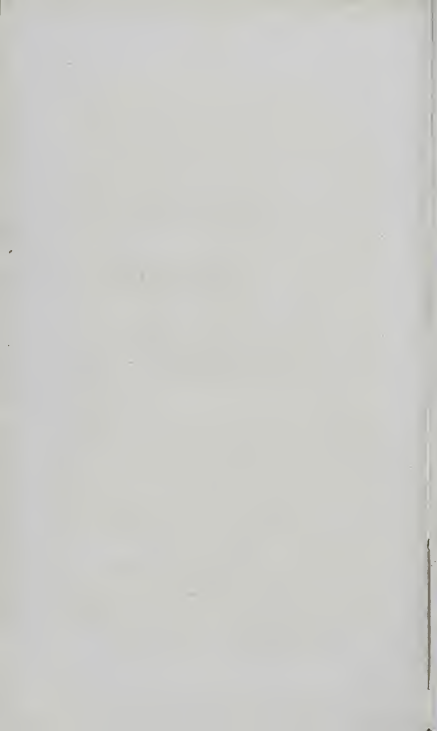
sá egi á honum hold; ok sem faðir hans ok móðir komu þar, kölluðu þau hann Helga hinn magra. Helgi var primsigndr, ok trúði á Krist, ok kendi við hann bæ sinn, en þó hèt hann á þór til allra stórræða; hann átti 2 sunu, Rólf ok Íngjald, ok eina dóttur, er hèt Íngonn; hana átti Hámundr heljarskinn. En er Helgi frá út- komu þorsteins, reið hann til skips með marga menn, ok bauð þorsteini til sín; var þá mjök komit at vetri. Þorsteinn tók þessu boði með þökkum, ok fór hann til Helga, ok voru þeir þorsteinn ok Karl með honum um vetrinn í góðu yfirlæti; en hásetar vistuðust þar nærri um fjörðinn.

14. Um vorit bað þorsteinn Helga vísa sèr bústað. Helgi mælti: mjök er nú albyggt um hérað, ok veit ek eigi annarstaðar únuminn, enn í dal þeim, er liggr uppí land fyrir utan Hrísey, er þat mikit hérað; en þar hefir tekit sèr bústað Ljótúlfr goði, er út kom austr í Sandvík með Hroðgeir hvíta Hrafnssyni, frænda sínum; en svá voru þeir skyldir, at Hroðgeirr var bróðir Álreks, föður Ljótúlfs, ok þat ætlak, hann mjök vilja helga sèr dalinn, ok verja fyri búsetu stórmanna. Eigi munu vèr at því fara, segir þorsteinn. Ok eptir þetta fara þeir þorsteinn ok Karl með sínum mönnum úti dalinn, ok tóku menn at efna sèr til bæa; byggði þorsteinn sèr þar bæ, sem hann kallaði at Grund. En Karl inn rauði tók sèr bústað at Karlsá; fór hann síðan landa ámilli hvert sumar, en hældt þó ávalt bú. Þetta var þeim megin ár, er Ljótúlfr átti

eigi byggð, en þat hèt at Hofi, er hann bjó; hon-
uim líkaði stórilla atgjörðir þeirra Þorsteins ok
Karls, ok amaðist við þeim, ok gjörðist hær af
úvinskapr þeirra á millum. Þat var einn tíma,
er Þorsteinn hafði farit at sækja varnað sinn, ok
Karl sun hans, ok fylgdarmenn þeirra nokkrir,
voru at skógarhöggi í dalverpi einu litlu; voru
þá menn gjörvir af hendi Ljótúlfs, at ráða at
þeim, hèt sá Björn digri, er at þeim fór með
marga menn; en þar váru eigi hjá þeim utan
bolaxir þeirra¹.

¹) Hér virðist svá, sem meira vanti enn við, því bæði er sam-
anhengit annars stýfi, og líka verðr manna getið, sem varu þeir áðr
nesndir, er þú hefir ekkert verið frásagt, t. d. Gísls og fl.

VALLA-LJÓTS SAGA.

Saga af viðskiptum þeirra Svarfdæla ok Guðmundar ens ríka¹.

SIGMUNDR² hét maðr, hann var son Karls³ hins rauða, hann átti dóttur Ingjaldar í Gnúpufelli. Hann átti 3 sonu, ok hét Hrólfr hinn elsti, Halli annar, en Böðvar enn þriðr, ok voru þeir heima uppfæddir; þeir voru miklir menn ok sterkligir. Hrólfr var uppvöðslumaðr mikill ok fêgefinn. Halli var gleðimaðr mikill ok lögmaðr, hávaðamaðr hinn mesti. Böðvar var hóglyndr⁴ ok gjörðist farmaðr. Torfi hét maðr, er bjó í Torfufelli, auðugr, en ekki stórættaðr. Þá bjó Eyólfur á Möðruvöllum, [ok Guðmundr⁵ sonr hans var með honum. Sigmundur tók sótt, ok heimti til sín sonu sína, ok bað þá vera samhuga, ok segist hann sjá mega hvers þeirra skaplyndi, ok [mjök vera athyggjandi: ok virðist eigi til smá-gjarnir⁶, ok gæti hverr sinnar sæmdar; síðan andaðist hann. Þá var Hrólfr 18 vetra, en Halli

¹) þannig *A, E, F*; Söguþáttir um Vallna-Ljót, *B, C, D*; Hér byrjast sagan af Vallna-Ljót, *S*. ²) Sigurðr, *B, C, D, S*, hér og framvegis. ³) þannig *B, C, D, S*; þannig rétt út á síðunni í *A*; Ketils, *E, F*. ⁴) góðlyndr, *B, C, D, S*. ⁵) b. v. *B, C, D, S*; eyða fyr í *A*. ⁶) megið nú athyggja, ok verið eigi til sinnu gjarnir, *B, C, D, S*.

14 vetra, Böðvar 12 vetra. Kona Torfa andaðist; honum var vel til sona Sigmundar; hann fór þángat eitt sinn, ok kallaði Torfi þá á tal, ok mælti: nú hafa lengi kunnleikar¹ ímilli vor verit, ok enn vil ek þá auka minna vegna, ok nú leita mægða til móður ykkar bræðra, ok mætti oss hvorutveggjum frami íaukast, en þótt mannamunr sè, [uppá fè eðr umsýslu². Hrólfr biðr hann tala við móður sína um þetta; fóru þeir þá á tal við hana. Húsfreyja svarar: þetta ráð vil ek undir sonum mínum eiga, [ef þeim sýnist þetta mitt jafnræði, ok stend ek ekki ámóti³, ef þeir samþykkja. Torfi mælti: hvat sýnist þèr, Halli? Hann svarar: þetta mál kemr meirr við Hrólfi, [sem vorr er elztr bræðra⁴, ok helzt kann forsjó fyrir at hafa. Torfi vegr við þá um brullaups tíma; en þeir Hrólfr ok Böðvar kváðu eigi óvænt, at hausti mundi verða samfarir þeirra. Þá mælti Halli: biða vilda ek ykkarra andsvara, ok var slíks at von, ok má ek eigi sjá, hvat þar er ráðligt, ok slíkr maðr er ósýnn til fullræða, (er) mjök hefir litlar mannvirðingar; mun ek ok ekki samþykki þartil gefa, at gefa móður mína göfga lausingjanum, svá⁵ göfugt gjaforð; en Hrólfi kvaðst ekki svá sýnast; en hún⁶ kveðst eigi mundi af höndum vísa: ok samþykki ek þessi ráð. En Hrólfr kvaðst ráða eiga⁷, kvað ok þat mundi framganga, sem hann vildi; var brullaup ákveðit at vetrnóttum; liða stundir.

¹) barnleikar, B, C, D; kærleikar, S. ²) þá kann þar fyrir at koma fè ok umsýslan, B, C, D, S. ³) en ei við einræði mitt, en standa læt ek svá, B, C, D, S. ⁴) ok Böðvari, þeir eru elztir bræðr, B, C, D, S. ⁵) eptir, B, C, D, S. ⁶) v. l E, F. ⁷) Halli, b. u B, C, D, S.

2. Þess er getit einn dag, at konur voru í dýngju sinni; Halli var ok þar kominn; móðir hans mælti: ek á at greiða málagjöld í dag griðkonum vorum; nú vil ek senda þik í Torfufell, ok seg, at Torfi sendi mēr grís nokkrn, ok þyrfti þó, at þú værir eigi of-skapbráðr, þvíat grísinn mun vera illr með at fara, ok mun hann frammi láta, ef mín orð koma til. Fara mun ek, því þú átt þèr þar hollan vin; ok er hann kom þar, þá var Torfi at vinnu, ok leit eigi til hans; Halli mælti þá til Torfa: móðir mín sendi mik hingat til þín, at þú sendir henni grís nokkrn at gjöra af snæðing konum sínum. Hann leit ekki til hans, ok mælti þó: þat má ek gjöra, taktu hann sjálfr, ok starfa at honum. Halli mælti: ekki er formannligt, at gánga í saur at giltu gamalli ókunnum mönnum. Torfi svaraði: hvat mælir ofrhuginn? Svá mun ek ok ekki hætta til bísanna (segir Halli), ok send þángat hvern, er þú villt. Torfi mælti: eigi ætla ek þik þikkjast jafnsnjallan giltunni. Halli svarar svá, betr vera þetta ómælt: ekki jafna ek snilli okkarri giltu saman, ok má þetta frýuorð kallast; hann hljóp at dyrunum, ok snaraði inn, ok þegar hjó hann af henni ranann, tók grísinn, ok gekk út. Torfi mælti: hafðu nú yfir þángat grísinn at færa henni. Halli svaraði aungvu, ok reið í burt, ok heim á leið, en skógr var um héraðit; hann steig þá af baki hesti sínum, ok sitr hann nú í skóginum, þartil hann sá mann riða í blárri kápu yfir ána, ok þar kennir hann Torfa; hann sprettr upp, ok hleypr at honum, ok hjó hann

banahögg; hann hafði bæði spjót ok sverð; Halli kastaði honum undir bakka, ok haldi hræ hans, en hafði hestinn með sér. Hann kom heim, ok hitti móður sína; hún spurði um erendi hans; en hann segir, hvar mál er komit, at Torfi mundi eigi koma í rekkju hennar, eða senda henni grís, er ek skilda við hann: er rennt þeim ráðahag, þóat yðr þikki þat eigi líkligt. Hún svarar: þat hygg ek, at opt réttir þú þínar hendr til ills, ok mun þetta upphaf ógíptu þinnar, ok muntu annathvort gjörr sekr, eða drepinn, slíkir menn sem hær: eiga eptirmæli, þar sem Eyólfir er. Halli svaraði: eigi þarftu at ámæla mér svá fast fyri þetta verk, þvíat litill var mannskaði at honum, þó þær þætti hann góðr. Hún kvað þat nær hófi: en betra væri þær óunnit verkit. Síðan fór hann í Gnúpufell til Íngjalds, frænda síns, ok sagði honum tíðendin. Hann svarar honum: far þú á fund Svarfdæla, vina þinna ok frænda; eðr hvat gafstu honum at sök? sagði Íngjaldr. Halli svarar: orð hans óviðrkvæmilig til mín, fyri þat ek vilda ekki gipta honum móður mína, ok svívirða svá ætt vora; veit ek eigi, nema mér verði nærri stýrt um eptirmælit, ok ek muni fara óvarliga, en ósnjallara kvað hann mik, enn giltuna. Þá svarar Íngjaldr: þat var illa mælt; ver nú með mér, þartil at lokit er málum þínum. Þá bjó Víaglúmr at þverá, ok hittast þeir frændr; þeir fóru á fund Eyólfs, ok bjóða honum sáttt fyri þingmann hans: vèr viljum virða þik til þess, ok bæta hundraði silfrs, en falli niðr gagnsakir við Torfa fyrir áþettisorð við Halla, er ok

ósýnt, at meira fáist af oss frændum, ok látum oss þetta ekki verða at misþikki. Eyólfur svarar: svá skal ok vera; oss er Halli skyldr, enda er hann ættstórr. Sættust þeir at því; var Halli þá 17 vetra, er fê þeirra var skipt.

3. Böðvar ræðst í kaupferðir, en Hrólfr gípr var heima á föðurleifð sinni. Böðvar var utan lánga hrið, ok var enn nýtasti fardrengur, vinsæll; hann var utan 12 vetr. Halli setti bú saman, ok átti Signýu Bessadóttur, frændkonu þeirra Möðruvellinga, ok gjörðist þá vel með þeim Eyólfi ok Halla: ok kvað þat vænst til þeirra vinfengis, at tengdir tækist; Eyólfur kvað hann rétt sèt hafa. Halli fór mjök með sakir. Litlu síðarr druknaði Eyólfur í Gnúpufellsá; hann var jarðaðr at Möðruvöllum í túnvellinum heima, ok var primsigndr áðr. Síðan tók Guðmundr enn ríki við virðingu, son hans, ok gjörðist með þeim vel Halla ok Guðmundi; veitti hann Halla í fjölmenni, en Halli var grjótpáll fyrri málum hans, ok var hann kallaðr Hreðu-Halli, ok hefir hann mesta virðing haft af Guðmundi; þá var hann á fertugs aldri, er hêr var komit sögunni, ok var eigi auðsókr með afla Guðmundar, en framkvæmd sinni. Bessi heitir son Halla, ok var vænligr maðr. Hrólfr var auðigr maðr ok grályndr. Þess er getit, at Guðmundr hêldt boð fjölmennt eitt sinn á Möðruvöllum, ok var Halli þar, sem at hverju boði áðr¹, því er Guðmundr hêldt; þar var mjök margt talat. Þá mælti Halli; mjök undarliga ferr fram höfðingjaskapr hêr á Íslandi, ok þverr nú mjök

¹) öðru, hin.

mannvalit norðr hingat, svá¹ helzt hérað þetta. Guðmundr svarar: opt finnst þat á, at ek er virðingargjarn, eða² munda ek annarstaðar heldr höfðingi vera í héraði, enn hær? Halli svarar: satt er þat, Guðmundr! enn eru þau hëruð, er³ þikkir langt ímilli vera, þóat mannvalit sè hær mikit meira. Guðmundr spyrr: hvört er þat? Hann svarar: þat er Svarfaðardalr. Guðmundr svarar: fleira muntu mæla sannara ok snotrliga, er þar snæsamnt, ok liggr á vetrarnauð mikil. Halli svarar: hinn veg verðr þó lengstum í útdölunum, at fleiri fara þángat at kaupa mat, enn þaðan ok hingat, ok fleiri nærast þaðan⁴ at peningum, enn hëðan. Guðmundr svarar: hvat skal þetta at tala, er landakostir eru svá lofaðir? ok ekki sýnist mér svá. Halli svarar: þat hefir mér í hug komit, at breyta mínum ráðahag, ok færa þángat byggð mína í ættleið vora. Guðmundr mælti: hví er þær þar betra at búa, enn hær? Halli mælti: þar hafa búit göfgir frændr mínir, enda fýsir mik þángat fara, enn sitja samkynnis⁵ við þik, þvíat mér hagar þat til lítilla vinsælda, segir Halli, ok em ek grjótpáll þinn, ok verða mér sumir of-jarlar⁶ hær í héraðinu, ok mun þá þat ráð⁷ falla, ef ek fer hëðan, ok skal þó vera okkart vinfengi samt ok áðr; en ek mæli [eigi mjök óvitrliga⁸, at ek fèkk óvinsældir af viðskiptum okkrum Einars bróður þíns, ok vil ek nú færa mér þat af hendi. Guðmundr svarar:

¹) þó, *hín*. ²) eigi, *B, C, D, S.* ³) eigi, *b. v. B, C, D, S.*
⁴) þannig *E, F*; þar, *A* og *hín*. ⁵) samkjöra, *B, C, D, S.*
⁶) afhallnir, *D, S.* ⁷) niðr, *B, C, D, S.* ⁸) þat nú opinberliga, *B, C, D, S.*

Þetta er sumt satt, en sumt ætla ek þér þat minna til virðingar, enn óvinsældar. Halli svarar: hitt er eigi miðr reyndar, at þeir frændr mínir, synir Íngjalds, eru yfirmenn mínir, ok eigi má ek hær mestr maðr vera vorra frænda, meðan vèr erum hær allir, en þar má ek mestr maðr heita. Guðmundr mælti: eigi ætla ek, at þú fáir þar meiri virðing, enn slíka, sem þú hafir hær haft; ek sè þar þá 4 menn, at engi þeirra vill láta virðing sína fyrri þér. Halli svarar: hvörrir eru þeir 4, er ímóti mér munu standa? Guðmundr mælti: þat er einn Valla-Ljótr, [sonr Ljótólfs goða¹, er mestr maðr er í dalnum, ok Þorgrímr, bróðir hans; enn þriðr er Björn at Hofi; fjórðr er Þorvarðr, bróðir hans, þeir eru Þorgríms synir, kynstórir menn, (ok) Ljótr [Ljótólfs-son ok Þorgrímr²; ætla ek [svá um Þórir, frænda þinn, at þótt þú færist nær honum, at ofrefli muni ykkir í³ við þá at eiga. Halli svarar: þat ætla ek þó muni framfara. Síðan fór hann á fund Þóris Vemundarsonar, ok sagði honum sitt erendi, ok vildi land kaupa, ok spyrr, hvar hann veit land falt. Þórir segir: veit ek land falt at Klaufabrekku, ok mun ek fá þér [engjar til, þvíat þar eru engi litil, en ek vil kaupa þat land til handa þér⁴, ef þú villt hingat⁵ ráðast,

¹) þannig S; Bersason goða, A; sonr Álfs goða, B, C, D; goði Bersason, E, F. ²) þannig S; Bersason ok Þorgerðar, A, E, F; Álfsson ok Þorgerðar, B, C; Álfsson ok Þorgrímr, D; sbr. bls. 102. ³) þannig E, F; um Þorvarð (Þórir, B, C;) frænda þinn, at þú munir færist at honum, þikki mér þér ofrefli, A, B, C; ætla ekki um Þórir fr. þ., at þú m. f. at h., þ. mér þ. ofrefli, D, S. ⁴) fíð [v. í B, C, D, S. ⁵) þangat, D, S.

en þó þikki mér þat ráðligast, at þú sèrt kyrr; hær mun at reyna fastnæma¹ menn ok stóryðga. Halli kvað sik þat ekki mundu í burt reka: ok kauptu landit; síðan ræðst hann þangat; ekki var bygðaleyfis beðit. Þeir láta sèr ekki umfinnast Svarfdælir, þvíat Ljótr var höfðingi yfir þeim frændum, ok undu þeir vel við þat, enda ræð hann einn öllu þeirra ímilli; hann var óhlutdeilinn umsýslumaðr, enginn stúrumaðr, mikill maðr; ok þat var til marks, hvörsu honum líkaði: hann átti tvennan búnað, blán kyrtil stuttan, ok öxi snaghyrnda, ok var vafit járn skaptit; þá var hann svá búinn, er víghugr var á honum; en þá honum líkaði vel, hafði hann þá brúnan kyrtil, ok bryntröll rekit í hendi.

4. Hrólfr hæt bóndi, er bjó uppfrá Klaufabrekku; hans synir voru þeir Þórðr ok Þorvaldr; hann var göfugr maðr; hann tók sótt ok andaðist. Þeir bræðr tóku erfð eptir föður sinn, ok vildu, at Ljótr skipti fè með þeim, bæði löndum ok lausum aurum, þeim er þeir áttu. För Ljóts frestaðist nokkra stund, en² kristnat var fyrir litlu landit, ok voru lögleiddir drottins-dagar; þá var Mikkaelismessa, er fundrinn var lagðr; voru þeir þar komnir Þórir ok Halli, ok höfðu þeir sèt mannaforina. Ljótr skipti löndum þeirra bræðra; snjór var fallinn á landamerki; hann skipti löndum, ok tekr sjónhending í stein nokkurn, en úr steininum í ána, ok ferr rætt svá fram, ok nam stað við ána, ok skar þar upp torfu eða jarðkross, ok mælti: svá kann ek at marka

¹) þannig B, C, D; fastvænna, A, E, F; stóra, S. ²) er, A.

landaskipti; þeim bræðrum líkaði vel, ok öllum, nema Halla. Þá mælti Ljótr: við höfum ekki við áttst hér, Halli! en þú ert maðr hygginn, eðr hvörsu lízt þér þetta skipti? Halli svarar: vel at jafnaði ætla ek þik löndum skipt hafa, en er þú innir til þessa, þá ætla ek, at lögin mundu sveigð hafa verit, má ek svá heldr nokkut umræða landaskiptit, eðr hvörsu lögkænn maðr ertu, Ljótr? Hann mælti: eigi kann ek lögin vel. Halli segir: þat ætla ek við lög varða, at vinna á Mikkaelsmessu, þótt hún væri eigi á drottins-degi, ok mun ek stefna þér um helgi-brygði. Ljótr svarar: úng er ný¹ trúan. Halli mælti: svá er atkveðit, at kristnispell sè í orðit, ok er eigi vel sèt fyrir hinum smærrum mönnum, er þér gjörð svá fyrir höfðingjarnir. Ljótr svarar ok segir: þetta er eigi vel gjört, ok mun eigi svá verða í annat sinn. Halli mælti: skjót eru ummæli mín við þik, Ljótr! gjör annat-hvort, gjald mér hált² hundrað silfrs, eðr ek mun stefna þér. Ljótr svarar: þat mun ráðligra, at eigi sè orðalaust við mik: ekki³ bæta ek fyrri vanhyggju mína, en þikkja bezt, at kyrt sè, en ek mun styðja þitt mál. Halli svarar: ekki sómir, at láta mennina fyríkoma hvorugum okkrum. Ljótr svarar: þú skalt eiga heimila hegning, ef optarr verðr, en legg nú samþikki við mik, ok náir þú þá þökk minni. Halli svarar: þat skal sannat⁴ vera, ok gjör þú annathvort, gjaldt upp

¹) nú, B, C; eun, D, S. ²) annat, b. v. C. ³) ok, B, C, D, S. ⁴) annat, B, C; annathvort, D, S.

fèt, eðr ek mun stefna þèr. Ljótr svarar: eigi vil ek, at þú stefnir mèt, heldr vil ek gjalda fèt, ok mun v-ingott ímóti koma; lengi hafa vorir frændr viðhnippst, vera má, at í kyn kippi; mun ek þegar gjalda fèt, því eigi vil ek reiði engilsins; nú ef þèr gengr til vinátta við mik, [þá muntu vera mín hlíf ok skjöldr, en ef þèr gengr til fægirni, ok ágánger við mik¹, sem ek ætla heldr at vera mun, þá má enn vera, at sjálft sýnist. Halli tók við fènu. Ok á sama hausti var boð á Möðruvöllum, ok kom Halli þar; þá var Bessi, sonr hans, kominn út, ok var at boðinu. Guðmundr setti Halla hit nærsta sèr, ok hafði haft frètt af viðskiptum þeirra Ljóts ok Halla, ok mælti svá: hvörsu líkar þèr þar í dalnum út? Halli kvað sèr vel líka. Guðmundr mælti: eru menn vel við þik út þar? en hann kvað þat með góðum hætti. Þat er sagt, sagði Guðmundr, at þú hafir fè upptekit af Ljóti fyrir litla sök. Halli svarar: eigi er þann veg jafnt, ek leitaða eptir með rættendum, ok kaus hann þann kost, er honum gegndi betr, ok máttu hær sjá silfrit. Já, segir Guðmundr, sè ek, at þú þikkist vel leikit hafa, en svá segir mèt hugr um, at rauðt mun sjá í skörina fyrir hinar þriðju vetrnætr; vil ek þat nú ráða þèr, at þú komir eigi út þángat, síðan mun ek kaupa þèr hær land, en ábyrgjast þik eigi út þar. Halli svarar: vel er þetta boðit, en vera þikki mèt þar á þeir brestir, at ek vil þat eigi, ok mun ek reyna enn meirr, ok fer ek eigi af þeim sökum enn burt.

¹) frá [v. í B, C, D, S.

síðan fór Bessi Hallason með honum, ok kvomu þeir út at jólum í dalinn. Þórir bauð Halla til jólaveizlu á Grund, þar var kyrkjubær, en Bessi, son hans, fór heim. [Þórir¹ lét fara andvirki, þvíat heyfátt var heima um jólin, er áleið². Þau ein orð fóru af Halla til eyrna Valla-Ljóti um skipti þeirra, er heldr voru óvingjarnlig. En eptir jólin bjóst Halli brott; ok þann morgun hittust sauðamenn af Grund ok Völlum, spurðust tíðenda, ok ræddu um, hvorir betr mundu veitt hafa um jólin, ok fylgdi hvorr sínum bónda; sagði Þóris maðr eigi þar jafnvel skemt hafa verit: þvíat enginn er skemtunarmaðr betri, enn Halli, er þar var um jólin. Húskarl Ljóts spurði, hvenær Halli mundi heimfara; húskarl Þóris kvað hann affaradag jólanna fara mundu. Þórir spurði húskarl, er hann kom heim, hvat hann hefði manna fundit; en hann sagði. Þórir frétti, hvat þeir hefði haft at tala; en sauðamaðr sagði allt þat, sem farit hafði. Já, kvað Þórir, vel er sagt, en þú, Halli! skalt hvörgi fara í dag, ok segir honum hvat tilbarr, ok svá, hvat þeir höfðu rædt húskarlarnir: er mēr ekki um, at þeir segi um ferðir þínar, er ok mēr þar grunr á, at svá fari, sem Guðmundr sagði, at Ljótr mundi verða þær drjúgr í málunum. Halli svarar: hvat er okkar Ljóts ímilli, nema gott? Þórir mælti: skuggi er honum í málum ykkrum³. Nú skal ek fara, kvað Halli. Þórir svarar: þá skulu þær

¹) mælti ok, *ofaukið í A, C.* ²) *frá [v. í D, S.* ³) eptir endat tal ok ráðlagning Þóris, mælti Halli, *b. v. S.*

fylgja húskarlar mínir 13, en mër er þúngt, ok má ek ekki af því fara; Halli kvað þess eigi þurfa mundu.

5. Síðan fóru þeir upp um Hörðabrekku¹. Þá mælti Halli: farið nú aptr, þvíat nú á ek skamt heim, ok munu mër aungvir fyrir sitja; þeir gjörðu svá, sem Halli mælti. Sauðahús Halla voru á götunni. Þá [mælti förunautr² Halla: menu eru þar, [sagði hann². Halli svarar: má vera, at þat sè Bessi, son minn. [Hann svaraði²: þat eru ekki vorir menn: þeir voru 12 saman, ok einn í blám kyrtli, ok hefir öxi snaghyrnda í hendi. Far þú heim ok seg Bessa, at Ljótr þikkist eiga smá erendi við mik, ok er engi þörf þín hær at vera. Hann tók þegar á rás mikilli. Halli var girðr í brókum, ok hafði skikkju yfir sèr, hann kastaði henni af sèr; hann hafði hjálm á höfði ok broddstaung í hendi, en girðr sverði, ok gengr ímóti þeim, ok hjá fram. Þá mælti Ljótr: dvöljum eigi við atgaungu, ok tökum hann. Þeir ráða at honum; en hann gengr snúðigt, ok komst hjá fram, er hann fór forbrekkt, ok fá þeir ekki við hann fest, er þeir gengu við brekkunni; síðan nam hann staðar á slættu nokkurri. Þá mælti Ljótr: nú hælist hann um við oss, er hann stendr hærra, enn vèr. Halli svarar: ek mun njóta frækleiks ok fráleika, en biða eigi. Ljótr mælti: biða mundi Karl, af þinn, þá er þeir áttu enn efra hlut heimsins, ok aldrí lèt hann eltast, sem geit. Halli svarar:

¹) Hörðabrekku, E, F. ²) Þannig S; mæltu förunautar, A og hin; sögðu þeir, A og hin; þeir svörðu, A og hin.

staðar skal ok nema, ok berjumst við tveir, er þat sómi þinn, en hitt skömm. Ljótr svarar: eigi er á þat at líta, enda skal ok svá vera. Halli mælti, hvat gefr þú mēr at sök? Ljótr segir: sú er sökin, at þú skalt eigi optarr kenna mēr helgihaldit; nú ef þèr hefir gott tilgengit, ok vilì engillinn gefa þèr sigr, þá muntu þess at-njóta; en ef þat var með fègirnd ok ágáng, þá hafðu minna hlut, ok sjái hann mál okkart, ok muntu nú njóta þess háls¹ hundraðs silfrs, er þú tókst af mēr, ok haldit síðan; Ljótr gekk at honum með járnaðan skjöld. Halli lagði til Ljóts í skjöldinn, ok kom í bóluna svá hart, at sverðit festi. Ljótr snaraði þá skjöldinn svá fast, at sverðit brast í tanganum; en síðan hjó Ljótr Halla banahögg; þeir færa hann til sauðahússins, ok kvomu heim á bæinn, ok segja tíðendin, ok lýsti Ljótr vígi Halla á hendr sèr. Bessi ferr þegar á fund Guðmundar, ok sagði honum þessi tíð-endi; hann kvað þat farit hafa eptir getu sinni. Bessi bað hann taka við málinu: en ek vil fara utan. Þá voru aftekin hólmgangu lög öll ok hólmgangur.

6. Guðmundr tók við málinu, ok býr til alþingis, ok fjölmennti mjök. Þá var leitat um sættir af vinum Ljóts; hann var fjölmennr, ok hafði traust margra höfðingja; en svá lauk því máli með frænda-asla Ljóts ok vinastyrk, at hundrað silfrs var goldit fyrì víg Halla, en þat hálf hundrað silfrs, er Ljótr galdt Halla, þar kom ekki fyrì, þvíat Ljótr vildi, at þat kæmi fyrì vanhyggju

¹) annars, b. v. C.

sína; en vinir hans báðu, at hann tæki þat hálf hundrað undir sær, ok vildi hann þat með aungvu móti, sagði þat litit vera fyrri sætt Ljóts, ok hólmgangu-boð Halla. Guðmundr undi illa við málalyktum, en varðveitti fè til handa frændum Halla. Skip kom út um sumarit í Eyjafirði, ok var þar kaupstaðr mikill; þeir sóktu út þángat Svarfdælir; þar voru þeir í för Þorgríms-synir, systur¹ Ljóts, ok húskarlar hans, ok tóku sær varning; þar var ok sá maðr, er Sigmundr hét. Þeir dalbyggjarnir voru sofnaðir í dalverpi nokkru; en í lýsingina kom at þeim maðr, ok mælti: viti þèr, at Eyfirðingar eru öðrumegin óssins? ok fór ek at segja yðr, at þèr varist þá, þvíat þeir eru ekki trúligir, ok gakktu út, Þorvarðr! ok tölumst við, sagði Sigmundr. Þorvarðr svarar: ekki þarf ek viðrtals yðvars nokkrs, þvíat mèr þikkir þú ótrúligr; Þorvarðr gengr þó út or tjaldinu með honum á hólinn, ok tölust þar með; þá komu þar at þeim 9 menn svartklæddir. Þorvarðr vildi þá aptr snúa; en sá, er hann hafði teygðan með sær, kippti honum í flokk þeirra; þeir báru vopn á hann þegar, ok vógu hann þar; Sigmundr vildi hefna hans, ok var honum haldit; þat verk gjörði Hrólfr gípa með svikum ok í orðum. En er Guðmundr hitti hann, kvað hann Hrólfr illa gjört hafa, at ganga á sættir manna, sagði þat illa reyfa mundu. Hrólfr kvaðst ekki at sættargjörð verit hafa. En Ljótr tók eptirmál um víg Þorvarðar, frænda síns. Guð-

¹) þannig líkliga réttara C; sbr. blaðs. 95 og 105; systir, A, E, F; bræðr, B, D, S.

mundr sendir orð Ljóti, at hann vill sættast við hann: ok vilda ek, at þú hefðir hær fullar sæmdir fyrir, ok sagði sèr þetta verk heldr mislíka, ok lét svá bezt fara mundu héraðs-stjórnina, at þeir stilti menn at illvirkjum slíkum. Á þingi kvomu til vinir beggja þeirra; var þá um sættir leitat, ok var til þess nefndr Skapti Þóroddsson¹, vin Ljóts, með umleitun margra annarra. Ljótr kvaðst eigi enn vera mundu þverlyndr í slíku, en sagði þó slík verk illa upphefjast, ok kvað mörgum minna þikkja fyrir, at gjöra slíkt, enn í fyrstu, kvað enn² mega sýnast annarra³ ágáng fyrri við sik meirri, enn mótgjörðir sínar við aðra. Þorvarðr var bættr 2 hundruðum silfrs. Hrólfr undi betr við síðan, enn áðr, ok lifði 2 vetr upprá því.

7. Skip kom út um sumarit, ok var þar á Böðvar Sigmundarson⁴ ok Bessi Hallason; þeir hitta skjótt Guðmund; hann sagði þeim, hvat í hafði gjörzt, ok hvar komit var mál manna. Böðvar var hófsamr ok stiltr vel, ok sagði sèr vel líka forsjá Guðmundar, en sagði sèr leiðt allt sundr-þikki manna í héraðinu, ok kvaðst enn mundu utan fara, ok vera eigi viðriðinn. Ok um vetrinn, er Guðmundr var eigi heima, komu menn utan með⁵ Ólafsfirði frá Kvíabekk til kaupa; sá hèt Ásmundr, er fyrri þeim var, ok keypti til 6 hundraða, ok kvaðst allt mundu útgjalda. Böðvar kvaðst vildu, at Guðmundr sæi honum til handa skuldastaði. Ásmundr svarar: kunnugt mun þat, at vèr gjöldum skuldir vorar. Böðvar

¹) Þórðarson, *E. F.* · ²) ekki, *D. S.* · ³) þannig leiðrætt; annann, *ðil.* · ⁴) Sigurðarson, *hln.* · ⁵) úr, *B, C, D, S.*

svarar: Þá vil ek, at þú færir hingat fèit; en Ásmundr¹ kvaðst vilja, at hann tæki út þar vör-una; ok lýkr svâ, at þeir kaupa þessu, en síðan fara þeir á brott. Guðmundr kom heim; þeir sögðu honum kaup sín; hann svarar: eigi skyldu þessi kaup verit hafa, ef ek hefða heima verit. Nú liða jólin, ok er veðrátta góð; þá bað Böðvar þá Bessa fara at heimta vöruna; en Guðmundr kvað þat óráðligt, at ganga í greipr þeim Svarfdælum: ok ætla ek þó, at eigi veiti Ljótr þer ágáng. Fóru þeir þó 4 saman; ok er þeir kvomu úti Ólafsfjörð, þá var varan eigi búin, því margir höfðu keypt, enn hann einn íbundinn skyldur ni við Böðvar. Þeir höfðu haft ferjur út þángat, er Austmenn áttu; ok er dvölin var laung, þá rak á frost mikit, svâ at eigi mátti á skipum fara. Ásmundr kvað þeim heimilt þar at vera; Böðvar kvaðst þat mundu þekkjast, ok voru þeir þar hálfan mánuð hriðfastir; síðan gjörði þurrafrost ok færðir góðar, ok leggr fjörðinn, svâ at ekki mátti á skipum fara. Þá mælti Ásmundr: verið kátir ok velkomnir með oss, Böðvar! En hann kvað þat vel boðit: en fá oss heldr leiðtoga, ok munu vèr ganga. Ásmundr kvað þat siðr sitt ráð: ok vilda ek vel skiljast við yðr; svâ verðr at vera, segir Böðvar. Þeir fóru 12 saman til heiðarinnar, þartil skiptast vegir heiðarinnar; þá þykknaði veðrit ok dreif; færðin var þung, en Böðvar var ófrárr ok óvanr gaungu, ok ætluðu til Svarfaðardals um nóttina til Narfa; veðrit gjörðist myrkt, ok vissu þeir

¹) Böðvar, C, S.

ógjörla, hvar þeir fóru. Þá mælti Böðvar: vill-
ist þèr nú vegarins, en náttmyrkrit [við sik¹.
Þeir létu eigi fyrr, enn þeir drápu fótum í hús-
um nokkrum í náttmyrkrinu; þeir drápu þar á
dyr, en menn sátu þá við elda; þá er gengit til
dyra, ok spurt, hvörir komnir væri. Böðvar
spurði: hvörr býr hèr, eðr hvat heitir bær sjá?
Þorgrímr býr hèr, Ljótólfsson², en bærinn heitir
at Upsum, ok vill bóndi, at þèr gángið inn, því-
at eigi er úti vært, bauð hann mèr svá at segja yðr,
hverir sem úti væri. Böðvar svarar: eigi vilju
vèr fyrr inngánga, enn bónði býðr sjálfr. Maðr-
inn gengr inn, segir Þorgrími, at þeir menn, sem
komnir eru, vilja at honum boð þiggja ok láta
mikiliga. Þorgrímr gengr út, ok spyr, hvörir
komnir væri: ok þiggið hèr at vera í nótt. Böð-
var svarar, ok kvað suma vera Íslenzka, en suma
Norræna, ok nefnir sjálfan sik. Þorgrímr gekk
inn fyrir, ok bað þá niðrsetjast ok þiggja bein-
ann: ok skal ekki boði aptra, en kvað aðra eigi
siðr öfusu-gesti þar vera, ok annarra eigi minni
von verit hafa; Þorgrímr lét gjöra þeim elda.
Sigmundr var þar á búi, er nefndr var fyrri,
fóstbróðir sona³ Þorgerðar Ljótisdóttur⁴; honum
bregðr mjök við, segir Þorgrími leyniliga frá
skilnaði þeirra Þorvarðar, frænda hans⁵. Þor-
grímr kvað þat mál ekki til sín taka: ok vil ek
þeim vel veita, er aungvir eru ills af mèr verðir,
ok vil ek, at menn sèu þeim trúir, er mik hafa

¹) er komit, *D, S.* ²) þannig (Ljót. son), *A*; Ljótsson,
B, C, D, S; Bessason, *E, F.* ³) Þorvarðssonar, *S.* ⁴) rétt-
ara mun Ljótólfsdóttur, *sbr. bláðs. 95 og 102 hèr at framan.*
⁵) sins, *A, E, F.*

heimsóktan. Þar eru þeir um nóttina. Þorgrímr býr um hurðina, ok bað aungvan mann fyrri hurðum uppljúka, enn hann vildi: en sá skal hörðu mæta er afbregðr. Sigmundr leitaði eigi at; en þeir sváfu fast; innangengt var í fjósit, ok svá kemst hann í brott; þá var rofit veðrit ok var jarðfjúk; hann fèkk sèr skip, ok kom um nóttina til Hofsár til Bjarnar, ok vakti hann af svefni; hann spurði, hverr kominn væri; Sigmundr segir til. Björn spyr, hví hann fari svá óðliga. Hann kvað nauðsyn tilreka: ok muntu nú mega hefna bróður þíns. Hvörir eru komnir? segir Bjarni. Hann svarar: Böðvar, bróðir Halla, ok ætlar nú inn til Eyjafjarðar. Bjarni svarar: ekki samir vel, at kveikja ófrið, at gjörðum sættum, en sjá maðr er saklauss, ok aldrei verit við skipti manna hær á landi, væri nærr miklu at, ef Hrólfr væri, ok sæmdi þó eigi vel; kann ek ok kappi Þorgríms frænda, at honum mun þikkja svívirðing í um gesti sína, ef at þeim er illa farit. Sigmundr svarar: eigi skiptir þat¹ at höggum til, er þeir voru afteknir, er skaðinn er at, enn mannlæður slíkar lifa, sem þú ert, ok má oss hugkvæmt þikkja, þá er bróðir þinn var drepinn í griðum fyrir oss, nú villtu eigi hefna hans; hann fær sèr menn, ok verða 8 samnan. Björn kvaðst vilja hitta Ljót, frænda sinn, stóðst eigi á mælisorð Sigmundar ok hans kumpána, fóru þeir á Völlu. Ljótr spyr, hvat Björn vill, er hann ferr um nætr. Björn svarar: ek ætla mæ at fara ok hefna Þorvarðar, frænda²

¹) þannig S; þik, hin. ²) bróður, D, S.

míns. [Ljótr mælti: er Hrólfr kominn? Eigi er þat, segir Bjarni, hær er kominn Böðvar, bróðir hans í dal¹. Ljótr mælti: eru þetta þín ráð, frændi! at drepa saklausan manninn, ok gánga á sættir? ok fer ek ekki þessa ferð, ok leggja virðing við þat, at sækja fram ok heim bróður² minn. Björn³ mælti: eigi munu vèr þurfa at sækja heim bróður² þinn, til þess at ná þeim; sitjum nú fyrri þeim, er þeir fara burt. Sigmundr svarar: vèr munum sjá för þeirra. Ljótr kvaðst eigi mundu fara. Þeir fóru í burt; ok er þeir fóru, þá mælti Sigmundr: komu vèr til Tjarnar til þeirra feðga Þorsteins ok Eyólfs; þeir voru harðir menn ok ofrhugar. [Svá gjörðu þeir⁴. Björn mælti⁵: liðs vil ek biðja þik, at eigi fari óvinir vorir um þveran dalinn í friði. Hann kvað þat einsætt, ok ræðst til ferðar með þeim; en Eyólfr, son hans, var farinn upp í Sauðadal.

8. Nú er at segja frá Böðvari, at hann býst um morguninn, ok hans förunautar. Þorgrímr mælti: ekki er mèt um, Böðvar! at þú farir almannaleið, ek veit gjörla, at maðr hefir burt komizt í nótt, ok mun sagt hafa um ferðir þínar, en ek vilda, at ekki yrði at yðr, er þèr hafið mik heimsóktan. Böðvar kvað honum vel fara: ek mun ok svá gjöra. Þeir snúa nú á leiðina, ok fóru þó almannaleið. Sigmundr tók til orða í liði Bjarnar: nú sè ek þá, ok eru þeir fyrir oss komnir. Síðan sóktu þeir fast eptir þeim, ok fundust á Rísum⁶ uppfrá Dalsbæ, milli bæanna

¹) frá [b. v. B, C, D, S; v. í hin. ²) son, D, S. ³) þannig D, E, F, S; Þorsteinn, rægt í A, B, C. ⁴) frá [b. v. E, F. ⁵) til Þorsteins, b. v. E, F. ⁶) Hrisum, D.

ok Helli, er Narfi bjó. Menn fara þarna, segir Böðvar, ok hvat munu þeir vilja? Bessi svarar: ekki munu þeir gott vilja, ok má vera, at vèr drukknum nærri landi. Böðvar mælti: eigi skulu vèr renna. Bessi svarar: ekki ætla ek þat, segir hann, ok munu vèr hèr bíða. Böðvar ok Bessi ok stýrimaðr, þeir voru fremstir, voru þeir 7 saman; en þeir Björn voru 11 saman. Þá mælti Þorsteinn: förum at með ráðum, eigi ersýnt, hve vegnar svá búit, þeir hafa vígi nokkut, en menn harðsnúnir, ok sækja sumir á bak þeim, [ok vertu hèr, Þorgrím! Í því bili hljóp maðr mikill at baki þeim', var þar ok kominn Eyólfr Þorsteinsson. Þá mælti Böðvar: höldumst vèr við, ok hlífum oss. Björn var fremstr í atsókn. Þorsteinn skaut spjóti at Hávarði Austmanni, ok setti á hann miðjan; þat spjót þrífir Böðvar, ok sendir þat aptr, ok hæfir Þorstein, ok varð honum at skaða; ok í því kom Eyólfr á bak Böðvari, ok hjó hann banahögg; ok í því þrífir Eyólfr til Bessa, ok rendi fótskriðu at honum ok í lið þeirra, ok bað þá Björn, at ráða til hans; hann hljóp at honum ok vó hann, ok mælti: vaskliga fórstu enn, Eyólfr! hafði Bessi vegit Sigmund áðr. Þar féll Böðvar, Bessi, Hávarðr Austmann, ok einn af förunautum þeirra, ok Þorsteinn af Svarfdælum ok Sigmundr. Þeir gjöra orð Narfa, at hann sækja likin. Hann kunni þessu illa, því hann var vinr hvorutveggju; hann riðr á Mððruvöllu, ok sagði Guðmundi; hann kvað þetta mikla óhamingju orðna. En þeir Björnu

¹⁾ *frd* [v. í B, C, D, S.

ok Eyólfr gjöra ráð sitt. Eyólfr kvað þat sýnast ráð, at hitta Ljót: þóat nokkr ýfis'-orð fylgi, þá er þar þó traust, mun hann mēr ásja veita, mun ek hēr ekki dveljast, ef þú gjörir eigi svá, þvíat þú mátt ekki traust veita. Björn kvað hann letja, at mannahefnir færi fram. Eyólfr kvaðst ætla, at því fastari mundi hann til trausts, sem þeir þyrfti meirr: ok er þetta eitt til, ok þann veg helzt komnar² mannahefnir frænda hans af voru tilstilli. Þeir fara nú ok hitta Ljót, ok segja honum, at þeir hafa mannhefnir framdar eptir frændr þeirra. Ljótr mælti: eigi er gott, at eiga vonda frændr, þeir koma ok³ í vandkvæði, ok er nú ok eigi gott til atgjörða. Þeir fara at hitta Þorgrím. Þá mælti Ljótr: því tókstu við óvinum vorum, Þorgrím frændi? Hann svarar: þat eina sæmdi mēr, þótt nú kæmi til litils, þá var þat þó mitt, er ek gjörða, en þat Sigmundar, er hann gjörði, ok er því fjærri orðit, er ek vilda at væri. Þá mælti Ljótr: betr mundi, ef þessi ráð hefði höfð verit, en óráðligt sýnist mēr yðr, at sitja í búum yðrum í milli Tjarnar ok Upsa; kveð ek þat nú betr sama, at vēr sèum allir saman, heldr enn þeir drepnir, sem melrakkar í grenum, ok mun þá þikkja koma til vorra kasta, at veita lið at málum yðrum; ok mun ek nú leita fyrir at vera, en ek er tregr til stórvirkjanna, en þó þikki mēr illt, at láta hlut minn fyr nokkrum manni. Þorgrím mælti: slíkt liggr nú fyrir, eða hvat skal gjöra

¹) ýfru, E; ýfrug, D, S. ²) komið, D; koma, E, S.

³) ose, B, C, D, S; opt, E.

af Eyólfi, er mest er í sökum bundinn ok stórvirkjum? Ljótr svarar: hann má vera með mēr fyrst, en síðan mun ek senda hann [suðr á Hjalla, ok koma honum þar utan, en aðra suma¹ skal senda² til Hermundar Illugasonar, en 2 til Þorkels Eyólfssonar, ok væri þá auðveldt um sættir at leita, ef þeir kæmist utan; en Björn skal með mēr vera, ok eitt yfir okkr gánga.

9. Allt gekk þetta svá fram. Eyólfir fór utan, ok var í þingamanna-liði í Englandi. Narfi var at ræðu við Guðmund, ok þótti honum því verri þessi tíðendi, sem þeir frétu gjörr, þó fór hann með Narfa útá ströndina til boðs, ok frétti þá glöggt um fundinn. Guðmundr mælti: eigi³ hafa þeir gott orð af, ok er mikill skaði at um⁴ slíka menn, er svá urðu vel við, en sjálfir saklausir, ok uppgánga þeir nú Svarfdælar, ok munu vel við una; eðr hvörsu eru þeir varir um sik Björn ok Þorgrímr? [Hann sagði: opt er Björn heima með fámenni, ok svá Þorgrímr. Gott hefir Þorgrímr⁵ af málinu; en þó er Ljótr forstjóri þeirra, eðr hvörsu varr er hann um sik? Hann sagði, at Ljótr væri varr um sik. Eigi uni ek nú þó, at svá búit sè, sagði Guðmundr: vil ek nú hafa við ráð þín, ok sækja út í dalinn, ok forvitnast, ef vèr mættum ná nokkrum þeirra. Narfi kvaðst heimill til þess: er ek nú búinn, er mēr ok kunnug öll gaung ok leynivegar, en gæfu-vant er til slíkra ráða. Guðmundr kvaðst á mundu hætta; ok fóru þeir út í dalinn.

¹) þrjá, B, C, S. ²) frá [v. í D. ³) v. í B, C, D, S.
⁴) missa, C. ⁵) frá [v. í A, E, F; b. v. hin.

Narfi mælti: Ljótr mun ok riða hit efra með fjöllum ok ofan at Vallabæ. Guðmundr mælti: hær munu vèr sitja ok biða, en þú forvitnast tíðenda af bænum! Ljótr átti sauðahús skamt frá þeim. Þat var til tíðenda á bænum, at þeir frændr voru þar komnir allir til boðs, ok höfðu þeir eigi þat vitat. Þat var vandi Ljóts, at vera snemma á fótum, ok sjá um verk sitt ok fænað; en þeir Guðmundr sátu í túngu einni milli gilja tveggja í skóginum, ok sá, at maðr gekk frá bænum í svörtum kyrtli, ok hafði bryntröll í hendi; hann ferr inni húsit, ok rekr út fèt; þá bað Guðmundr þá uppspretta ok taka hann höndum, en bera eigi vopn á hann. Ljótr sèr þat, ok snýr undan, en hafði fyri sèr bryntröllit, ok hljóp í gljúfrit fram; en þar var undir hörð fönn reyndar í gili, ok rennir hann ofan eptir gili, ok sakaði hann ekki. Guðmundr mælti þá: þar fór hann núna, ok skaut eptir honum spjóti, ok hæfir í bryntröllit. Ljótr tók upp spjót, ok fór heim. En Guðmundr fór í skógin, ok mælti: handgóðr er Ljótr, ok er slíkum mönnum vel farit; hann er óhlutdeilinn, en sjálfr fullhugi ok ráðkænn; þat eitt ráð lá honum til, er hann hafði, ok mun hann vitat hafa áðr, at fært var í gilit; biðum nú, ok vitum, hvörjar tiltekjur hann hefir; látum eigi þá elta oss, þó föru vèr nú helztí svipliga. En er Ljótr kom heim, þá varðveitti hann spjót, þat var gullrekit. Þeir spurðu, hvaðan honum kæmi þat spjót. Hann svarar: Guðmundr enn ríki sendi mèr þat. Þeir spurðu, hverr með færi. En Ljótr kvað ekki

öðrum at því hlýta: ok gjörði hann þat sjálf; þeir kváðu hann því oflengi leynt hafa. Hann kvað eigi þat vera: ek víska þat, at ek mundu yðr eigi stöðvat fá, ef þèr hefðuð þetta fyrri vitat, en oss mundi þat illa sækjast, ok ofráð vera við þá Eyfirðinga; ok lætr Ljótr eigi þessum málum snúa áleiðis um fjörráð við sik. Ok liðr nú fram at þingi, ok varð þat allfjölmennt; kvomu þeir Norðlendingar, Ljótr ok Guðmundr; fór Guðmundr með vígsmálit á hendr Ljóti. Nú gengu menn um sættir at leita. Þeir Ljótr ok Skapti fundust, vinir, ok töluðust við, ok segir Ljótr honum allan atburðinn um viðskipti þeirra Guðmundar: ok ef við megum semja mál okkar, mun ek ekki til þessa taka, ok förum við at hitta Guðmund, ok ræðum við hann. Skapti svarar: vel er meðfarit þínar hendr, ok skal ek allan hlut í eiga. Já, sagði Ljótr, undan snèra ek þá, ok sýndist mèr þá eigi at bíða, hvert orð sem á lèki; nú vil ek, at þú færir Guðmundi spjót; Skapti bað hann fara með sèr; Ljótr kvað svá vera skyldu: ok má ek vel sjá hann. Guðmundr heilsaði Skapta, ok mælti: því sýndist þèr, at veita Ljóti gaungulið? Skapti kvað svá bera til: ok ekki er þat til óvinfengis gjört við þik; en spjót þetta vill Ljótr at þú hafir, ok kvað þik sendt hafa. Guðmundr svarar: svá var þat þèr sendt, Ljótr! at ek ætlaða þat til lítilla sæmda. Ljótr svarar: síðan svá hefir tilsnúizt, þá gjörir ek mèr þat ekki til fjár, spjót þetta. Hann kvaðst þat gjarnan vilja: en sverð þetta skaltu hafa; þat var gersemi mikil. Þá mælti

Ljótr til Guðmundar: Þigg af mér sverð þetta, en send mér eigi annat spjót þessháttar, en lúkum svá málum okkrum, at þú þikkist halda öllum sóma þínum, ok lúkum svá fjandskap okkrum. Svá skal vera, sagði Guðmundr. Björn var eigi á þingi, því hann var sendr út til Gríms-eyjar með ráði Ljóts, ok var á laun með þeim manni, er Þrándr hét; Björn sagði honum orðsending Ljóts, at hann var þangat sendr til þings, til ásjar ok trausts um þingit: en hann mun lúka málum fyri mik. Þrándr kvað þá fara mundu með slíku, sem verða mætti.

10. Hrólfr var heima um þingit; en á þinginu voru málin reifð; kvaðst Ljótr vilja bjóða utanferð manna, ok fêsekt virðuliga, ok lögðu margir hinir smærri menn hit verra til; hinir deildu sér góðan hlut af, ok þótti vel¹, at hvörr næði sættum, en Guðmundr fengi sóma af. Svá kemr, at Ljótr vill, at Skapti gerði af hans hendi; en Guðmundr vill sjálf gera fyri sína hönd, var svá ok; urðu þeir vel ásáttir, ok skyldi Skapti gerð uppsegja, ok varð þar hjá fjölmenni mikit. Skapti mælti: Þat látu við jafnt í þessum málum: fyrisát fyri Böðvari ok víg Sigmundar; Bessa víg ok þorvarðs, en fyri kaupmannsins víg 2 hundruð silfrs, en fyri þat skal annat gjaldast, er kom fyri víg þorvarðar; en 9 menn skulu eigi eiga útkvæmt; Björn skal gjalda hundrað, ok vera þar með frjáls, ok gjalda 2 sumr á leið, ok sættust at þessu. En Björn var í eynni með þrándi

¹) Þat Ljóti at, E.

vel haldinn. Ok eian dag um þíngit fýstist Björn at róa með þrándi; en hann kvað þess aungva þörf: ek vilda, at aungvar umsátur væri um þann mann, er Ljótr sendir mēr, ok óvænna er til trausts af smáskipum, enn á eynni. Ekki mun þat saka, segir Björn; ok ræru þann dag 30 skipa frá eyjunni, ok flest smá; veður var gott, ok voru menn kátir, þvíat skipin lágu nær. Þá mælti þrándr: skip ferr þar inneptir firðinum, ok kenna ek ferju Guðmundar, eður hvörir munu þar vera? eða viti þer nokkut til, hvort Hrólfr gípr er á þíngi? Þeir svara fiskimenninnir, at hann væri heima. Þrándr mælti: hann mun hēr kominn, ok ætlar á fund þinn, Björn! ok muntu verða kendr fyrir oss, ok munu vēr illa verjast af smáskipunum, en menn eigi haldinorðir, en þeir hafa stórskip¹ ok fjölda manna; búumst þó við, at vörn verður lítil; ok róa nú upp at eyjunni. Þá mæltu ferjumenninnir: geysa þeir nú róðrinn af miðunum, ok kann vera, at þeir uggi oss. Þá mælti Hrólfr: sækjum eptir þeim; ok gjöra þeir svá, ok fundust skjótt. Þá spurði Hrólfr, hvort Björn væri á skipi. Þrándr svarar: leiddu svá getur um. Hrólfr mælti: selið fram hann, ok leggið yðr eigi í hættu ok fè yðart, þvíat þer hafið ekki lið; [virðið fyrir² yðr vandkvæði, ok gjörið yðr ekki heimilis-sök á hendr yðr. Þrándr svarar: ekki áttu góðan hlut í málum manna, er þú setr þik fram fyrir höfðingja, ok má af því-liku standa vandræði, en villt eigi halda gjörðir

¹) skjótt skip, C. ²) fyrrið, B, C, D.

höfðingja, ok gjörir þú í slíku sáttrof, ok kveikir svá upp með höfðingjum fullan fjandskap, kann ok vera at (þú) skapir Birni slíkan hlut, sem bróður hans, ok af þèr hafa hlotizt þessi víg öll; eðr hvat hefir þú spurt af þínginu? eru menn eigi sáttir? ok er þat óvandi þinn, þannin at sættast fyrst, en drepa menn síðan, ok eigi muntu í fyrstu hrið ná honum. Vèr munum ná honum, sagði Hrólfr, en drepa yðr. Þrándr svarar: villtu fè taka? Hrólfr svarar: sjálfðæmi vort. Björn svarar: illa gefast sjálfðæmin, ok hættum heldr til, hvörsu at ferr. Þrándr svarar: eigi skortir oss fè, en dreng fær varla slíkan, sem þú ert. Björn kvað margt mundi ígjörast, áðr þeir næði honum. Þrándr kvaðst vilja lúka málunum: ok kemr nú til mitt. Hrólfr mælti: nú þegar skaltu uppgjalda 2 hundruð silfrs fyri Björn. Þrándr svaraði: erfið verða oss gjöldin svá þraung; en skipamenn halda upp gjöldum með honum, ok fóru snauðir til lands, ok skildi svá með þeim þrándi ok Hrólfi. Ljótr kom heim af þíngi, ok hittust þeir Björn, ok segir hvorr öðrum þau tíðendi, er gjörzt höfðu. Ljótr kvað þránd eigi ámælis verðan, en Hrólfr sýnir skaplyndi sitt, ok hefir honum títt verit til gjaldanna; nú er hægra hjá: vèr egum at gjalda Guðmundi 2 hundruð silfrs á leið, nú munu vèr þat greiða, en eigi annat, ef þeir Hrólfr láta þat með ósæmd laust. Ljótr gjörði Guðmundi orð, ok kvaðst sjá sýnan ágáng í slíku, ok bað hann setja Hrólfr; hann kvað svá vera skyldu, ok kvað hann opt til óvirð-

íngar hafa stýrt, ok greiddi hann aptr allt fét eyjarmönnum; en Ljótr skipaði fyri sína hönd bæði við þránd ok Guðmund, svá at hvoru tveggjum líkaði vel, ok þótti Ljótr hinn mesti höfðingi; ok lýkr þar viðskiptum þeirra Guðmundar hins ríka; en Guðmundr hældt virðingu sinni allt til dauðadags; ok lýkr þar þessari sögu.

